

SPRAWOZDANIE
Generalnego Inspektora Informacji Finansowej
z realizacji ustawy z dnia 1 marca 2018 r.
o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy
oraz finansowaniu terroryzmu
w 2024 roku

Warszawa, marzec 2025 r.

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP	7
2. PODSTAWOWE INFORMACJE O KRAJOWYM SYSTEMIE PRZECIWDZIAŁANIA PRANIU PIENIĘDZY I FINANSOWANIU TERRORYZMU	9
2.1. KRAJOWY SYSTEM PRZECIWDZIAŁANIA PRANIU PIENIĘDZY I FINANSOWANIU TERRORYZMU	9
2.2. INFORMACJE O KATEGORIACH INSTYTUCJI OBOWIĄZANYCH	15
2.2.1. PODMIOTY DZIAŁAJĄCE NA RYNKU FINANSOWYM	15
2.2.2. POZOSTAŁE KATEGORIE INSTYTUCJI OBOWIĄZANYCH	27
3. INFORMACJE O DANYCH PRZEKAZYWANYCH DO GIIF	39
3.1. INFORMACJE O TRANSAKCJACH PODEJRZANYCH	39
3.2. INFORMACJE O TRANSAKCJACH PONADPROGOWYCH	42
4. ANALIZY	46
4.1. PRZECIWDZIAŁANIE PRANIU PIENIĘDZY	46
4.1.1. POSTĘPOWANIA ANALITYCZNE I ICH EFEKTY	46
4.1.2. PRZYKŁADOWE KIERUNKI ANALIZ (WRAZ Z TZW. SANITIZED CASES)	52
4.2. PRZECIWDZIAŁANIE FINANSOWANIU TERRORYZMU	63
5. KONTROLE	66
5.1. INFORMACJE POCHODZĄCE OD TZW. SYGNALISTÓW	66
5.2 KONTROLE PRZEPROWADZONE PRZEZ GIIF	66
5.3. KONTROLE PRZEPROWADZONE PRZEZ INSTYTUCJE NADZORUJĄCE	68
5.4. POSTĘPOWANIA ADMINISTRACYJNE W ZAKRESIE NAKŁADANIA KAR ADMINISTRACYJNYCH	68
6. WSPÓŁPRACA KRAJOWA	70
6.1 WYMIANA INFORMACJI Z JEDNOSTKAMI KRAJOWYMI	70
6.1.1. WSPÓŁPRACA Z JEDNOSTKAMI ORGANIZACYJNYMI PROKURATURY I SĄDAMI	70
6.1.2. WSPÓŁPRACA Z ORGANAMI KAS	72
6.1.3. WSPÓŁPRACA Z ORGANAMI PODLEGLYMI MINISTROWI SPRAW WEWNĘTRZNYCH	73
6.1.4. WSPÓŁPRACA ZE SŁUŻBAMI OCHRONY PAŃSTWA	74
6.1.5. WSPÓŁPRACA Z CBA	74
6.1.6. WSPÓŁPRACA Z INNYMI ORGANAMI	74
6.1.7. WSPÓŁPRACA Z KCIK	75
6.2 INFORMACJE ZWROTNE	75
6.2.1 ORGANY KAS	77
6.2.2 POLICJA	78
6.2.3. INNE ORGANY	81
6.3 DANE DOTYCZĄCE POSTĘPOWAŃ KARNYCH	83
6.4. DZIAŁALNOŚĆ SZKOLENIOWA	85
7. WSPÓŁPRACA MIĘDZYKRAJOWA	88
7.1. WSPÓŁPRACA Z KOMISJĄ EUROPEJSKĄ	88

7.1.1. GRUPA EKSPERTÓW DS. PRZECIWDZIAŁANIA PRANIU PIENIĘDZY I FINANSOWANIU TERRORYZMU	88
7.1.2. PLATFORMA UE-FIU	89
7.2. WSPÓŁPRACA Z RADĄ UE	90
7.3 KOMITET MONEYVAL	90
7.4. KONFERENCJA PAŃSTW STRON KONWENCJI WARSZAWSKIEJ	94
7.5. GRUPA EGMONT	95
7.6. GRUPA SPECJALNA DS. PRZECIWDZIAŁANIA PRANIU PIENIĘDZY	97
7.7. GRUPA EUROAZJATYCKA DS. PRZECIWDZIAŁANIA PRANIU PIENIĘDZY	100
7.8. GRUPA ROBOCZA DS. ZWALCZANIA MECHANIZMÓW FINANSOWANIA TZW. PAŃSTWA ISLAMSKIEGO	100
7.9 WSPÓŁPRACA DWUSTRONNA	101
7.9.1. PODSTAWY WYMIANY INFORMACJI Z ZAGRANICZNYMI JAF	101
7.9.2 WYMIANA INFORMACJI Z ZAGRANICZNYMI JEDNOSTKAMI ANALITYKI FINANSOWEJ	102
7.10. POZOSTAŁE INICJATYWY MIĘDZYNARODOWE	109
7.10.1. PROJEKT „WZMOCNIENIE MECHANIZMÓW OCENY RYZYKA ORAZ FUNKCJI ANALIZ STRATEGICZNYCH W POLSKIEJ JEDNOSTCE ANALITYKI FINANSOWEJ”	109
7.10.2. WARSZTATY DLA PRZEDSTAWICIELI ADMINISTRACJI UKRAINY WSPÓŁORGANIZOWANE Z OBWE	111
7.10.3. WARSZTATY REGIONALNE JAF W RAMACH PREZYDENCJI POLSKI W V4	111
7.10.4. WIZYTY STUDYJNE	111
7.10.5. POZOSTAŁE INICJATYWY	112
7.10.6. PRZEGLĄD AEOI	113
7.10.7. WYBÓR SIEDZIBY I PRZEWODNICZĄCEJ AMLA	114
7.11. WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA W ZAKRESIE NADZORU I KONTROLI AML / CTF	115
7.11.1 WSPÓŁPRACA Z EUROPEJSKIM URZĘDEM NADZORU BANKOWEGO (EBA)	115
7.11.2 WSPÓŁPRACA Z WŁAŚCIWYMI ORGANAMI NADZORU W POSZCZEGÓLNYCH PAŃSTWACH	116
8. STOSOWANIE SZCZEGÓLNYCH ŚRODKÓW OGRANICZAJĄCYCH	118
9. KOMITET BEZPIECZEŃSTWA FINANSOWEGO	120
10. PRACE NAD AKTUALIZACJĄ STRATEGII PRZECIWDZIAŁANIA PRANIU PIENIĘDZY ORAZ FINANSOWANIU TERRORYZMU	122
11. DZIAŁALNOŚĆ PRAWNA	124

Skróty:

ABW	Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego
AML/CTF	ang. <i>anti-money laundering and counter-terrorism financing</i> , tj. przeciwdziałanie praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu
AML/CTF/CFP	przeciwdziałanie praniu pieniędzy, finansowaniu terroryzmu oraz przeciwdziałaniu proliferacji broni masowego rażenia
BUP	biuro usług płatniczych
CAT	Centrum Antyterrorystyczne ABW
CBA	Centralne Biuro Antykorupcyjne
CBŚP	Centralne Biuro Śledcze Policji
CBZC	Centralne Biuro Zwalczania Cyberprzestępczości
CIFG	ang. Counter-ISIL Finance Group
COP	ang. <i>Conference of the Parties to the CETS 198</i> , tj. Konferencja Państw Stron Konwencji Warszawskiej (ciało utworzone na bazie art. 48 <i>Konwencji Rady Europy z dnia 16 maja 2005 r. o praniu, ujawnianiu, zajmowaniu i konfiskacie dochodów pochodzących z przestępstwa oraz o finansowaniu terroryzmu</i> - CETS 198, przewidującego utworzenie mechanizmu monitorującego do zapewnienia stosowania jej przepisów)
Dz. U.	Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej
Dz. Urz.	Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej (ang. <i>Official Journal of the European Union</i> - O.J. EU)
EAG	ang. <i>The Eurasian Group on Combating Money Laundering and Financing of Terrorism</i> , tj. Grupa Euroazjatycka ds. Zwalczania Prania Pieniędzy i Finansowania Terroryzmu (organizacja utworzona w 2004 r. będąca ciałem regionalnym w stylu FATF oraz członkiem stowarzyszonym FATF)
EBA	ang. <i>European Banking Authority</i> , tj. Europejski Urząd Nadzoru Bankowego
EGMLTF	ang. <i>Expert Group on Money Laundering and Terrorist Financing</i> , tj. Grupa Ekspertów ds. Przeciwdziałaniu Praniu Pieniędzy i Finansowaniu Terroryzmu, działająca przy Komisji Europejskiej
EIOPA	Europejski Urząd Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych
ESMA	Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych
FATF	<i>Financial Action Task Force</i> , tj. Grupa Specjalna ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy (utworzona w 1989 r. podczas szczytu G-7 w Paryżu, zajmująca się analizą i oceną zagrożeń związanych z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu, w szczególności w kontekście wydanych przez nią 40 rekomendacji określających międzynarodowe standardy w zakresie zwalczania prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu i proliferacji)
GIIF	Generalny Inspektor Informacji Finansowej
GPW S.A.	Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.

GUS	Główny Urząd Statystyczny
IAS	izba administracji skarbowej
IO	instytucja obowiązana o której mowa w art. 2 ust. 1 <i>ustawy z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu</i> (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1124 z późn. zm.)
ISIS	ang. <i>Islamic State of Iraq and Sham</i> , tj. tzw. Państwo Islamskie Iraku i Lewantu
JAF	jednostka analityki finansowej, z ang. <i>financial intelligence unit</i> (zgodnie z Rekomendacją FATF nr 29 – przez jednostkę analityki finansowej należy rozumieć „krajowe centrum do otrzymywania i analizowania: (a) raportów o podejrzanych transakcjach, (b) innych informacji odnoszących się do prania pieniędzy, związanych z nim przestępstw bazowych i finansowania terroryzmu, a także udostępniania wyników tych analiz”, które powinno „być w stanie otrzymywać informacje dodatkowe od instytucji obowiązanych oraz mieć na czas dostęp do informacji finansowych, administracyjnych i kryminalnych wymaganych do właściwego wykonywania jego funkcji”)
JW	jednostka współpracująca o której mowa w art. 2 ust. 2 pkt 8 <i>ustawy z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu</i>
KAS	Krajowa Administracja Skarbowa
KCIK	Krajowe Centrum Informacji Kryminalnych
KDPW S.A.	Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A.
KE	Komisja Europejska
KGP	Komenda Główna Policji
KIP	krajowa instytucja płatnicza
KNF	Komisja Nadzoru Finansowego
UKNF	Urząd Komisji Nadzoru Finansowego
ML/TF	money laundering / terrorism financing
MIP	małe instytucje płatnicze
MONEYVAL	zwany też Komitetem MONEYVAL - ang. <i>Committee of Experts on the Evaluation of Anti-Money Laundering Measures and the Financing of Terrorism</i> , tj. Komitet Ekspertów ds. Ewaluacji Środków Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy i Finansowaniu Terroryzmu (ciało Rady Europy utworzone w 1997 r., dedykowane do monitoringu i oceny zgodności działalności państw członkowskich MONEYVAL z podstawowymi zasadami międzynarodowymi dot. AML/CTF, a także efektywności ich implementacji, będące ciałem regionalnym w stylu FATF oraz członkiem stowarzyszonym FATF)
MZZT	Mędzyresortowy Zespół ds. Zagrożeń Terrorystycznych (utworzony na podstawie Zarządzenia nr 162 Prezesa Rady Ministrów z 25 października 2006 r. jako organ pomocniczy Rady Ministrów w zakresie zapewnienia współdziałania administracji rządowej w obszarze rozpoznawania, przeciwdziałania i zwalczania terroryzmu)

NBP	Narodowy Bank Polski
OBWE	Organizacja Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (ang. <i>Organization for Security and Co-operation in Europe - OSCE</i>)
PKD	Polska Klasyfikacja Działalności
SAR	ang. <i>Suspicious Activity Report</i> , tj. Raport o Podejrzanej Aktywności
SG	Straż Graniczna
SKOK	spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa
SKW	Służba Kontrwywiadu Wojskowego
SNRA	ang. <i>Supranational Risk Assessment</i> , tj. Ponadnarodowa Ocena Ryzyka (dot. obszaru prania pieniędzy i finansowania terroryzmu)
TSI	ang. <i>Technical Support Instrument</i> , tj. Instrument Wsparcia Technicznego Komisji Europejskiej
UE	Unia Europejska

1. WSTĘP

Przeciwdziałanie praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu jest zadaniem wielopłaszczyznowym, wykonywanym zarówno na polu krajowym, jak i na forach współpracy międzynarodowej (w tym w zakresie wymiany informacji), w ramach sektora publicznego, jak i prywatnego. Jego realizowaniem zajmuje się nie tylko Generalny Inspektor Informacji Finansowej (GIIF), lecz również inne podmioty działające w zakresie krajowego systemu przeciwdziałania ww. przestępstwom, określone w *ustawie z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu* (Dz. U. z 2023 r. poz. 1124 ze zm.), zwanej dalej ustawą AML/CTF, jako jednostki współpracujące i instytucje obowiązane. Dlatego też informacje prezentowane w tym sprawozdaniu odnoszą się nie tylko do wyników pracy GIIF, lecz również tych podmiotów.

W 2024 r. został zauważony relatywnie duży wzrost otrzymywanych przez GIIF zawiadomień o działalności i transakcjach podejrzanych – tzw. SAR-ów (ang. *Suspicious Activity Reports*), tj. o ok. 71,3% w stosunku do danych za 2023 r. Przy czym należy podkreślić, że choć wzrosła ilość zawiadomień otrzymywanych zarówno od jednostek współpracujących (o ok. 35,6%), jak i instytucji obowiązanych (o ok. 74,3%), to w liczbach bezwzględnych przyrost jest przede wszystkim zauważalny w tej ostatniej kategorii. W stosunku do danych z 2021 r. ilość SAR-ów z instytucji obowiązanych podwoiła się (tj. nastąpił przyrost o ok. 113,6%). Powyższa tendencja wzrostowa widoczna jest również na początku obecnego roku.

Podobny przyrost otrzymywanych informacji dało się zauważyć także na polu współpracy międzynarodowej. Zagraniczne jednostki analityki finansowej przekazały do GIIF – oprócz swoich wniosków o informacje czy odpowiedzi na takie wnioski przesyłane przez GIIF – dodatkowe informacje dotyczące nietypowych lub podejrzanych transakcji lub innych działań, w których zaangażowane były polskie podmioty lub wartości majątkowe transferowane na/ z terytorium Polski. W 2024 r. GIIF otrzymał ich o ok. 67,6% więcej niż w 2023 r., a w porównaniu do danych z 2021 r., ich ilość była ponad dwa i pół razy większa (tj. o ok. 161,5%).

Wskazany powyżej, duży przyrost wpływających informacji poddawanych analizie wymaga też odpowiednio większych nakładów pracy po stronie GIIF, co stanowi wyzwanie przy ograniczonej wielkości posiadanych zasobów, w szczególności osobowych. Niemniej jednak, w ramach prowadzonych działań w 2024 r. GIIF m.in., wszczął o ok. 38,4% więcej postępowań analitycznych niż w roku poprzednim oraz przekazał do prokuratury 757 zawiadomień (łącznie: głównych i uzupełniających), a także 532 powiadomienia do jednostek współpracujących (w szczególności do KAS i organów ścigania), tj. odpowiednio o ok. 3,0% i ok. 23,1% więcej niż w 2023 r. Odpowiedzią na te wyzwania jest realizacja projektu mającego na celu implementację w polskiej JAF oprogramowania goAML oraz ustrukturyzowane przekazywanie informacji wewnątrz krajowego systemu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu.

Realizacja zadania przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu związana jest też z dostosowywaniem przepisów i procedur działania do wciąż pojawiających się nowych wyzwań na tym polu, jak również do zmieniających się odpowiednio standardów i przepisów międzynarodowych. Zmiany w krajowym systemie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz

finansowaniu terroryzmu, jakie miały miejsce w ostatnich latach, zostały odnotowane przez Komitet Moneyval, który pod koniec ubiegłego roku zaakceptował wniosek Polski o podniesienie oceny wdrożenia dwóch rekomendacji Financial Action Task Force (FATF), tj. nr 1 i 33, do poziomu tzw. *largely compliant* (LC).

Na zakończenie warto podkreślić istotną rolę, jaką odgrywa GIIF oraz Departament Informacji Finansowej Ministerstwa Finansów w globalnej sieci przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu. Znaczenie to materializuje się między innymi poprzez wyróżnienie na szczeblu międzynarodowym naszych pracowników. W szczególności należy wspomnieć w tym miejscu o Pani Elżbiecie Franków-Jaśkiewicz (zastępcy dyrektora ww. Departamentu), która podczas plenarnego posiedzenia Grupy Egmont w czerwcu 2024 r. została wybrana na nową przewodniczącą tej organizacji. W tym samym czasie Rada Europy wyróżniła jej profesjonalizm i wiedzę w ramach projektu „75 kobiet na 75-lecie Rady Europy” w związku z jej aktywnością w globalnej sieci przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu.

2. PODSTAWOWE INFORMACJE O KRAJOWYM SYSTEMIE PRZECIWDZIAŁANIA PRANIU PIENIĘDZY I FINANSOWANIU TERRORYZMU

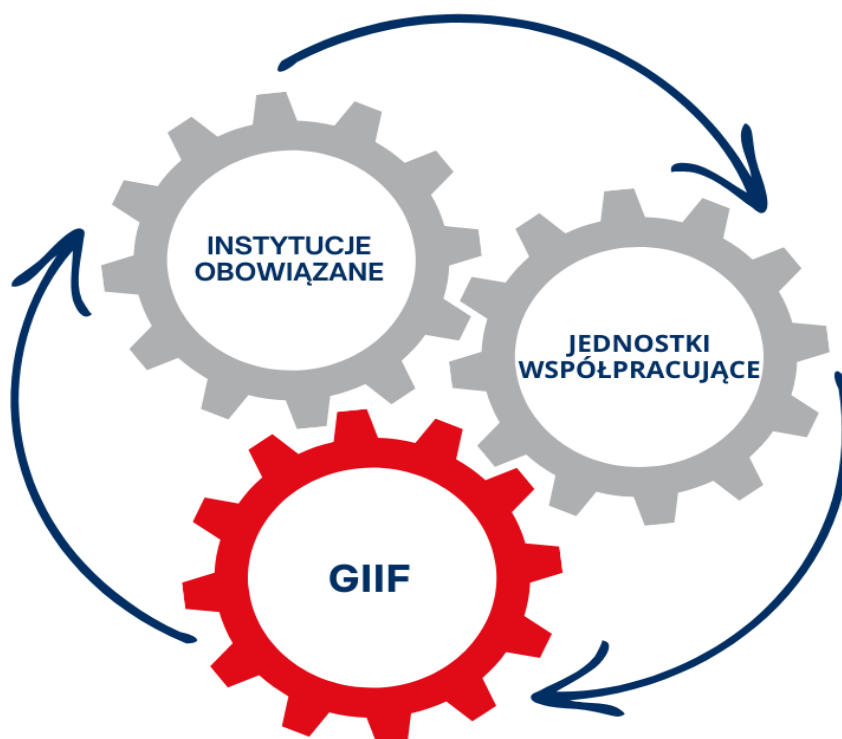
2.1. KRAJOWY SYSTEM PRZECIWDZIAŁANIA PRANIU PIENIĘDZY I FINANSOWANIU TERRORYZMU

Polski system zapobiegania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu (dalej: jako *system AML/CTF*) bazuje na krajowych oraz unijnych regulacjach prawnych. Kluczowym aktem prawnym określającym zasady jego funkcjonowania jest *ustawa AML/CTF*, która wyznacza środki służące przeciwdziałaniu tym procederom, precyzuje kompetencje organów i jednostek współpracujących oraz definiuje obowiązki instytucji zobowiązanych w ramach systemu *AML/CTF*.

W Polsce system przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu obejmuje:

- Generalnego Inspektora Informacji Finansowej (GIIF);
- Instytucje Obowiązane (IO);
- Jednostki Współpracujące (JW).

Rysunek nr 1 – Schemat krajowego systemu AML/CTF

Instytucje obowiązane, GIIF oraz jednostki współpracujące pozostają we wzajemnych relacjach i oddziałują na siebie nawzajem. Działania podejmowane przez instytucje obowiązane bezpośrednio wpływają na inicjatywy GIIF, które z kolei kształtują sposób działania jednostek współpracujących, w szczególności organów ścigania i nadzorczych. Jednocześnie skuteczność pracy jednostek współpracujących ma znaczenie dla czynności prowadzonych przez GIIF, co następnie przekłada się na działania instytucji obowiązanych. W efekcie system *AML/CTF* funkcjonuje na zasadzie „naczyń połączonych”, w którym jakość i efektywność każdego elementu wpływa na działanie pozostałych oraz na sprawność całego systemu.

Zgodnie z *ustawą AML/CTF* organami administracji rządowej odpowiedzialnymi za przeciwdziałanie praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu są minister właściwy do spraw finansów publicznych (pełniący rolę naczelnego organu informacji finansowej) oraz GIIF. Ze względu na zakres i charakter swoich obowiązków, GIIF jako centralny element systemu *AML/CTF* ma kluczowy wpływ na jego funkcjonowanie. Warto podkreślić, że istotną rolę w kształtowaniu tego systemu odgrywa także proces legislacyjny, który obejmuje wdrażanie do polskiego prawa rozwiązań zawartych w dyrektywach UE dotyczących tej tematyki.

Zgodnie z przepisami *ustawy AML/CTF*, GIIF realizuje swoje zadania za pośrednictwem wyodrębnionej komórki organizacyjnej w strukturze Ministerstwa Finansów – Departamentu Informacji Finansowej. Od 2017 roku liczba etatów w przywołanym departamencie systematycznie rośnie, zwiększając się z 65 w 2017 roku do 122 w 2024 roku. Wyzwanie organizacyjne stanowi zapewnienie odpowiednich warunków lokalowych dla wszystkich pracowników.

Zgodnie z treścią art. 12 ust. 1 *ustawy AML/CTF* do zadań GIIF należy podejmowanie działań w celu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, w szczególności:

- analizowanie informacji dotyczących wartości majątkowych, co do których GIIF powziął podejrzenie, że mają one związek z przestępstwem prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu;
- przeprowadzanie procedury wstrzymania transakcji lub blokady rachunku;
- żądanie przekazania informacji o transakcjach i ich udostępnianie;
- przekazywanie uprawnionym organom informacji i dokumentów uzasadniających podejrzenie popełnienia przestępstwa;
- wymiana informacji z jednostkami współpracującymi;
- sporządzanie krajowej oceny ryzyka prania pieniędzy i finansowania terroryzmu oraz strategii przeciwdziałania tym przestępstwom we współpracy z jednostkami współpracującymi i instytucjami obowiązаныmi;
- sprawowanie kontroli nad przestrzeganiem przez instytucje obowiązane przepisów dotyczących przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu¹;

¹ GIIF kontroluje też - w odniesieniu do instytucji obowiązanych, o których mowa w *ustawie AML/CTF* - przestrzeganie środków ograniczających określonych w aktach prawnych wymienionych w art. 143c *ustawy o Krajowej Administracji Skarbowej* (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 615 z późn. zm.).

- wydawanie decyzji w sprawach wpisu na listę osób i podmiotów, przeciwko którym stosuje się szczególne środki ograniczające polegające na zamrożeniu wartości majątkowych, nieudostępnieniu wartości majątkowych w szczególności poprzez nieudzielanie pożyczek, kredytu konsumenckiego lub kredytu hipotecznego, niedokonywanie darowizn, niedokonywanie płatności za towary lub usługi, lub skreślenia oraz prowadzenie tej listy;
- współpraca z właściwymi organami innych państw, a także zagranicznymi instytucjami i międzynarodowymi organizacjami zajmującymi się przeciwdziałaniem praniu pieniędzy lub finansowaniu terroryzmu;
- wymiana informacji z zagranicznymi jednostkami analityki finansowej, w tym prowadzenie punktu kontaktowego na potrzeby tej wymiany;
- nakładanie kar administracyjnych, o których mowa w *ustawie AML/CTF*;
- udostępnianie wiedzy i informacji z zakresu przepisów o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronie podmiotowej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw finansów publicznych;
- przetwarzanie informacji w trybie określonym w *ustawie AML/CTF*,
- inicjowanie innych działań w celu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu.

Instytucje obowiązane to podmioty zobowiązane do przestrzegania wymogów i ograniczeń określonych w *ustawie AML/CTF*. Katalog tych instytucji, określony w art. 2 ust. 1 przedmiotowej ustawy, obejmuje aż 30 różnych kategorii podmiotów zarówno z sektora finansowego, jak i niefinansowego. Jest to katalog zamknięty, co oznacza, że tylko wymienione w nim podmioty są zobowiązane do realizacji obowiązków wynikających z *ustawy AML/CTF*.

Podstawowym obowiązkiem instytucji obowiązanych jest identyfikacja i ocena ryzyka prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu w kontekście relacji gospodarczych z klientami oraz przeprowadzanych transakcji okazjonalnych. Na podstawie tej oceny instytucje te wdrażają odpowiednie środki bezpieczeństwa finansowego, mające na celu uzyskanie informacji o klientach oraz celu ich działań. W przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, instytucje obowiązane są zobligowane do niezwłocznego powiadomienia GIIF.

Dodatkowo, instytucje obowiązane przekazują GIIF informacje o tzw. transakcjach ponadprogowych, których równowartość przekracza 15 000 euro, a które obejmują:

- wpłaty i wypłaty środków pieniężnych,
- transfery środków pieniężnych, w tym międzynarodowe,
- transakcje kupna lub sprzedaży wartości dewizowych oraz pośrednictwo w ich realizacji,
- czynności dokonane w formie aktu notarialnego określone w ustawie.

Na żądanie GIIF instytucje obowiązane są zobligowane do blokowania rachunków, wstrzymywania transakcji oraz przekazywania lub udostępniania posiadanych informacji

i dokumentów. Blokada rachunku lub wstrzymanie transakcji odbywa się na podstawie decyzji prokuratora.

W ramach przeciwdziałania terroryzmowi instytucje obowiązane wdrażają także szczególne środki ograniczające wobec osób i podmiotów znajdujących się na listach publikowanych przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych w Biuletynie Informacji Publicznej.

GIIF posiada uprawnienia kontrolne dotyczące przestrzegania obowiązków związanych z przeciwdziałaniem praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu. Dodatkowo, zgodnie z art. 130 ust. 2 *ustawy AML/CTF*, kontrolę w tym zakresie sprawują również:

- Prezes NBP – wobec podmiotów prowadzących działalność kantorową,
- KNF – wobec nadzorowanych przez siebie instytucji,
- Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa – wobec SKOK-ów,
- Prezesi sądów apelacyjnych – wobec notariuszy,
- Naczelnicy urzędów celno-skarbowych – wobec wszystkich instytucji obowiązanych,
- Wojewodowie i starostowie – wobec stowarzyszeń,
- Ministrowie i starostowie – wobec fundacji.

Jednostki współpracujące to organy administracji rządowej, jednostki samorządu terytorialnego oraz inne państwowe jednostki organizacyjne, w tym Narodowy Bank Polski, Komisja Nadzoru Finansowego i Najwyższa Izba Kontroli. Są one zobowiązane do niezwłocznego informowania GIIF o podejrzeniach dotyczących przestępstw prania pieniędzy i finansowania terroryzmu oraz, na jego wniosek, do przekazywania informacji lub dokumentów w zakresie swoich ustawowych kompetencji.

GIIF analizuje informacje zawarte w zgłoszeniach dotyczących podejrzeń prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, korzystając z danych dostarczanych przez instytucje obowiązane, jednostki współpracujące oraz zagraniczne jednostki analityki finansowej (JAF). W przypadku uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa GIIF przekazuje zawiadomienie do właściwego prokuratora, który podejmuje dalsze działania we współpracy z organami ścigania. Celem tych działań jest potwierdzenie informacji, zebranie materiału dowodowego i przygotowanie aktu oskarżenia przeciwko podejrzanym osobom.

Po otrzymaniu zawiadomienia prokurator ma obowiązek poinformować GIIF o:

- wydaniu postanowienia dotyczącego blokady rachunku lub wstrzymania transakcji,
- zawieszeniu postępowania,
- podjęciu zawieszonego postępowania,
- wydaniu postanowienia o przedstawieniu zarzutów.

Dodatkowo, prokuratorzy zobowiązani są do przekazywania GIIF informacji o wszczęciu postępowania, przedstawieniu zarzutów, wniesieniu aktu oskarżenia oraz o blokadzie rachunku lub wstrzymaniu transakcji w innych sprawach dotyczących prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu.

GIIF, na pisemny wniosek sądów i prokuratorów, udostępnia zgromadzone informacje i dokumenty na potrzeby postępowań karnych. Ponadto, instytucja ta przekazuje informacje

finansowe oraz analizy finansowe innym jednostkom współpracującym, określonym w *ustawie AML/CTF*, na pisemny i uzasadniony wniosek. Do podmiotów tych należą:

- organy wskazane w art. 105 ust. 1 *ustawy AML/CTF*,
- Przewodniczący KNF,
- Prezes NBP,
- Prezes NIK,
- krajowy administrator zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) nr 389/2013²,
- minister właściwy do spraw zagranicznych,
- minister właściwy do spraw finansów publicznych,
- Szef Krajowej Administracji Skarbowej,
- dyrektor izby administracji skarbowej,
- naczelnik urzędu celno-skarbowego.

Przekazując informacje tym podmiotom, GIIF wyznacza zakres i cele ich wykorzystania zgodnie z obowiązującymi regulacjami prawnymi.

W przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa skarbowego lub innego przestępstwa niż pranie pieniędzy czy finansowanie terroryzmu, GIIF przekazuje informacje uzasadniające to podejrzenie właściwym organom ścigania, umożliwiając im podjęcie działań zgodnie z ich kompetencjami. Ponadto GIIF może także samodzielnie udostępniać organom ścigania posiadane informacje w celu realizacji ich ustawowych obowiązków. W sytuacji podejrzenia naruszenia przepisów dotyczących funkcjonowania rynku finansowego, GIIF przekazuje stosowne informacje Komisji Nadzoru Finansowego (KNF).

Z uwagi na międzynarodowy charakter przestępczości finansowej, GIIF prowadzi wymianę informacji z zagranicznymi jednostkami analityki finansowej (JAF). Na wniosek zagranicznej JAF może zezwolić na przekazanie udostępnionych przez siebie informacji innym organom lub na ich wykorzystanie do celów innych niż określone w zadaniach jednostek analityki finansowej. Równocześnie GIIF może także wystąpić do zagranicznej JAF z prośbą o zgodę na udostępnienie uzyskanych informacji sądom, prokuratorom, innym jednostkom współpracującym lub na ich wykorzystanie w innym zakresie. Dodatkowo, zgodnie z art. 113 ust. 4 *ustawy AML/CTF*, GIIF ma prawo zażądać wstrzymania transakcji lub blokady rachunku na wniosek zagranicznej JAF, jeśli wniosek ten zawiera wystarczające uzasadnienie podejrzenia prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu.

System przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu to złożona struktura, ściśle powiązana z przepisami *ustawy AML/CTF* oraz regulacjami krajowymi i unijnymi. Jego funkcjonowanie ma kluczowe znaczenie dla różnych obszarów gospodarki, w tym działalności korporacyjnej, relacji biznesowych oraz realizacji transakcji finansowych. Przeciwdziałanie

² Organ wymieniony w art. 3 pkt 22 rozporządzenia Komisji (UE) nr 389/2013 z dnia 2 maja 2013 r. ustanawiającego rejestr Unii zgodnie z dyrektywą 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, decyzjami nr 280/2004/WE i nr 406/2009/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz uchylającego rozporządzenia Komisji (UE) nr 920/2010 i nr 1193/2011 (Dz. Urz. UE L 122 z 03.05.2013, str. 1, z późn. zm.9)

tym procederom stanowi jedno z fundamentalnych zadań państwa, mające na celu ograniczenie przestępczości i zapewnienie bezpieczeństwa finansowego.

Skuteczność tego systemu w dużej mierze zależy od rzetelności instytucji obowiązanych w realizacji ich ustawowych obowiązków. Dlatego w *ustawie AML/CTF* przewidziano możliwość nakładania sankcji zarówno administracyjnych, jak i karnych. Ograniczenie tych sankcji wyłącznie do aspektu administracyjnego byłoby niewystarczające, dlatego też kryminalizacja prania pieniędzy jest w pełni uzasadniona i znajduje odzwierciedlenie w umowach międzynarodowych, takich jak Konwencja Wiedeńska czy Konwencja z Palermo, a także w Rekomendacji nr 3 Grupy FATF.

Skuteczność systemu przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu również opiera się na ścisłej współpracy organów i jednostek na poziomie administracyjnym i karnym. Właściwa koordynacja tych działań warunkuje efektywność całego systemu i przyczynia się do zwiększenia bezpieczeństwa finansowego oraz redukcji ryzyka przestępczości gospodarczej.

System przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu funkcjonuje na podstawie podejścia opartego na ryzyku (ang. *risk-based approach*). Wprowadzenie *ustawy AML/CTF* miało na celu zmniejszenie ryzyka wystąpienia przestępstwa prania pieniędzy (art. 299 k.k.), zgodnie z rekomendacją FATF nr 1. W oparciu o jej treść, kraje powinny identyfikować, oceniać i rozumieć ryzyko związane z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu oraz podejmować działania, w tym ustanawiać organy lub systemy koordynujące ocenę ryzyka. Środki stosowane w ramach systemu powinny być proporcjonalne do poziomu zidentyfikowanego ryzyka.

W celu zapewnienia skuteczności systemu kluczowe jest prawidłowe określenie ryzyka oraz wdrożenie skutecznych środków bezpieczeństwa finansowego. Odpowiedzialność w tym zakresie spoczywa głównie na instytucjach obowiązanych, które, realizując swoje obowiązki zgodnie z *ustawą AML/CTF*, bezpośrednio wpływają na skuteczność całego systemu. Istotnym aspektem jest również współpraca organów nadzorczych i jednostek współpracujących, których zadaniem jest kontrola instytucji obowiązanych oraz egzekwowanie przestrzegania przepisów. Efektywność tego procesu wiąże się również z odpowiednim stosowaniem sankcji – zarówno administracyjnych, jak i karnych – co ma na celu skłonienie instytucji obowiązanych do podejmowania właściwych działań.

System działa jak złożony mechanizm, w którym każdy element musi sprawnie funkcjonować, aby zapewnić jego skuteczność. Kluczowe znaczenie ma terminowa wymiana informacji pomiędzy podmiotami systemu, co umożliwia efektywne działanie organów nadzorczych oraz wdrażanie środków prawnych zapewniających skuteczność systemu.

Prawidłowa realizacja obowiązków wynikających z *ustawy AML/CTF* wymaga także właściwego zrozumienia przepisów przez instytucje obowiązane. W tym kontekście GIIF odgrywa istotną rolę w zapewnieniu rzetelności działań podejmowanych przez te instytucje. Przekazywanie wiedzy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu odbywa się poprzez organizację szkoleń, publikację komunikatów w Biuletynie Informacji Publicznej oraz sporządzanie krajowej oceny ryzyka i strategii przeciwdziałania tym przestępstwom we współpracy z innymi podmiotami systemu.

Wysoki poziom świadomości regulacyjnej instytucji obowiązanych przekłada się na skuteczniejsze wypełnianie obowiązków, co w efekcie wzmacnia cały system. Działania

edukacyjne GIIF mają także charakter prewencyjny, mogą przyczynić się do zmniejszenia liczby naruszeń skutkujących sankcjami.

Na kształt i funkcjonowanie systemu bezpośredni wpływ ma także proces legislacyjny, który zapewnia jego stabilność i dostosowanie do zmieniających się zagrożeń. Regulacje międzynarodowe, w tym dyrektywy UE oraz rekomendacje FATF, odgrywają kluczową rolę w jego ewolucji i skuteczności. Dzięki współpracy międzynarodowej i wymianie informacji z zagranicznymi jednostkami analityki finansowej, przeciwdziałanie praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu nabiera globalnego charakteru, co pozwala na skuteczniejsze eliminowanie zagrożeń transgranicznych.

2.2. INFORMACJE O KATEGORIACH INSTYTUCJI OBOWIĄZANYCH

Zgodnie z *ustawą AML/CTF* wyodrębnia się 30 kategorii instytucji obowiązyanych³. Należą do nich podmioty działające na rynku finansowym oraz liczna grupa działająca poza tym rynkiem.

2.2.1. PODMIOTY DZIAŁAJĄCE NA RYNKU FINANSOWYM

Poniższy opis kategorii podmiotów działających na rynku finansowym został sporządzony z wykorzystaniem informacji otrzymanych przez GIIF na podstawie art. 14 ust. 4 *ustawy AML/CTF* z KNF⁴, Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej oraz NBP, dotyczących kategorii instytucji obowiązyanych przez nie nadzorowanych.

Sektor bankowy

Na koniec grudnia 2024 r.⁵ działalność bankową prowadziło 551 podmiotów (29 banków komercyjnych, 489 banków spółdzielczych oraz 33 oddziały instytucji kredytowych). Sektor dysponował siecią 9,7 tys. placówek (4 943 oddziałów, 2 211 filii i ekspozytur oraz 2 551 przedstawicielstw). Banki zatrudniały 146,7 tys. osób. W analizowanym okresie kontynuowany był trend ograniczania sieci bankowej - banki kontynuowały działania zmierzające do wzrostu efektywności działania w drodze optymalizacji sieci sprzedaży.

Liczba zatrudnionych w sektorze bankowym, pomiędzy latami 2023 – 2024 nieznacznie wzrosła, tj. z 144,9 tys. osób na koniec grudnia 2023 r. do 146,7 tys. osób na koniec grudnia 2024 r.

Liczba oddziałów banków spadła pomiędzy końcem roku 2023, a końcem 2024 roku, tj. z ilości 4 948 oddziałów do 4 943 oddziałów banków. W przypadku liczby filii, ekspozytur i innych placówek obsługi klienta, było ich 2 342 (na koniec 2023 r.) i 2 211 (na koniec 2024 r.) Tendencja spadkowa objęła również liczbę przedstawicielstw w poszczególnych latach, tj. 2 716 (na koniec grudnia 2023 r.) i 2 551 (na koniec grudnia 2024 r.).

³ Wg stanu na dzień 31 grudnia 2024r., zgodnie z *ustawą AML/CTF*, odnotowano 30 kategorii instytucji obowiązyanych. W dniu 19.02.2025r. do katalogu kategorii instytucji obowiązyanych zostały dodane podmioty obsługujące kredyty w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 17 *ustawy z dnia 20 grudnia 2024 r. o podmiotach obsługujących kredyty i nabywcach kredytów* (Dz.U. z 2025 r. poz. 146).

⁴ Przedstawione informacje zostały wybrane z szerszego opisu sektorów rynku finansowego przekazanego przez KNF.

⁵ https://www.knf.gov.pl/?articleId=56224&p_id=18

Sytuacja sektora bankowego pozostaje stabilna, pomimo niestabilnego otoczenia geopolitycznego. W 3 kwartale 2024 r. obserwowano niewielki spadek współczynników adekwatności kapitałowej. Fundusze własne banków na koniec III kwartału 2024 wzrosły o 3,4% (r/r) z 245 do 253 mld zł. W tym samym czasie łączna kwota ekspozycji na ryzyko w ujęciu rocznym rosła szybciej (o 7,1% do 1 193 mld zł). Współczynnik kapitału Tier 1 wyniósł 20,0% a łączny współczynnik kapitałowy 21,3%. W analogicznym okresie w 2023 r. współczynniki te wynosiły odpowiednio 20,4% i 22,0%.

Sytuacja w zakresie bieżącej płynności w bankach komercyjnych pozostała dobra. Wszystkie banki komercyjne spełniały obowiązującą normę LCR na poziomie 100%. Na koniec III kwartału 2024 r. średnia LCR dla sektora banków komercyjnych wyniosła 225%. Wymóg w zakresie współczynnika płynności długoterminowej NSFR również był spełniony przez wszystkie banki, a średnia wartość w danym okresie wyniosła 167%.

Wynik finansowy netto sektora bankowego na koniec września 2024 r. wyniósł 31,2 mld zł. Znaczny wzrost wyniku r/r spowodowany był utrzymującym się środowiskiem wysokich stóp procentowych, a w konsekwencji wzrostem przychodów odsetkowych, przy nieznacznym spadku kosztów odsetkowych (spadek kosztów odsetkowych z 53,9 do 49,4 mld zł przy wzroście przychodów odsetkowych z 123,6 do 128,4 mld zł).

Na koniec września 2024 r. 5 banków komercyjnych wykazało łączną stratę w wysokości 0,9 mld zł. Banki te miały ok. 2,3% udział w aktywach sektora banków komercyjnych. Pozostałe banki w sektorze wykazały łącznie zysk w wysokości 29,4 mld zł.

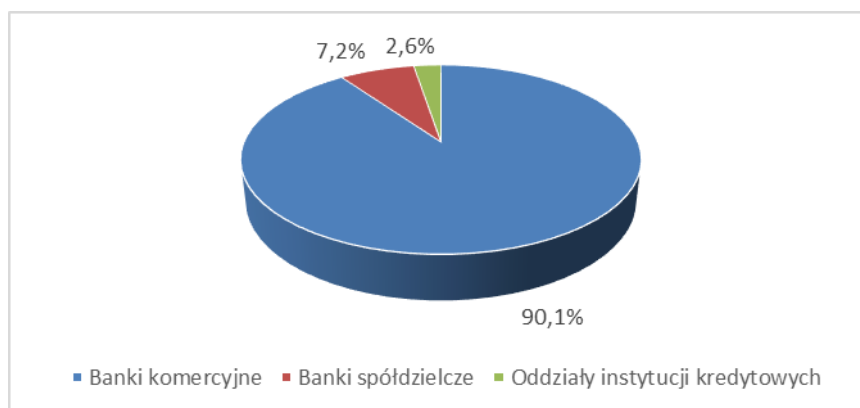
W przypadku oddziałów instytucji kredytowych (OIK) 4 podmioty na koniec III kwartału 2024r. wykazały łączną stratę w wysokości 2,2 mld zł, mając 9,2% udziału w aktywach wszystkich OIK.

W trzech pierwszych kwartałach 2024 r. otoczenie bankowe było relatywnie sprzyjające, zwłaszcza ze względu na wysoki poziom stóp procentowych, a także m.in. niskie bezrobocie oraz dynamicznie rosnące płace nominalne. Z tego powodu wskaźniki efektywności istotnie poprawiły się w stosunku do roku poprzedniego. ROE na koniec III kwartału 2024 r. wyniósł 14,47% (+2,89 p.p. r/r), ROA 1,23% (+0,32 p.p. r/r); R/I (wskaźnik rezerw i odpisów do przychodów) utrzymywał się na stabilnym poziomie: wzrost z 19,35% do 19,65%. Z drugiej strony banki zwiększały marżę odsetkową netto (wzrost z 3,70% do 3,84% w analogicznym okresie) przy ścisłej kontroli kosztów – wskaźnik C/I spadł z 44,10% do 42,98%.

W strukturze aktywów banków komercyjnych i spółdzielczych, na koniec III kwartału br., główną pozycję stanowiły kredyty i zaliczki (50,7%, 1 639,4 mld zł). Instrumenty dłużne stanowiły 33,0% wartości aktywów (1 066,7 mld zł), a pozostałe należności 16,2% (524,4 mld zł). Po stronie pasywnej dominującą pozycją pozostawały depozyty (2 291,6 mld zł, 70,9%), emisje własne (340,3 mld zł, 10,5%) oraz kapitały własne (274,9 mld zł, 8,5%).

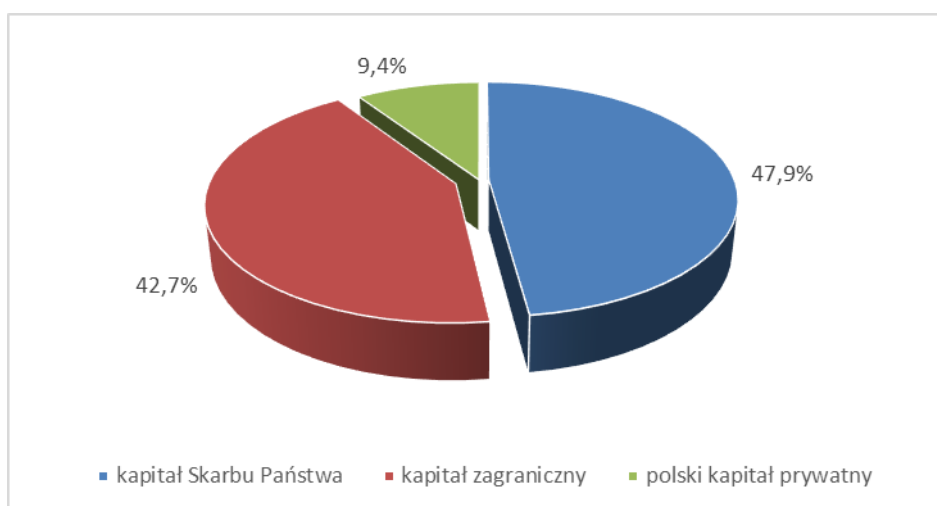
Stabilność sektora bankowego ma kluczowe znaczenie dla stabilności całego systemu finansowego. Aktywa sektora bankowego na koniec grudnia 2024 r. wyniosły 3 335 mld zł. Na podstawie posiadanych danych wiadomo, że 90,1% aktywów sektora bankowego była zarządzana przez banki komercyjne, udział banków spółdzielczych w aktywach bankowych wynosił 7,2%, a oddział instytucji kredytowych - 2,6%.

Wykres nr 1 – Struktura podmiotowa sektora bankowego na koniec grudnia 2024 r. wg udziału w łącznej wartości jego aktywów (w proc.)

W podziale według podmiotu dominującego, wg stanu na koniec grudnia br., 47,9% aktywów kontrolowanych było przez skarb państwa, 42,7% przez kapitał zagraniczny, a 9,4% przez polski kapitał prywatny. Koncentracja sektora bankowego na koniec roku 2024 była na poziomie umiarkowanym.

Wykres nr 2 – Struktura sektora bankowego z uwagi na pochodzenie kapitału na koniec grudnia 2024 r. (w proc.)

Aktualne wyzwania / problemy stojące przed sektorem bankowym to m.in.:

- 1) Kredyty RRE (FX) - portfel walutowych kredytów mieszkaniowych generujące ryzyko systemowe głównie z uwagi na ryzyko prawne związane z wysoką liczbą pozwów składanych przez kredytobiorców oraz kierunku rozstrzygnięć sądowych, dotyczących kształtu umów kredytowych.
- 2) Ryzyko regionu/geopolityczne - wynikające z inwazji zbrojnej Federacji Rosyjskiej na Ukrainę - może implikować odpływ inwestycji, deprecjację PLN, zakłócenia płynności, spadek cen aktywów oraz spadek aktywności gospodarstw domowych. Dodatkowym zagrożeniem jest trwający konflikt na Bliskim Wschodzie.

- 3) Ryzyko podważania WIBOR - ryzyko dotyczy kwestionowania przez kredytobiorców umów kredytowych, w których stosowany jest wskaźnik WIBOR.
- 4) Ryzyko prawne w sektorze bankowym identyfikowane w odniesieniu do niepewności związanej z interpretacją przepisów dotyczących ochrony praw konsumenta, w szczególności rosnącej liczby pozwów sądowych związanych z sankcją kredytu darmowego.
- 5) Wyzwania operacyjne związane z procesem zamiany wskaźnika WIBOR na nowy wskaźnik referencyjny.

Banki spółdzielcze

Banki spółdzielcze oferują relatywnie prosty katalog usług i produktów bankowych. Według stanu na 31.12.2024 r. działało 489 banków spółdzielczych oraz 2 banki zrzeszające: Bank Polskiej Spółdzielczości SA oraz SGB-Bank SA. Banki spółdzielcze i banki zrzeszające tworzyły dwa systemy ochrony instytucjonalnej (System Ochrony Zrzeszenia BPS oraz Spółdzielczy System Ochrony SGB), w skład których wchodziło 481 banków spółdzielczych oraz oba banki zrzeszające, natomiast 8 banków spółdzielczych prowadziło działalność poza strukturami zrzeszeń i systemów ochrony instytucjonalnej. W 2024 r. w związku z procesami łączeniowymi liczba banków spółdzielczych zmniejszyła się o 3 oraz 1 bank niezrzeszony przystąpił do systemu ochrony instytucjonalnej oraz zrzeszenia.

Aktywa banków spółdzielczych w okresie wrzesień 2023 r. - wrzesień 2024 r. wzrosły o 12,7%, czyli o 25,4 mld zł, do kwoty 225,2 mld zł. Aktywa banków zrzeszających zwiększyły się o 6,96%, tj. o 4,2 mld zł, do kwoty 64,1 mld zł. Podstawowym rodzajem ryzyka jest ryzyko kredytowe – udział kredytów w aktywach wynosił ok. 57,7%. Banki spółdzielcze nadal zainteresowane są przede wszystkim finansowaniem działalności gospodarczej i rolniczej (kredyty na ten cel stanowią ok. 66,6% należności od sektora niefinansowego). Na taką strukturę kredytów wpływ niewątpliwie ma tradycja banków spółdzielczych – zostały utworzone przede wszystkim w celu finansowania działalności rolników i rzemieślników. Tradycyjnie banki spółdzielcze gromadzą depozyty głównie od osób prywatnych. W bankach spółdzielczych rośnie nadwyżka depozytów sektora niefinansowego nad kredytami dla tego sektora. Jest ona lokowana głównie w bankach zrzeszających oraz w instrumentach dłużnych, przede wszystkim Skarbu Państwa i NBP oraz w mniejszym stopniu, w kredytach dla samorządów. Instrumenty dłużne Skarbu Państwa i NBP stanowiły 27,7% wartości aktywów banków spółdzielczych.

Fundusze własne banków spółdzielczych w okresie od września 2023 r. do września 2024 r. wzrosły o 27,4%, do 21,4 mld zł. Łączny współczynnik kapitałowy (TCR) banków spółdzielczych wyniósł 25,1%, wobec 22,6% we wrześniu 2023 r., zaś współczynnik Tier1 wyniósł 24,7%, wobec 22,2% we wrześniu 2023 r. Istotny wpływ na wzrost współczynnika TCR miał podział zysku za 2023 r. We wrześniu 2024 r. wszystkie banki spółdzielcze spełniały minimalny wymóg w zakresie funduszy własnych z uwzględnieniem wymogu połączonego bufora z wyjątkiem jednego banku, który został przejęty w październiku 2024 r. przez inny bank. Fundusze własne banków zrzeszających na koniec września 2024 r. były wyższe o 43,2% niż we wrześniu 2023 r. i wyniosły 3,4 mld zł. Kapitał Tier1 stanowił 78,6% funduszy własnych (71,6% we wrześniu 2023 r.).

Banki spółdzielcze mają dość stabilny udział w rynku bankowym wynoszący ok. 6,9% aktywów ogółem (wraz z bankami zrzeszającymi udział ten wynosi ok. 8,9%). Udział depozytów wynosił ok. 10,6%.

Spółdzielcze Kasy Oszczędnościowo-Kredytowe (SKOK)

Zgodnie z art. 3 *ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych* (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 512 z późn. zm.), celem spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych (dalej Kasy) jest gromadzenie środków pieniężnych wyłącznie swoich członków, udzielanie im pożyczek i kredytów, przeprowadzanie na ich zlecenie rozliczeń finansowych oraz pośredniczenie przy zawieraniu umów ubezpieczenia.

Zgodnie z art. 130 ust. 2 pkt 1 lit. c *ustawy AML/CTF*, w zw. z art. 63 ust. 1 w/w *ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych*, Kasa Krajowa sprawuje kontrolę nad spółdzielczymi kasami oszczędnościowo-kredytowymi.

Usługi finansowe świadczone przez Kasy są, w określonym wyżej zakresie, analogiczne do usług świadczonych przez banki. Kasy są zatem, w zakresie przyjmowania depozytów, udzielania pożyczek i kredytów, a także rozliczeń pieniężnych, alternatywą dla systemu bankowego.

Kasy należą, wraz z bankami, do sektora finansowego, który ma kluczowe znaczenie dla gospodarki państwa. Sektor finansowy, a zatem również Kasy, ze względu na rodzaj świadczonych usług, narażony jest na ryzyka związane z praniem pieniędzy oraz finansowaniem terroryzmu.

Wg stanu na 31.12.2024 r. działalność prowadziło 18 kas oraz Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa (łącznie 19 podmiotów). W 2024 r. nie było w kasach procesów łączeniowych.

Wg stanu na 30.09.2024 r. kasy wykazały łącznie stratę netto w wysokości -11,39 mln zł (na koniec grudnia 2023 roku 18 kas, które wówczas prowadziły działalność, wykazały stratę netto w wysokości -49,94 mln zł).

Fundusze własne kas obniżyły się w stosunku do końca 2023 roku o 5,36%, tj. o 21,42 mln zł i na koniec września 2024 r. wyniosły 399,40 mln zł. Współczynnik wypłacalności kas wyniósł 4,32% i był niższy od ustawowego progu 5%. W stosunku do stanu na koniec 2023 r. aktywa kas obniżyły się o 4,77%, tj. o 477,48 mln zł do poziomu 10 012,96 mln zł.

Portfel pożyczkowo-kredytowy brutto obniżył się o 1,73%, tj. o 130,53 mln zł do poziomu 7 542,43 mln zł oraz wartość depozytów obniżyła się o 4,76%, tj. o 446,32 mln zł do poziomu 9 381,34 mln zł.

Sytuacja ekonomiczno-finansowa kas jest zróżnicowana. Część kas prowadzi stabilną działalność, a sytuacja ekonomiczno-finansowa innych jest trudna i wymaga działań naprawczych lub restrukturyzacyjnych. Na koniec września 2024 r. 9 kas było zobowiązanych do realizacji programu postępowania naprawczego.

Sektor spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych jest nadzorowany przez KNF, której działania nakierowane są na ograniczanie ryzyka występującego w poszczególnych podmiotach sektora w celu zapewnienia bezpieczeństwa gromadzonych przez te podmioty depozytów. W działania restrukturyzacyjne angażowane mogą być, za zgodą Komisji

Europejskiej, środki publiczne. W 2024 roku nie było konieczności uruchamiania takich środków.

Zgodnie z art. 130 ust. 2 pkt 1 lit. c *ustawy AML/CTF*, Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa sprawuje kontrolę nad spółdzielczymi kasami oszczędnościowo-kredytowymi. Krajowa SKOK nie wyodrębniła zasobów ludzkich i finansowych przeznaczonych wyłącznie na realizację zadań kontrolnych z zakresu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowania terroryzmu (wszyscy pracownicy i komórki uczestniczące w tym procesie, wykonują również inne powierzone im zadania, w tym przeprowadzają kontrole innego rodzaju).

Sektor instytucji płatniczych

Komisja Nadzoru Finansowego sprawuje nadzór m. in. nad krajowymi instytucjami płatniczymi (KIP), krajowymi instytucjami pieniądza elektronicznego (KIEP), małymi instytucjami płatniczymi (MIP), biurami usług płatniczych (BUP) oraz dostawcami świadczącymi wyłącznie usługę dostępu do informacji o rachunku (AISP). Podmioty te są uprawnione do świadczenia usług płatniczych, jednakże istnieją między nimi istotne różnice – m. in. w zakresie katalogu dopuszczalnych do wykonywania usług płatniczych, zakresu terytorialnego działalności, formy prawnej, wymagań niezbędnych do uzyskania prawa do prowadzenia takiej działalności, czy też w zakresie wymogów kapitałowych.

Działania nadzorcze podejmowane przez KNF względem KIP obejmują w szczególności weryfikację standardowej ustawowej sprawozdawczości, analizę osiągniętych wyników finansowych w kontekście ich zgodności z przedstawionymi na etapie postępowania licencyjnego planami finansowymi oraz wymogami ustawowymi, jak również badanie zgodności funkcjonowania KIP z obowiązującymi przepisami krajowymi i wspólnotowymi.

Zgodnie ze stanem na 31 grudnia 2024 roku, do Rejestru dostawców⁶ i wydawców pieniądza elektronicznego wpisanych było: 46 KIP, 184 MIP, 15 AISP, 1 KIEP oraz 965 BUP. Według stanu na koniec III kwartału 2024 roku fundusze własne KIP wyniosły 1,98 mld zł. Z informacji sprawozdawczych przekazywanych przez KIP do KNF wynika, że w okresie od 1 stycznia 2024 r. do 30 września 2024 r. KIP wykonały łącznie 4,16 mld transakcji płatniczych o łącznej wartości 482,96 mld zł. W tym samym okresie MIP wykonały łącznie 25,19 mln transakcji o wartości 5,23 mld zł. Dla porównania, w analogicznym okresie, Krajowa Izba Rozliczeniowa S.A. w systemie Elixir przetworzyła 1,67 mld zleceń płatniczych o wartości 6,72 bln zł, z zastrzeżeniem, że część transakcji wykonywanych przez KIP jest rozliczana w innych systemach rozliczeniowych – np. Express Elixir, Euro Elixir i BlueCash. Mając to na względzie, znaczenie sektora KIP w kontekście makroekonomicznym jest znikome.

Sektor ubezpieczeń na życie

Na koniec III kwartałów 2024 r. w dziale I (ubezpieczenia na życie) 23 zakłady ubezpieczeń posiadały zezwolenie na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej i wszystkie te zakłady prowadziły działalność operacyjną. W tym 3 zakłady ubezpieczeń na życie były w trakcie łączenia, które nastąpiło na początku IV kwartału 2024 r.

⁶ Dotyczy dostawców usług płatniczych.

Zakłady ubezpieczeń na życie posiadały ok. 11,82 mln umów ubezpieczenia. W strukturze przychodów zakładów ubezpieczeń dominowała składka przypisana brutto. W dziale ubezpieczeń na życie w okresie III kwartałów 2024 r. wyniosła ona 17,70 mld zł i stanowiła 27,99% łącznej składki przypisanej brutto całego sektora ubezpieczeń.

W strukturze ubezpieczeń bezpośrednich działu I na koniec III kwartałów 2024 r. dominowały ubezpieczenia na życie (grupa 1), stanowiące 44,12% składki przypisanej brutto. Drugą pozycję zajmowały uzupełniające ubezpieczenia wypadkowe i chorobowe (grupa 5), stanowiące 38,06% składki przypisanej brutto. Na kolejnym miejscu znalazły się ubezpieczenia grupy 3 (ubezpieczenia na życie, jeżeli są związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym, a także ubezpieczenia na życie, w których świadczenie zakładu ubezpieczeń jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe), stanowiące 16,78% łącznej składki działu.

Zakłady ubezpieczeń na życie w okresie trzech kwartałów 2024 r. wypłaciły odszkodowania i świadczenia brutto w wysokości 12,16 mld zł. Jednocześnie zakłady ubezpieczeń na życie na koniec III kwartału 2024 r. utworzyły rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe brutto w wysokości 73,92 mld zł.

Wynik finansowy netto zakładów ubezpieczeń działu I był równy 3,05 mld zł, natomiast wartość podatku dochodowego wykazana przez ww. zakłady ubezpieczeń stanowiła kwotę 0,62 mld zł.

Ogólna wartość aktywów zakładów ubezpieczeń na życie na koniec III kwartału 2024 r. wyniosła 91,10 mld zł, w tym:

- 33,15 mld zł to środki wspierające gospodarkę i finanse publiczne poprzez krajowe obligacje i inne papiery o stałej kwocie dochodu,
- 6,17 mld zł to środki zainwestowane w akcje spółek i inne papiery o zmiennej kwocie dochodu.

Wartość kapitałów własnych zakładów ubezpieczeń na życie na koniec III kwartału 2024 r. wyniosła 11,31 mld zł, co stanowiło 12,41% aktywów.

Wypłacalność zakładów ubezpieczeń na życie na koniec III kwartału 2024 r. kształtowała się na wysokim, bezpiecznym poziomie. Wszystkie zakłady ubezpieczeń działu I wykazały pokrycie wskaźników wypłacalności (rozumianych jako minimum z wielkości dopuszczonych środków własnych do kapitałowego wymogu wypłacalności oraz dopuszczonych podstawowych środków własnych do minimalnego wymogu kapitałowego), w tym 20 zakładów ubezpieczeń działu I posiadało wskaźniki wypłacalności powyżej 175%. Dla działu I największy wpływ na wielkość kapitałowego wymogu wypłacalności miały: ryzyko związane z rezygnacjami z umów, ryzyko śmiertelności, ryzyko katastroficzne w ubezpieczeniach na życie i ryzyko wydatków w ubezpieczeniach na życie (w ramach ryzyka aktuarialnego w ubezpieczeniach na życie) oraz ryzyko stopy procentowej, ryzyko cen akcji, ryzyko koncentracji aktywów i ryzyko spread'u kredytowego (w ramach ryzyka rynkowego).

Sektor kapitałowy

Domy i biura maklerskie

Podstawowym aktem prawnym regulującym funkcjonowanie domów i biur maklerskich na terytorium Polski jest *ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi* (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 772 z późn. zm.).

Działalność maklerska obejmuje wykonywanie, między innymi, czynności polegających na przyjmowaniu i przekazywaniu zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych, nabywaniu lub zbywaniu instrumentów finansowych na własny rachunek, zarządzaniu portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych, doradztwie inwestycyjnym, oferowaniu instrumentów finansowych oraz świadczeniu usług w wykonaniu zawartych umów o subemisję inwestycyjne i usługowe. Firmą inwestycyjną, prowadzącą działalność maklerską, może być dom maklerski lub bank prowadzący działalność maklerską. Dom maklerski może prowadzić działalność maklerską w formie spółki akcyjnej, spółki komandytowo-akcyjnej, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, spółki komandytowej, spółki partnerskiej, spółki jawnej. Prowadzenie działalności maklerskiej wymaga uzyskania zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego.

Na koniec 2024 r. zezwolenie na prowadzenie działalności maklerskiej posiadało:

- 27 domów maklerskich i 9 banków w różnym zakresie z art. 69 ust. 2 i 4 *ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi*.
- 12 banków prowadzących działalność powierniczą.

W 2024 roku stwierdzono wygaśnięcie zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej w zakresie 1 towarowego domu maklerskiego – tj. działalności z art. 38 ust. 2 *ustawy o giełdach towarowych z dnia 26 października 2000 r. o giełdach towarowych* (t.j. Dz. U. z 2024r. poz. 910 z późn. zm.).

Wśród wskazanych powyżej podmiotów 1 dom maklerski nie rozpoczął wykonywania działalności w zakresie posiadanych licencji w 2024 r.

Tabela nr 1 – Struktura liczbowa podmiotów prowadzących działalność maklerską w latach 2019 – 2024

Rodzaj podmiotu	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Domy maklerskie	37	36	36	33	30	27
Towarowe domy maklerskie	1	1	1	1	1	1
Banki prowadzące działalność maklerską	9	9	9	9	9	9
Banki powiernicze	12	11	11	9	12	12
OGÓŁEM	59	57	57	52	52	49

W ramach działalności maklerskiej firmy inwestycyjne wykonują czynności polegające w szczególności na:

- przyjmowaniu i przekazywaniu zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych;
- wykonywaniu zleceń, o których mowa powyżej, na rachunek dającego zlecenie;
- nabywaniu lub zbywaniu na własny rachunek instrumentów finansowych;

- zarządzaniu portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych;
- doradztwie inwestycyjnym;
- oferowaniu instrumentów finansowych;
- świadczeniu usług w wykonaniu zawartych umów o gwarancję emisji lub zawieraniu i wykonywaniu innych umów o podobnym charakterze, jeżeli ich przedmiotem są instrumenty finansowe.

Firmy inwestycyjne wykazują zróżnicowanie pod względem posiadanego zakresu zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej. Funkcjonują firmy wykonujące jeden rodzaj działalności maklerskiej, jak i firmy oferujące szeroki zakres usług maklerskich.

Domy maklerskie

Według stanu na 31.12.2024 r. wśród 30 domów maklerskich posiadających zezwolenie na prowadzenie działalności maklerskiej 15 przechowywało instrumenty finansowe lub środki pieniężne klientów. Podmioty te z reguły wykonują również znacznie szerszy zakres czynności, a w związku z tym mają większe możliwości zróżnicowania źródeł generowania przychodów.

Wg stanu na 31.12.2024 r. domy maklerskie prowadziły 1 639 583 rachunki instrumentów finansowych klientów (wzrost o 46,18% w porównaniu do 31.12.2023 r.), na których przechowywane były instrumenty finansowe o wartości 148 891 743 609 zł (spadek o 3,16% w porównaniu do 31.12.2023 r.). Na rachunkach pieniężnych znajdowały się środki pieniężne klientów w kwocie 8 230 491 889 zł (wzrost o 6,05% w porównaniu do 31.12.2023 r.).

Na koniec 2024 r. działalność polegającą na zarządzaniu aktywami klientów prowadziło 8 domów maklerskich. Na dzień 31.12.2024 r. podmioty te zarządzały aktywami klientów o wartości 8 517 955 175 zł (wzrost o 21,90% w porównaniu do 31.12.2023 r.).

Zgodnie z danymi zawartymi w grudniowych sprawozdaniach miesięcznych, domy maklerskie w 2024 r. wypracowały zysk netto w kwocie 1 017 072 034 zł (co stanowiło 104,63% zysku netto z 2023 r.). W dniu 31.12.2024 r. kapitał własny domów maklerskich wynosił 2 866 998 413 zł (stanowił 109,88% kapitału własnego wg stanu na 31.12.2023 r.), a aktywa ogółem 12 857 063 544 zł (co stanowiło 104,90% aktywów ogółem z 31.12.2023 r.). Dane zawarte w sprawozdaniach miesięcznych mają charakter danych wstępnych, nie podlegają weryfikacji przez biegłego rewidenta.

Towarowe domy maklerskie

W październiku 2024 r. Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników jedyne licencjonowanego przez Komisję Nadzoru Finansowego towarowego domu maklerskiego podjęło uchwałę o rozwiązaniu spółki po przeprowadzeniu likwidacji.

Biura maklerskie

Według stanu na dzień 31.12.2024 r. biura maklerskie prowadziły 2 022 469 rachunków instrumentów finansowych klientów (wzrost o 7,63% w porównaniu do 31.12.2023 r.), na których przechowywane były instrumenty finansowe o wartości 530 405 956 644 zł (wzrost o 4,52% w porównaniu do 31.12.2023 r.). Na rachunkach środków pieniężnych służących do obsługi rachunków instrumentów finansowych znajdowały się środki pieniężne klientów

w kwocie 9 930 820 439 zł (wzrost o 7,96% w porównaniu do 31.12.2023 r.). Wykonując usługę zarządzania portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych, biura maklerskie zarządzały aktywami klientów o wartości 2 427 743 409 zł (wzrost o 2,20% w porównaniu do 31.12.2023 r.).

Banki powiernicze

Zgodnie stanem na 31.12.2024 r. banki powiernicze prowadziły 39 239 rachunków papierów wartościowych (spadek o 0,47% w stosunku do 31.12.2023 r.), na których zapisane były aktywa o wartości 1 001 528 665 650 zł (wzrost o 7,01% w stosunku do 31.12.2023 r.).

Towarzystwa funduszy inwestycyjnych (TFI)

Zasady tworzenia i działania funduszy inwestycyjnych mających siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej określa *ustawa z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi* (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1034 z późn. zm.).

Fundusz inwestycyjny jest osobą prawną, której wyłącznym przedmiotem działalności jest lokowanie środków pieniężnych zebranych w drodze publicznego, a w przypadkach określonych w ustawie również niepublicznego, proponowania nabycia jednostek uczestnictwa albo certyfikatów inwestycyjnych, w określone w ustawie papiery wartościowe, instrumenty rynku pieniężnego i inne prawa majątkowe. Jako organ zarządzający funduszem inwestycyjnym działa towarzystwo funduszy inwestycyjnych.

Na dzień 31 grudnia 2024 r. zezwolenie Komisji Nadzoru Finansowego posiadało 55 towarzystw funduszy inwestycyjnych, a łączna wartość zarządzanych przez TFI aktywów wynosiła 501,7 mld zł. Według stanu na koniec 2024 r. towarzystwa zarządzały 605 funduszami inwestycyjnymi, przy czym powyższa liczba uwzględnia również fundusze w likwidacji. Na łączną liczbę funduszy inwestycyjnych składały się 46 fundusze inwestycyjne otwarte, 63 specjalistycznych funduszy inwestycyjnych otwartych oraz 496 funduszy inwestycyjnych zamkniętych. Łączna wartość aktywów funduszy inwestycyjnych według stanu na dzień 31 grudnia 2024 r. kształtowała się na poziomie 429,9 mld zł. Z kolei wartość zarządzanych przez TFI portfeli, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych, wyniosła 69,9 mld zł.

Wartość aktywów zgromadzonych w funduszach inwestycyjnych według stanu na koniec 2024 r. odpowiadała około 13% PKB za 2023 r. oraz około 29% kapitalizacji Giełdy Papierów Wartościowych na koniec grudnia 2024 r. Należy ponadto wskazać, że suma aktywów funduszy inwestycyjnych na koniec 2024 r. była o 102% wyższa od wartości aktywów otwartych funduszy emerytalnych.

Na dzień 31 grudnia 2024 r. suma aktywów towarzystw funduszy inwestycyjnych wyniosła 3 521 995 tys. zł, z czego 46% stanowiły środki pieniężne w kwocie 1 625 718 tys. zł. Natomiast suma kapitałów własnych towarzystw funduszy inwestycyjnych na koniec 2024 r. była równa 2 625 867 tys. zł. W okresie od 1 stycznia 2024 r. do 31 grudnia 2024 r. suma wyników finansowych netto towarzystw funduszy inwestycyjnych wyniosła 1 004 287 tys. zł. W 2024 r. towarzystwa funduszy inwestycyjnych wypracowały łącznie przychody na poziomie 4 368 392 tys. zł, na które składały się przede wszystkim przychody z tytułu zarządzania funduszami inwestycyjnymi na poziomie 3 995 824 tys. zł. Suma kosztów ogółem

poniesionych przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych w 2024 r. wyniosła 3 134 505 tys. zł, z czego 19% stanowiły koszty zmienne dystrybucji w kwocie 594 843 tys. zł.

Podmioty prowadzące działalność kantorową⁷

Prezes NBP, wykonując zadania określone *ustawą z 27 lipca 2002 r. Prawo dewizowe* (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1131) i *ustawą AML/CTF*, prowadzi rejestr działalności kantorowej, a także wykonuje kontrolę działalności kantorowej oraz kontrolę wypełniania przez przedsiębiorców prowadzących działalność kantorową obowiązków w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu.

Zgodnie ze stanem na 31 grudnia 2024 r. do rejestru wpisanych było 2212 przedsiębiorców prowadzących działalność kantorową i 4652 kantorów. Działalność kantorowa, według stanu na 31 grudnia 2024 r., wykonywana była w 4446 kantorach, a w 206 działalność była zawieszona.

Tabela nr 2 – Wartość skupionych i sprzedanych w kantorach walut obcych w IV kwartale 2023 r. oraz w I, II i III kwartale 2024 r. (w mln zł)

Okres	Skup walut obcych	Sprzedaż walut obcych	Saldo obrotów
IV kw. 2023 r.	19 466	15 039	4 427
I kw. 2024 r.	17 127	13 462	3 665
II kw. 2024 r.	19 931	15 043	4 888
III kw. 2024 r.	20 731	16 043	4 688

W 2024 r. skontrolowano 368 przedsiębiorców prowadzących działalność kantorową. Kontrole te objęły 602 kantory.

Pozostałe instytucje

Oprócz ww. instytucji obowiązanych funkcjonują także inne instytucje obowiązane działające na rynku finansowym, tj. instytucje pożyczkowe, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 25 *ustawy AML/CTF*, a także część instytucji finansowych.

Przepisy rozdziału 5a *ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim* (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1497 z późn. zm.) zawierają warunki, od spełnienia których jest uzależniona możliwość prowadzenia działalności przez instytucje pożyczkowe. Między innymi, zgodnie z art. 59aa ust. 1 tej ustawy, instytucja pożyczkowa może podjąć wykonywanie działalności po uzyskaniu wpisu do rejestru instytucji pożyczkowych. Rejestr instytucji pożyczkowych jest prowadzony przez KNF od 2017 r. Według informacji ze strony internetowej do rejestru było wpisanych 540 instytucji pożyczkowych⁸ wobec 527 instytucji pożyczkowych w roku 2023.

W zakresie definicji instytucji finansowych *ustawa AML/CTF* odsyła do przepisów *ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe* (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1646, z późn. zm.), która w art. 4 ust. 1 pkt 7 definiuje ją jako „instytucję finansową, o której mowa w art. 4 ust. 1 pkt 26

⁷ Oprócz przedsiębiorców prowadzących działalność kantorową, banków oraz oddziałów instytucji kredytowych wymianą walut zajmują się także inne podmioty, prowadzące wymianę walut za pośrednictwem Internetu. Ponadto, funkcjonują też podmioty świadczące usługi polegające na zbieraniu i kojarzeniu zleceń zamiany walut od różnych klientów i organizujące/umożliwiające taką wymianę pomiędzy nimi. Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 11 *ustawy AML/CTF* są one instytucjami obowiązkanymi

⁸ <https://rpkip.knf.gov.pl/index.html?type=RIP>, odczyt rejestru w dniu 7.02.2025r.

Rozporządzenia nr 575/2013”. Przywoływany przepis *rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającego Rozporządzenie (UE) nr 648/2012* (Dz. Urz. UE. L Nr 176 z dnia 27 czerwca 2013 r., str. 1) wskazuje natomiast, że „instytucja finansowa» oznacza przedsiębiorstwo inne niż instytucja⁹, którego podstawową działalnością jest nabywanie pakietów akcji lub wykonywanie co najmniej jednego spośród rodzajów działalności wymienionych w pkt 2-12 i pkt 15 załącznika I do *dyrektywy 2013/36/UE*, pojęcie to obejmuje finansowe spółki holdingowe, finansowe spółki holdingowe o działalności mieszanej, instytucje płatnicze w rozumieniu *dyrektywy 2007/64/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 listopada 2007 r. w sprawie usług płatniczych w ramach rynku wewnętrznego* i spółki zarządzania aktywami, nie obejmuje jednak ubezpieczeniowych spółek holdingowych i ubezpieczeniowych spółek holdingowych prowadzących działalność mieszaną”. Tym samym za instytucje finansowe niebędące innymi instytucjami obowiązującymi wskazanymi w *ustawie AML/CTF* należy uznać przedsiębiorstwa faktoringowe, leasingowe (w zakresie leasingu finansowego) oraz podmioty, których podstawową działalnością jest „doradztwo dla przedsiębiorstw gospodarczych w zakresie struktury kapitałowej, strategii przemysłowej i kwestii z nimi związanych, jak również doradztwo i usługi dotyczące łączenia się oraz nabywania przedsiębiorstw gospodarczych”¹⁰.

Zgodnie z informacjami Głównego Urzędu Statystycznego¹¹ z dnia 7.02.2025 r. dotyczącymi podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON wiadomo, że wg stanu na koniec 2024 r. było zarejestrowanych 601 (wobec 619 w 2023 r.) podmiotów gospodarczych deklarujących prowadzenie działalności gospodarczej w branży leasing finansowy – PKD 64.91Z. Zgodnie z ww. danymi GUS najwięcej firm z branży było zarejestrowanych w województwie mazowieckim – 217 (wobec 222 w 2023 r.).

Leasing finansowy (kapitałowy, inwestycyjny) polega na przekazaniu przez finansującego (leasingodawcę) na czas oznaczony prawa do użytkowania określonych składników majątku trwałego (lub prawa do użytkowania i pobierania pożytków) korzystającemu (leasingobiorcy) w zamian za odpowiednie opłaty (raty leasingowe). Prawo własności środka trwałego może, ale nie musi być ostatecznie przeniesione na dzierżawcę. Tego rodzaju dzierżawa obejmuje wszystkie lub praktycznie wszystkie koszty, włączając odsetki.

Z danych GUS¹² zawartych w kwartalnej informacji o podmiotach gospodarki narodowej, wg stanu na 31 grudnia 2024 r. wynika, że w krajowym rejestrze urzędowym gospodarki narodowej REGON (bez osób fizycznych prowadzących wyłącznie indywidualne gospodarstwa rolne) było zarejestrowanych ogółem 8 194 (wobec 8 251 w roku 2023)

⁹ Zdefiniowaną w art. 4 ust. 1 pkt 3 *Rozporządzenia 575/2013* jako „instytucję kredytową lub firmę inwestycyjną”.

¹⁰ Pkt 9 załącznika I do *dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, zmieniająca dyrektywę 2002/87/WE i uchylająca dyrektywy 2006/48/WE oraz 2006/49/WE* (Dz. Urz. UE. L Nr 176 z 27.06.2013, str. 338).

¹¹ <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/podmioty-gospodarcze-wyniki-finansowe/zmiany-strukturalne-grup-podmiotow/kwartalna-informacja-o-podmiotach-gospodarki-narodowej-w-rejestrze-regon-rok-2024,7,14.html>, dostęp w dniu 7.02.2025 r.

¹² <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/podmioty-gospodarcze-wyniki-finansowe/zmiany-strukturalne-grup-podmiotow/kwartalna-informacja-o-podmiotach-gospodarki-narodowej-w-rejestrze-regon-rok-2024,7,14.html>, dostęp w dniu 7.02.2025 r.

podmiotów wskazujących na prowadzenie działalności w zakresie określonym kodem PKD – 64.99Z, tj. pozostałej finansowej działalności usługowej, gdzie indziej niesklasyfikowanej, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych (ta podklasa obejmuje m.in. działalność w zakresie faktoringu).

Oprócz ww. instytucji finansowych, również Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A. (KDPW S.A.), a także spółka, której przekazała wykonywanie czynności z zakresu, o którym mowa w art. 48 ust. 1 pkt 1 *ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi*, są instytucjami obowiązanyymi w zakresie, w jakim prowadzą rachunki papierów wartościowych lub rachunki zbiorcze.

KDPW S.A. i KDPW_CCP, obok GPW S.A. oraz BondSpot S.A., są zaliczane przez KNF do podmiotów infrastruktury rynku kapitałowego. KDPW S.A. jest centralnym depozytem papierów wartościowych, a do jego zadań należy między innymi prowadzenie i nadzorowanie systemu rejestracji papierów wartościowych oraz systemu rozrachunku transakcji zawieranych w obrocie instrumentami finansowymi, a także nadzór nad zgodnością wielkości emisji z liczbą papierów wartościowych znajdujących się w obrocie, obsługa zdarzeń korporacyjnych, realizacja zobowiązań emitentów, a także prowadzenie obowiązkowego systemu rekompensat. Z kolei KDPW_CCP SA jest izbą rozliczeniową, w której KDPW posiada 100% udział w kapitale zakładowym.

2.2.2. POZOSTAŁE KATEGORIE INSTYTUCJI OBOWIĄZANYCH

Instytucje obowiązane wykonujące zawody prawnicze

Zawody prawnicze są zawodami zaufania publicznego, których zakres i sposób wykonywania został opisany w przepisach szczegółowych. Mają one zwykle reglamentowany charakter, tj. podlegają kontroli zarówno ze strony państwa, jak i poszczególnych korporacji. Wykonywanie wolnego zawodu łączy się z posiadaniem wysokich umiejętności i wiedzy.

Zgodnie z art. 1 § 1-2 *ustawy z dnia 19 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie* (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1001 z późn. zm.) notariusz w zakresie swoich uprawnień działa jako osoba zaufania publicznego, korzystając z ochrony przysługującej funkcjonariuszom publicznym, a czynności notarialne, dokonywane przez notariusza zgodnie z prawem, mają charakter dokumentu urzędowego. Jego zadania mają na celu zapewnienie bezpieczeństwa i prawidłowości obrotu prawnego (według art. 80 § 2 ww. *ustawy* podczas dokonywania czynności notarialnych notariusz jest obowiązany czuwać nad należytym zabezpieczeniem praw i słuszych interesów stron oraz innych osób, dla których czynność ta może powodować skutki prawne).

Według informacji Krajowej Rady Notarialnej, na dzień 14 luty 2025 r., zawód notariusza wykonywało 4 045 osoby (wobec 3 954 osób w roku 2023)¹³.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 13 i 13a *ustawy AML/CTF*, notariusze są instytucjami obowiązanyymi w zakresie, w jakim wykonują czynności dokonywane w formie aktu notarialnego, obejmujące:

¹³ <https://krm.org.pl> - informacja na stronie z zakładki [Europejski Spis Notariuszy – wyszukiwarka](#), dostęp w dniu 14.02.2025 r.

- przeniesienie własności wartości majątkowej, w tym sprzedaż, zamianę lub darowiznę ruchomości lub nieruchomości;
- zawarcie umowy działu spadku, zniesienia współwłasności, dożywocia, renty w zamian za przeniesienie własności nieruchomości oraz o podział majątku wspólnego;
- przeniesienie spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu, prawa użytkowania wieczystego oraz ekspektatywy odrębnej własności lokalu¹⁴;
- wniesienie wkładu niepieniężnego po założeniu spółki;
- zawarcie umowy dokumentującej wniesienie lub podwyższenie wkładów do spółki albo wniesienie lub podwyższenie kapitału zakładowego;
- przekształcenie lub połączenie spółek;
- zbycie przedsiębiorstwa;
- zbycie udziałów w spółce;
- prowadzenie rejestru akcjonariuszy prostych spółek akcyjnych oraz podejmowanie związanych z tym czynności.

Adwokatem jest prawnik świadczący pomoc prawną w oparciu o *ustawę z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o advokaturze* (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1564 z późn. zm.). Adwokat obowiązany jest zachować w tajemnicy wszystko, o czym dowiedział się w związku z udzielaniem pomocy prawnej. Obowiązek zachowania tajemnicy zawodowej nie dotyczy informacji udostępnianych na podstawie przepisów o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu – w zakresie określonym tymi przepisami.

Zgodnie z informacjami zawartymi w Krajowym Rejestrze Adwokatów i Aplikantów, prowadzonym przez Naczelną Izbę Adwokacką, na dzień 14 lutego 2025 r., było 22 893 adwokatów (wobec 22 232 wg stanu na 12 marca 2024 r.) wykonujących aktywnie swój zawód¹⁵, a także 108 (wobec 101 wg stanu na 12 marca 2024 r.) prawników zagranicznych świadczących pomoc prawną.¹⁶

Z kolei radcą prawnym jest prawnik świadczący pomoc prawną w oparciu o przepisy *ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych* (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 499 z późn. zm.). W szczególności udziela on porad i konsultacji prawnych, sporządza opinie prawne, opracowuje projekty aktów prawnych oraz występuje przed urzędami i sądami w charakterze pełnomocnika lub obrońcy (w tym przed Sądem Najwyższym, Trybunałem Konstytucyjnym, Nacelnym Sądem Administracyjnym, Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej i Europejskim Trybunałem Praw Człowieka).

Według informacji zawartych w wyszukiwarce radców prawnych, udostępnionej przez Krajową Izbę Radców Prawnych, na dzień 14 lutego 2025 r., było 54 810 radców prawnych¹⁷ (wobec 53 360 radców prawnych wg stanu na 12 marca 2024 r.).

¹⁴ Ekspektatywa to stan oczekiwania na ustanowienie odrębnej własności lokalu. Czas jej obowiązywania występuje między podpisaniem umowy o budowę lokalu i trwa do wyodrębnienia mieszkania oraz wpisu do księgi wieczystej.

¹⁵ <https://rejestradwokatow.pl>, dostęp w dniu 14.02.2025 r

¹⁶ <http://rejestradwokatow.pl/>, dostęp w dniu 14.02.2025 r

¹⁷ [Rejestradcow.pl](https://rejestradcow.pl), dostęp w dniu 14.02.2025 r.

Adwokaci, podobnie jak radcowie prawni i prawnicy zagraniczni¹⁸ są instytucjami obowiązanyymi w zakresie, w jakim świadczą na rzecz klienta pomoc prawną lub czynności doradztwa podatkowego, dotyczące:

- kupna lub sprzedaży nieruchomości, przedsiębiorstwa lub zorganizowanej części przedsiębiorstwa;
- zarządzania środkami pieniężnymi, instrumentami finansowymi lub innymi aktywami klienta;
- zawierania umowy o prowadzenie rachunku bankowego, rachunku papierów wartościowych lub wykonywania czynności związanych z prowadzeniem tych rachunków;
- wnoszenia wkładu do spółki kapitałowej lub podwyższenia kapitału zakładowego spółki kapitałowej;
- tworzenia, prowadzenia działalności lub zarządzania spółkami kapitałowymi lub trustami.

Zgodnie z informacją zawartą na stronie Izby Administracji Skarbowej w Katowicach, wg stanu na dzień 24.02.2025 r., w rejestrze działalności na rzecz spółek i trustów było wpisanych 2 183 podmiotów.

Doradcy podatkowi i biegli rewidenci

Doradcy podatkowi wykonują swój zawód zgodnie z przepisami *ustawy z dnia 5 lipca 1996 r. o doradztwie podatkowym* (tj. Dz. U. z 2021, poz. 2117). Według art. 2 ust. 1 ww. ustawy, do czynności doradztwa podatkowego należy:

- udzielanie podatnikom, płatnikom i inkasentom, na ich zlecenie lub na ich rzecz, porad, opinii i wyjaśnień z zakresu ich obowiązków podatkowych i celnych oraz w sprawach egzekucji administracyjnej związanej z tymi obowiązkami;
- prowadzenie, w imieniu i na rzecz podatników, płatników i inkasentów, ksiąg rachunkowych, ksiąg podatkowych i innych ewidencji do celów podatkowych oraz udzielanie im pomocy w tym zakresie;
- sporządzanie, w imieniu i na rzecz podatników, płatników i inkasentów, zeznań i deklaracji podatkowych lub udzielanie im pomocy w tym zakresie;
- reprezentowanie podatników, płatników i inkasentów w postępowaniu przed organami administracji publicznej i w zakresie sądowej kontroli decyzji, postanowień i innych aktów administracyjnych w sprawach wymienionych w pierwszym podpunkcie.

Czynności wskazane w pierwszym i ostatnim podpunkcie mogą wykonywać jedynie wskazane w ww. ustawie podmioty, tj. osoby fizyczne wpisane na listę doradców podatkowych, adwokaci i radcowie prawni, a w przypadku czynności wskazanych w pierwszym podpunkcie – również biegli rewidenci. Dodatkowo, uprawnienia do zawodowego wykonywania czynności,

¹⁸ Z wyjątkiem radców prawnych oraz prawników zagranicznych wykonujących zawód w ramach stosunku pracy lub służby w urzędach obsługujących organy administracji publicznej, innych państwowych lub samorządowych jednostkach organizacyjnych oraz w podmiotach innych niż spółki, o których mowa w art. 8 ust. 1 *ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych*.

z podpunktu pierwszego i czwartego mają także (o ile wykonują te czynności wyłącznie przez wskazane w poprzednim zdaniu osoby zatrudnione w tych podmiotach):

- organizacje zawodowe posiadające osobowość prawną, spółdzielnie, stowarzyszenia lub izby gospodarcze, jeżeli przedmiotem ich działalności statutowej jest również doradztwo podatkowe świadczone wyłącznie na rzecz ich członków;
- firmy audytorskie uprawnione na podstawie odrębnych przepisów do badania sprawozdań finansowych;
- spółki z ograniczoną odpowiedzialnością lub spółki akcyjne, które spełniają warunki wskazane w art. 4 ust. 1 pkt 3 ww. *ustawy*.

Zawodowe wykonywanie czynności doradztwa podatkowego podlega ochronie ustawowej, a wykonywanie ich przez podmioty nieuprawnione jest zabronione i podlega karze grzywny. Na doradcy podatkowym ciąży obowiązek zawarcia umowy ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej z tytułu wykonywania zawodu.

Doradcy podatkowi, w przypadku świadczenia na rzecz klienta pomocy prawnej lub czynności doradztwa podatkowego, są instytucjami obowiązanyymi w takim samym zakresie, jak adwokaci, radcowie prawni, prawnicy zagraniczni. Ponadto, są instytucjami obowiązanyymi w związku z wykonywaniem czynności doradztwa podatkowego innych niż wymienione w art. 2 ust. 1 pkt 14 *ustawy AML/CTF*.

Na liście doradców podatkowych, zgodnie z dokonanyim sprawdzeniem z dnia 18 lutego 2025 r., było wpisanych 9 049 osób¹⁹ (wobec 8 942 osób wg stanu na 13 marca 2024 r.).

Biegli rewidentzi wykonują swój zawód na podstawie przepisów *ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym* (Dz. U. z 2024 r., poz. 1035 z późn. zm.). Zgodnie z art. 3 ust. 1 ww. ustawy w ramach swojej pracy biegły rewident wykonuje czynności rewizji finansowej oraz świadczy usługi atestacyjne inne niż czynności rewizji finansowej, niezastrzeżone do wykonywania przez biegłych rewidentów, a także usługi pokrewne. Swój zawód może wykonywać jako: osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą we własnym imieniu i na własny rachunek albo wspólnik firmy audytorskiej, albo osoba fizyczna pozostająca w stosunku pracy z firmą audytorską, albo osoba fizyczna (w tym osoba prowadząca działalność gospodarczą w innym niż wymienionym zakresie), która zawarła umowę cywilnoprawną z firmą audytorską.

Zgodnie z informacjami z rejestru biegłych rewidentów, prowadzonego przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów – według stanu na dzień 18 lutego 2025 r. – było 4 829 biegłych rewidentów²⁰ (wobec 4 919 wg stanu na 13 marca 2024 r.) oraz 1 187 firm audytorskich²¹ (wobec 1 229 wg stanu na 13 marca 2024 r.).

Podmioty prowadzące działalność w zakresie gier losowych, zakładów wzajemnych, gier w karty i gier na automatach

Funkcjonowanie rynku gier hazardowych reguluje *ustawa z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych* (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 227 z późn. zm.) oraz przepisy wykonawcze do tej

¹⁹ <https://kidp.pl>, dostęp w dniu 18.02.2025 r.

²⁰ Rejestr biegłych rewidentów | PIBR, dostęp w dniu 18.02.2025 r.

²¹ <https://strefa.pana.gov.pl/wyszukiwarka/>, dostęp w dniu 18.02.2025 r.

ustawy. Zgodnie z nimi grami hazardowymi są gry losowe, zakłady wzajemne, gry w karty oraz gry na automatach.

Grami losowymi są gry (w tym urządzone przez sieć Internet), o wygrane pieniężne lub rzeczowe, których wynik w szczególności zależy od przypadku. Są to: gry liczbowe, loterie pieniężne, gra telebingo, gry cylindryczne, gry w kości, gra bingo pieniężna, gra bingo fantowe, loterie fantowe, loterie promocyjne, loterie audioteksowe.

Zakładami wzajemnymi są zakłady o wygrane pieniężne lub rzeczowe, polegające na odgadywaniu wyników sportowego współzawodnictwa ludzi lub zwierząt, w których uczestnicy wpłacają stawki, a wysokość wygranej zależy od łącznej kwoty stawek wpłaconych przez uczestników – są to tzw. totalizatory. Ponadto, oprócz tzw. totalizatorów w przypadku zakładów wzajemnych rozróżniamy także bukmacherstwo, tj. odgadywanie zaistnienia różnych zdarzeń, w tym zdarzeń wirtualnych, w których uczestnicy wpłacają stawki, a wysokość wygranych zależy od umówionego, między przyjmującym zakład a wpłacającym stawkę, stosunku wpłaty do wygranej.

Grami na automatach są gry na urządzeniach mechanicznych, elektromechanicznych lub elektronicznych, w tym komputerowych oraz gry odpowiadające zasadom gier na automatach urządzone przez sieć Internet o wygrane pieniężne lub rzeczowe, w których gra zawiera element losowości.

Grami w karty są gry black jack, poker i baccarat, jeżeli są rozgrywane o nagrody pieniężne lub rzeczowe.

Prowadzenie działalności w zakresie gier liczbowych, loterii pieniężnych, gry telebingo oraz gier na automatach poza kasynem gry, a także urządzenie gier hazardowych przez sieć Internet (z wyjątkiem zakładów wzajemnych i loterii promocyjnych), jest objęte monopolem państwa. Wykonywanie monopolu państwa należy do ministra właściwego do spraw aktywów państwowych, który tworzy w tym celu, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych, jednoosobowe spółki Skarbu Państwa.

Na podstawie ww. *ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych* urządzenie gier hazardowych wymaga – w zależności od rodzaju gry – koncesji lub zezwolenia ministra właściwego do spraw finansów publicznych albo uzyskania zezwolenia właściwego dyrektora Izby Administracji Skarbowej (IAS).

Według stanu na 18 lutego 2025 r. wydanych było 51 koncesji na prowadzenie kasyna gry, określających lokalizację każdego z kasyn²². Na ww. dzień było ogółem 21 legalnych, działających podmiotów na rynku zakładów wzajemnych²³, które posiadały zezwolenia Ministra Finansów na urządzenie zakładów wzajemnych. Zezwolenie Ministra Finansów na urządzenie zakładów wzajemnych w punktach naziemnych posiadało 7 podmiotów, natomiast zezwolenie Ministra Finansów na urządzenie i prowadzenie działalności w zakresie zakładów wzajemnych przez Internet posiadały 18 podmiotów. Jednocześnie, odnotowano jeden - podmiot, który posiadał możliwość zarządzania i prowadzenia działalności w zakresie innych gier hazardowych w sieci Internet. Te gry to gry na automatach, gry w karty, gry

²² <https://www.podatki.gov.pl/pozostale-podatki/gry-hazardowe/kasyna-gry/>, dostęp w dniu 18.02.2025 r.

²³ [Zakłady wzajemne i gry hazardowe przez Internet \(podatki.gov.pl\)](#), dostęp w dniu 18.02.2025 r.

cylindryczne, gry w kości (strona www.totalcasino.pl) oraz gry liczbowe i loterie pieniężne (strona www.lotto.pl).

Operatorzy pocztowi

Zgodnie z art. 3 pkt 12 *ustawy z 23 listopada 2012 r. - Prawo pocztowe* (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1640), operatorem pocztowym jest przedsiębiorca uprawniony do wykonywania działalności pocztowej, na podstawie wpisu do rejestru operatorów pocztowych. Prawo pocztowe przewiduje także istnienie operatora wyznaczonego, tj. szczególnego rodzaju operatora pocztowego, który jest obowiązany do świadczenia usług pocztowych. Decyzją prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia 31 grudnia 2025 r. operatorem wyznaczonym do pełnienia powszechnych usług pocztowych w Rzeczypospolitej Polskiej jest Poczta Polska S.A.

Według informacji zawartych w rejestrze operatorów pocztowych, prowadzonym przez Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej, zgodnie z dokonany sprawdzeniem z dnia 20 lutego 2025 r. było 259 operatorów pocztowych²⁴ (wobec 279 wg stanu na 13 marca 2024 r.).

Fundacje i stowarzyszenia

Fundacja jest to forma prawna organizacji pozarządowej, w której istotnym elementem jest kapitał przeznaczony na określony cel. Zgodnie z art. 1 *ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach* (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 166) „fundacja może być ustanowiona dla realizacji zgodnych z podstawowymi interesami Rzeczypospolitej Polskiej celów społecznie lub gospodarczo użytecznych, w szczególności takich, jak: ochrona zdrowia, rozwój gospodarki i nauki, oświata i wychowanie, kultura i sztuka, opieka i pomoc społeczna, ochrona środowiska oraz opieka nad zabytkami”. Fundacje mogą realizować jednocześnie kilka celów.

Zgodnie z informacją sygnałną GUS z dnia 20.12.2024 r. w Polsce było 20,3 tys. fundacji (dane wg stanu na 31.12.2023 r.).²⁵

Fundacje są instytucjami obowiązanyymi w zakresie, w jakim przyjmują lub dokonują płatności w gotówce o wartości równej lub przekraczającej równowartość 10 000 EUR, bez względu na to, czy płatność jest przeprowadzana jako pojedyncza operacja, czy kilka operacji, które wydają się ze sobą powiązane.

Stowarzyszenie jest podstawową formą organizacyjno-prawną, w której realizowane jest zagwarantowane konstytucyjnie jedno z najistotniejszych praw obywatelskich – prawo wolności swobodnego zrzeszania się i podejmowania wspólnych działań. Według art. 2 ust. 1 *ustawy z 7 kwietnia 1989 r. - Prawo o stowarzyszeniach* (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2261) jest ono „dobrowolnym, samorządnym, trwałym zrzeszeniem o celach niezarobkowych”.

Stowarzyszenie samodzielnie określa swoje cele, programy działania i struktury organizacyjne oraz uchwała akty wewnętrzne dotyczące jego działalności, a jego działalność opiera się na pracy społecznej swoich członków. Do prowadzenia swych spraw stowarzyszenie może zatrudniać pracowników, w tym swoich członków.

²⁴ <https://bip.uke.gov.pl/rop/rejestr-operatorow-pocztowych>, dostęp w dniu 20.02.2025 r.

²⁵ <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/gospodarka-spoeczna-wolontariat/gospodarka-spoeczna-trzeci-sektor/podmioty-ekonomii-spoecznej-w-2023-r-,23,2.html> 1, dostęp w dniu 20.02.2025 r.

Zgodnie z informacją sygnałną GUS z dnia 20.12.2024 r. było 68,9 tys. stowarzyszeń (dane wg stanu na 31.12.2023 r.).²⁶

Instytucjami obowiązanyymi są jedynie stowarzyszenia posiadające osobowość prawną, w zakresie, w jakim przyjmują lub dokonują płatności w gotówce o wartości równej lub przekraczającej równowartość 10 000 EUR, bez względu na to, czy płatność jest przeprowadzana jako pojedyncza operacja, czy kilka operacji, które wydają się ze sobą powiązane.

Według informacji uzyskanych w trybie art. 14 ust. 4 *ustawy AML/CTF* od starostów, wojewodów i ministrów²⁷ zidentyfikowano łącznie (wg stanu na 31 grudnia 2024 r.)²⁸ 14 instytucji obowiązanych. Wśród nadzorowanych przez w/w organy instytucji obowiązanych 4 z nich stanowiły stowarzyszenia, natomiast w 10 przypadkach właściwe organy określiły formę prawną nadzorowanego podmiotu jako fundację. Na podstawie przesłanych do GIIF informacji 98% starostów oceniło posiadane zasoby ludzkie i finansowe jako wystarczające do realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, natomiast 2% posiadane zasoby ludzkie i finansowe oceniło jako niewystarczające. W zdecydowanej większości starostw zadaniami związanymi z realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu zajmował się jeden do trzech pracowników.

Inne niefinansowe instytucje obowiązane

Dużą grupę instytucji obowiązanych działających poza rynkiem finansowym stanowią przedsiębiorcy prowadzący działalność nieregulowaną, głównie na podstawie przepisów *ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców* (t.j. Dz. U. z 2024 poz. 236, z późn. zm.), zwanej dalej *ustawą - Prawo przedsiębiorców*. Wśród nich znajdują się instytucje obowiązane wskazane w art. 2 ust. 1 pkt 10a, 12, 15a, 16-18, 23-24, 24a, 26²⁹ *ustawy AML/CTF*.

Instytucjami obowiązanyymi określonymi w art. 2 ust. 1 pkt 12 *ustawy AML/CTF* są podmioty prowadzące działalność gospodarczą polegającą na świadczeniu usług w zakresie: wymiany

²⁶ <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/gospodarka-spoleczna-wolontariat/gospodarka-spoleczna-trzeci-sektor/podmioty-ekonomii-spolecznej-w-2023-r-23,2.html> l., dostęp w dniu 20.02.2025 r.

²⁷ W ramach sprawowanego nadzoru lub kontroli kontrolę wykonywania przez instytucje obowiązane obowiązków w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu sprawują na zasadach określonych w ustawie wojewodowie lub starostowie – w odniesieniu do stowarzyszeń, a ministrowie lub starostowie – w odniesieniu do fundacji.

²⁸ Informacje przekazane przez ministrów, starostów i wojewodów bazowały na posiadanej przez nich wiedzy. W części odpowiedzi – zwłaszcza starostów - wskazywano na ograniczone możliwości ustalania, które ze stowarzyszeń spełniają warunki wskazane w art. 2 ust. 1 pkt 22 *ustawy AML/CTF* (tj. podczas kontroli przeprowadzanych zgodnie z innymi przepisami lub poprzez pobieranie oświadczeń od stowarzyszeń).

²⁹ Przedsiębiorcy wykonujący działalność lombardową, o których mowa w *ustawie z dnia 14 kwietnia 2023 r. o konsumenckiej pożyczce lombardowej* (Dz. U. z 2024 r. poz. 1111). Art. 2 ust. 1 pkt 26 został dodany *ustawą z dnia 14.04.2023 r.* (Dz. U. z 2024 r. poz. 1111), która weszła w życie w dniu 7.01.2024 r. Przedsiębiorcy wykonujący działalność lombardową zobowiązani są uzyskać wpis do rejestru. Rejestr przedsiębiorców wykonujących działalność lombardową prowadzi Komisja Nadzoru Finansowego. Prowadzenie działalności lombardowej bez wpisu do rejestru stanowi czyn zabroniony zagrożony karą grzywny w wysokości do 500 000 zł. *Ustawa o działalności lombardowej* nie przewiduje nadzoru KNF nad przedsiębiorcami wykonującymi działalność lombardową. Oznacza to w szczególności brak uprawnień KNF do żądania od tych podmiotów informacji i wyjaśnień oraz do kontrolowania ich działalności w zakresie zgodności z prawem, jak również przeprowadzania oceny spełniania przez nie wymagań przewidzianych prawem. Kontrolę *przestrzegania ustawy o działalności lombardowej* przeprowadza Inspekcja Handlowa.

między walutami wirtualnymi i środkami płatniczymi, wymiany między walutami wirtualnymi, pośrednictwa w wymianie, o której mowa w lit. a lub b, prowadzenia rachunków, o których mowa w ust. 2 pkt 17 lit. e *ustawy AML/CTF*, tj. prowadzonych w formie elektronicznej zbiorów danych identyfikacyjnych zapewniających osobom uprawnionym możliwość korzystania z jednostek walut wirtualnych, w tym przeprowadzania transakcji ich wymiany.

W dniu 30 grudnia 2024 roku rozpoczęło się stosowanie *Rozporządzenia MiCA*³⁰ w pełnym zakresie.³¹ Rozporządzenie to ustanawia jednolite wymogi dotyczące oferty publicznej i dopuszczania do obrotu na platformie obrotu kryptoaktywów innych niż tokeny powiązane z aktywami i tokeny będące e-pieniędзем, a także określa wymogi w odniesieniu do dostawców usług w zakresie kryptoaktywów.

Obecnie trwają prace nad projektem ustawy o kryptoaktywach, która przewiduje wprowadzenie nowych rozwiązań w obszarze sektora rynku kryptoaktywów, mających na celu realizację zadań wynikających z rozporządzenia MiCA.³²

Zgodnie z informacją zawartą na stronie Izby Administracji Skarbowej w Katowicach³³, wg stanu na 20.02.2025 r., w rejestrze działalności w zakresie walut wirtualnych było wpisanych 1841 podmiotów.

Liczba bitomatów w Polsce systematycznie wzrasta (ale również i na świecie). Dynamika wzrostu liczby instalacji tych urządzeń wskazuje, że przybywa osób, które są zainteresowane szybką wymianą kryptowalut, np. na gotówkę (pomimo wysokich kwot prowizji od takich transakcji). W jednym bitomacie możemy także dokonywać kupna / sprzedaży poszczególnych rodzajów kryptowalut.

Kantory kryptowalut świadczą swoje usługi zarówno w Internecie, jak i w stacjonarnych punktach usługowych. Umożliwiają one swoim klientom zakup lub sprzedaż określonej ilości jednostek zdecentralizowanych walut wirtualnych. Nie oferują one usług w zakresie przechowywania tych jednostek lub też kluczy prywatnych umożliwiających dostęp do nich.

Z kolei giełdy kryptowalut świadczą szerszy zakres usług. Transakcje kupna i sprzedaży jednostek kryptowalut mogą być zawierane z giełdą kryptowalut, jak również – na podstawie kojarzenia ofert kupna i sprzedaży jej klientów – pomiędzy różnymi ich użytkownikami. Ponadto, oferują one swoim klientom prowadzenie portfeli elektronicznych na ich rzecz.

Zgodnie z informacją ze strony <https://coinatmradar.com/bitcoin-atm-near-me/>, wg stanu na 24.02.2025 r., w Polsce funkcjonuje co najmniej 291 bitomatów³⁴ (wobec 249 tych urządzeń w 2023 r.).

Kolejną grupą instytucji obowiązanych są podmioty prowadzące działalność gospodarczą w zakresie obrotu nieruchomościami. W przypadku takiej działalności może uczestniczyć

³⁰ Rozporządzenie (UE) nr 2023/1114 - ang. Market in Crypto Assets Regulation

³¹ Rozporządzenie MiCA weszło w życie w dniu 29.06.2023 r.

³² Projekt ustawy o rynku kryptoaktywów, Numer z wykazu UC2, dostępny: <https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12382311/katalog/13040387#13040387>, data odczytu: 12.12.2024 r.

³³ <https://www.slaskie.kas.gov.pl/izba-administracji-skarbowej-w-katowicach/zalatwianie-spraw/rejestr-dzialalnosci-w-zakresie-walut-wirtualnych>, dostęp w dniu 20.02.2025r.

³⁴ <https://coinatmradar.com/bitcoin-atm-near-me/>, dostęp w dniu 24.02.2025 r.

pośrednik³⁵ – przedsiębiorca prowadzący działalność gospodarczą z zakresu pośrednictwa w obrocie nieruchomościami. Pośrednictwo w obrocie nieruchomościami polega na odpłatnym wykonywaniu czynności zmierzających do zawarcia przez inne osoby umów. Zakres czynności pośrednictwa w obrocie nieruchomościami określa umowa pośrednictwa. Umowa wymaga formy pisemnej lub elektronicznej pod rygorem nieważności. Nie jest możliwe podanie faktycznej liczby pośredników w obrocie nieruchomościami, bowiem każdy przedsiębiorca może wykonywać czynności pośrednictwa w obrocie nieruchomościami pod warunkiem posiadania ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone w związku z wykonywaniem tych czynności.

Z danych GUS zawartych w kwartalnej informacji o podmiotach gospodarki narodowej, wg stanu na 31 grudnia 2024 r., w krajowym rejestrze urzędowym gospodarki narodowej REGON (bez osób fizycznych prowadzących wyłącznie indywidualne gospodarstwa rolne), było zarejestrowanych ogółem 23 876 podmiotów (wobec 22 671 w 2023 r.) wskazujących na prowadzenie działalności w zakresie określonym kodem Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) – 6831Z, tj. pośrednictwa w obrocie nieruchomościami³⁶.

Usługowe prowadzenie ksiąg rachunkowych – zgodnie z art. 76a ust. 1 *ustawy z 29 września 1994 r. o rachunkowości* (Dz. U z 2023 r. poz. 120, z późn. zm.) – jest działalnością gospodarczą, w rozumieniu przepisów ww. *ustawy - Prawo przedsiębiorców*, polegającą na świadczeniu usług w zakresie:

- prowadzenia, na podstawie dowodów księgowych, ksiąg rachunkowych, ujmujących zapisy zdarzeń w porządku chronologicznym i systematycznym;
- okresowego ustalania lub sprawdzania drogą inwentaryzacji rzeczywistego stanu aktywów i pasywów;
- wyceny aktywów i pasywów oraz ustalanie wyniku finansowego;
- sporządzania sprawozdań finansowych;
- gromadzenia i przechowywania dowodów księgowych oraz pozostałej dokumentacji przewidzianej ww. *ustawą*.

Działalność polegającą na usługowym prowadzeniu ksiąg rachunkowych może wykonywać każdy przedsiębiorca, pod warunkiem że czynności z zakresu prowadzenia ksiąg będą wykonywane przez osoby, które mają pełną zdolność do czynności prawnych oraz nie były skazane prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo przeciwko wiarygodności dokumentów, mieniu, obrotowi gospodarczemu, obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi, za przestępstwo skarbowe oraz za przestępstwa określone w rozdziale 9 ww. *ustawy*. Dodatkowym warunkiem prowadzenia takiej działalności jest wymóg, aby przedsiębiorca nie później niż w dniu poprzedzającym dzień rozpoczęcia wykonywania działalności zawarł umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone

³⁵ Zgodnie z treścią art. 2 ust. 1 pkt 18 *ustawy AML/CTF* pośrednicy w obrocie nieruchomościami w rozumieniu *ustawy o gospodarce nieruchomościami* są instytucją obowiązaną z wyłączeniem czynności pośrednictwa w obrocie nieruchomościami zmierzających do zawarcia umowy najmu lub dzierżawy nieruchomości lub ich części, w której miesięczny czynsz został określony w wysokości mniejszej niż równowartość 10 000 euro.

³⁶ <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/podmioty-gospodarcze-wyniki-finansowe/zmiany-strukturalne-grup-podmiotow/kwartalna-informacja-o-podmiotach-gospodarki-narodowej-w-rejestrze-regon-rok-2024,7,14.html>, dostęp w dniu 24.02.2025 r.

w związku z prowadzoną działalnością w zakresie usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 16 *ustawy AML/CTF* instytucjami obowiązany są przedsiębiorcy w rozumieniu *ustawy - Prawo przedsiębiorców*, niebędący innymi instytucjami obowiązany, którzy świadczą usługi polegające na:

- tworzeniu osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej;
- pełnieniu funkcji członka zarządu lub umożliwianiu innej osobie pełnienia tej funkcji lub podobnej funkcji w osobie prawnej lub jednostce organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej;
- zapewnianiu siedziby, adresu prowadzenia działalności lub adresu korespondencyjnego oraz innych pokrewnych usług osobie prawnej lub jednostce organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej;
- działaniu lub umożliwieniu innej osobie działania jako powiernik trustu, który powstał w drodze czynności prawnej;
- działaniu lub umożliwieniu innej osobie działania jako osoba wykonująca prawa z akcji lub udziałów na rzecz podmiotu innego niż spółka notowana na rynku regulowanym podlegającym wymogom dotyczącym ujawniania informacji zgodnie z prawem UE lub podlegająca równoważnym standardom międzynarodowym.

Ponadto, zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 15a *ustawy AML/CTF* instytucjami obowiązany są także przedsiębiorcy w rozumieniu *ustawy - Prawo przedsiębiorców*, których podstawową działalnością gospodarczą jest świadczenie usług polegających na sporządzaniu deklaracji, prowadzeniu ksiąg podatkowych, udzielaniu porad, opinii lub wyjaśnień z zakresu przepisów prawa podatkowego lub celnego, niebędący innymi instytucjami obowiązany.

Z danych GUS zawartych w kwartalnej informacji o podmiotach gospodarki narodowej, wg stanu na 31 grudnia 2024 r., w krajowym rejestrze urzędowym gospodarki narodowej REGON (bez osób fizycznych prowadzących wyłącznie indywidualne gospodarstwa rolne), było zarejestrowanych ogółem 28 957 podmiotów (wobec 26 156 podmiotów w stanie na 31 grudnia 2023 r.) - wskazujących na prowadzenie działalności w zakresie określonym kodem PKD – 8211Z, tj. związanej z administracyjną obsługą biura³⁷. Podklasa ta obejmuje „działalność związaną z codzienną administracyjną obsługą biura, taką jak: recepcja, planowanie finansowe, rachunkowość, księgowość, obsługa personelu i dostarczanie poczty, wykonywaną na zlecenie”.

Jedną z czynności bankowych określonych w art. 5 *ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe* są czynności polegające na udostępnieniu skrytki sejfowej, o ile czynności te są wykonywane przez banki. Jednak udostępnianie skrytek sejfowych może być również przedmiotem działalności gospodarczej w rozumieniu *ustawy - Prawo przedsiębiorców*.

³⁷ <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/podmioty-gospodarcze-wyniki-finansowe/zmiany-strukturalne-grup-podmiotow/kwartalna-informacja-o-podmiotach-gospodarki-narodowej-w-rejestrze-regon-rok-2024,7,14.html>, dostęp w dniu 24.02.2025 r.

Wg danych na dzień 12 marca 2025 r. działalnością w zakresie wynajmu skrytek zajmowało się 30 podmiotów³⁸, z czego:

- 24 podmioty były bankami spółdzielczymi,
- 3 podmioty były bankami komercyjnymi,
- 3 podmioty były przedsiębiorcami działającymi w zakresie wynajmu skrytek.

Relatywnie szeroką kategorią instytucji obowiązanych, obejmujących podmioty gospodarcze działające w różnych branżach, są przedsiębiorcy przyjmujący lub dokonujący płatności za towary w gotówce o wartości równej lub przekraczającej równowartość 10 000 EUR bez względu na to, czy transakcja jest przeprowadzana jako pojedyncza operacja, czy kilka operacji, które wydają się ze sobą powiązane. Jakkolwiek art. 19 *ustawy - Prawo przedsiębiorców* wskazuje na obowiązek przedsiębiorców dokonywania i przyjmowania płatności związanych z wykonywaną działalnością gospodarczą za pośrednictwem ich rachunków płatniczych, w każdym przypadku gdy jednorazowa wartość transakcji, bez względu na liczbę wynikających z niej płatności, przekracza 15 000 zł lub równowartość tej kwoty, to jednak odnosi się on tylko do transakcji pomiędzy przedsiębiorcami.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 24a *ustawy AML/CTF* instytucjami obowiązаныmi są przedsiębiorcy w rozumieniu *ustawy – Prawo przedsiębiorców* prowadzący działalność polegającą na:

- obrocie lub pośrednictwie w obrocie dziełami sztuki, przedmiotami kolekcjonerskimi oraz antykami w rozumieniu art. 120 ust. 1 pkt 1-3 *ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług* (Dz.U. z 2024 r. poz. 361, z późn. zm.), w tym gdy działalność taka jest prowadzona w galeriach sztuki lub domach aukcyjnych lub z wykorzystaniem *wolnego portu* rozumianego jako strefa lub pomieszczenie, w których towary są traktowane jako nieznajdujące się na obszarze celnym państw członkowskich lub państw trzecich, w tym z wykorzystaniem wolnego obszaru celnego;
- przechowywaniu dzieł sztuki, przedmiotów kolekcjonerskich oraz antyków w rozumieniu art. 120 ust. 1 pkt 1-3 *ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług*, gdy działalność taka jest prowadzona z wykorzystaniem wolnego portu, o którym mowa powyżej

- w zakresie transakcji o wartości równej lub przekraczającej równowartość 10 000 EUR, bez względu na to, czy transakcja jest przeprowadzana jako pojedyncza operacja, czy kilka operacji, które wydają się ze sobą powiązane.

Wskazana kategoria instytucji obowiązanych ma za zadanie zmniejszenie szarej strefy w przedmiotowym obszarze inwestycji alternatywnych, które rozwijają się w ostatnim okresie w dynamiczny sposób. Do grona instytucji obowiązanych, stosujących wobec swoich klientów środki bezpieczeństwa finansowego z *ustawy AML/CTF*, w tym aspekcie zaliczyć należy m.in. organizacje prowadzące handel dziełami sztuki lub występujące w charakterze pośredników w takim handlu (również gdy tego rodzaju handel jest prowadzony przez galerie sztuki i domy aukcyjne), jeżeli wartość transakcji lub szeregu powiązanych transakcji wynosi co najmniej 10 000 euro.

³⁸ Dane o podmiotach prowadzących działalność w zakresie udostępniania skrytek bankowych pochodzą z systemu SINF (wg stanu na dzień 12.03.2025 r.).

Do podobnych czynności zobligowani są także pośrednicy w handlu dziełami sztuki czy osoby przechowujące takie towary. Mowa tu przede wszystkim o marszandach, małych galeriach i przedsiębiorcach oferujących przechowywanie dzieł sztuki i przedmiotów kolekcjonerskich. Dotyczy to tzw. *wolnych portów*³⁹ – specjalnej strefy, w której towary (w tym o znacznej wartości, jak dzieła sztuki) mogą być przechowywane przez nieograniczony czas, bez obowiązku zapłaty z tego tytułu podatków lub ceł. Jeżeli wartość takich transakcji lub kilku powiązanych transakcji wyniesie co najmniej 10 000 euro, to również wskazane podmioty traktowane są jak instytucje obowiązane.

Na podstawie posiadanych danych GUS zawartych w informacji nt. działalności galerii sztuki⁴⁰ wiadomo, że na koniec 2023 r.⁴¹ w Polsce ww. działalność prowadziło 317 galerii sztuki (wobec 310 w 2022 r.

³⁹ Wolne porty to rodzaj strefy wolnocłowej, gdzie towary, w tym towary o znacznej wartości takie jak dzieła sztuki mogą być przechowywane przez nielimitowany okres, bez obowiązku uiszczenia podatków lub ceł. Najbardziej znane wolne porty zlokalizowane są na terytorium Szwajcarii. Financial Action Task Force stwierdza w swoich publikacjach, że wolne porty ze względu na niedostateczne przepisy bezpieczeństwa, słabe inspekcje i nadzór mogą być wykorzystywane do prania pieniędzy oraz finansowania działalności o charakterze terrorystycznym.

⁴⁰ <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/kultura-turystyka-sport/kultura/rynek-dziel-sztuki-i-antykow-w-2023-roku,17,8.html>, dostęp w dniu 24.02.2025 r.

⁴¹ Brak danych GUS za 2024 r.

3. INFORMACJE O DANYCH PRZEKAZYWANYCH DO GIIF

3.1. INFORMACJE O TRANSAKCJACH PODEJRZANYCH

W 2024 r. w systemie informatycznym GIIF zarejestrowano 8129 zawiadomień opisowych o działalności i transakcjach podejrzanych, tzw. SAR-ów (Suspicious Activity Reports), które włączono do prowadzonych postępowań analitycznych. Powyższe zawiadomienia zawierają opis kilku, kilkunastu, a w niektórych przypadkach kilkuset transakcji (powiązanych ze sobą poprzez strony transakcji, okoliczności przeprowadzenia transakcji, zbliżony okres realizacji i/lub zaangażowanie tych samych wartości majątkowych) i towarzyszących im okoliczności, które w przekonaniu zgłaszającej instytucji/jednostki mogą być związane z praniem pieniędzy lub finansowaniem terroryzmu. Często częściami składowymi tych zawiadomień są dodatkowe dane i dokumenty uzasadniające podejrzenia i mające na celu usprawnienie prowadzenia postępowania (np. historie rachunków, kopie dokumentów dotyczących transakcji, itp.).

Zakres informacji przekazywanych w SAR ma bezpośrednie przełożenie na czas realizacji zadań GIIF. Im więcej informacji jest zawartych w zawiadomieniu, tym efektywniej można je powiązać z danymi dostępnymi GIIF oraz wykorzystać we współpracy z prokuraturą i organami ścigania. Zawiadomienia opisowe mogą zawierać w szczególności informacje na temat powziętego przez zgłaszający podmiot podejrzenia popełnienia przestępstwa oraz okoliczności towarzyszących transakcjom. Tabela nr 3 prezentuje informacje o liczbie otrzymanych zawiadomień w podziale na rodzaj zawiadamiającego (dane z 2024 r. pokazane na tle danych z lat poprzednich).

Tabela nr 3 – Liczba zawiadomień opisowych (SAR) otrzymanych w latach 2001-2024

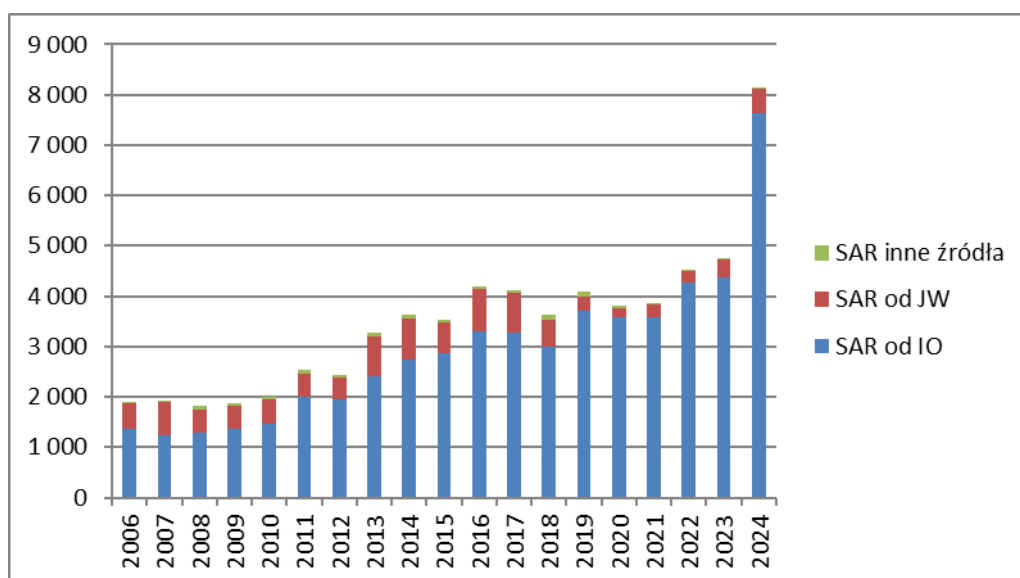
Okres	Instytucje obowiązane	Jednostki współpracujące	Inne źródła	Łącznie
2001 r. (od VII)	102	115	14	231
2002 r.	358	237	19	614
2003 r.	739	211	15	965
2004 r.	860	521	16	1 397
2005 r.	1 011	500	15	1 526
2006 r.	1 351	530	17	1 898
2007 r.	1 244	648	28	1 920
2008 r.	1 287	460	68	1 815
2009 r.	1 362	464	36	1 862
2010 r.	1 462	476	59	1 997
2011 r.	2 004	461	62	2 527
2012 r.	1 954	436	37	2 427
2013 r.	2 399	789	77	3 265
2014 r.	2 739	823	75	3 637
2015 r.	2 863	604	53	3 520
2016 r.	3 290	853	55	4 198
2017 r.	3 272	796	47	4 115
2018 r.	2 982	543	97	3 622

2019 r.	3 696	294	110	4 100
2020 r.	3 587	179	39	3 805
2021 r.	3 574	251	27	3 852
2022 r.	4 280	208	17	4 505
2023 r.	4 381	357	8	4 746
2024 r.	7 635	484	10	8 129

Liczba zawiadomień opisowych zarejestrowanych w systemie utrzymywała się w przedziale od około 3,4 tys. do około 4,5 tys. SAR/rok od blisko dziesięciu lat (wykres nr 3). W 2024 roku nastąpił skokowy wzrost otrzymanych SARów o 71% rok do roku, przekraczając 8 tys.

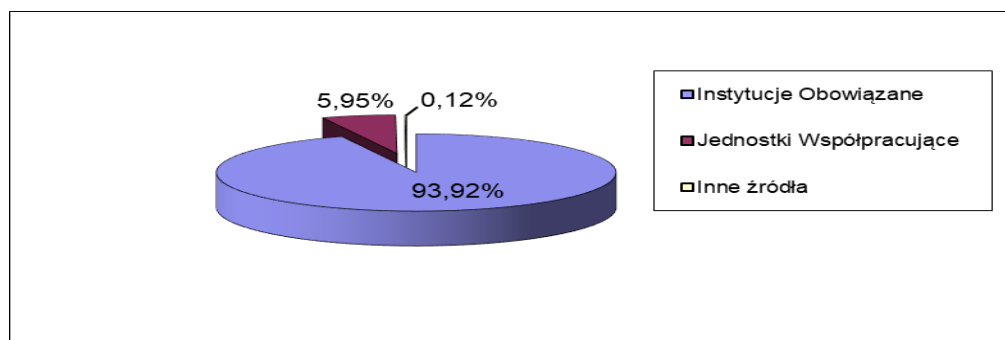
Źródła wzrostu średniej liczby SAR można z dużym prawdopodobieństwem upatrywać w coraz aktywniejszej analizie podejmowanej przez instytucje obowiązane, m.in. w związku z działaniami szkoleniowymi GIIF (patrz: rozdział 6.4). Powyższe, przekłada się jednocześnie na wzrost świadomości instytucji obowiązanych.

Wykres nr 3 – Liczba zawiadomień opisowych (SAR)otrzymanych w latach 2006-2024

Udział procentowy zawiadomień opisowych otrzymanych z poszczególnych źródeł informacji zobrazowany jest na wykresie nr 4 (znaczny wzrost udziału SAR’ów od jednostek współpracujących).

Wykres nr 4 - Źródła zawiadomień opisowych (SAR)w 2024 r.

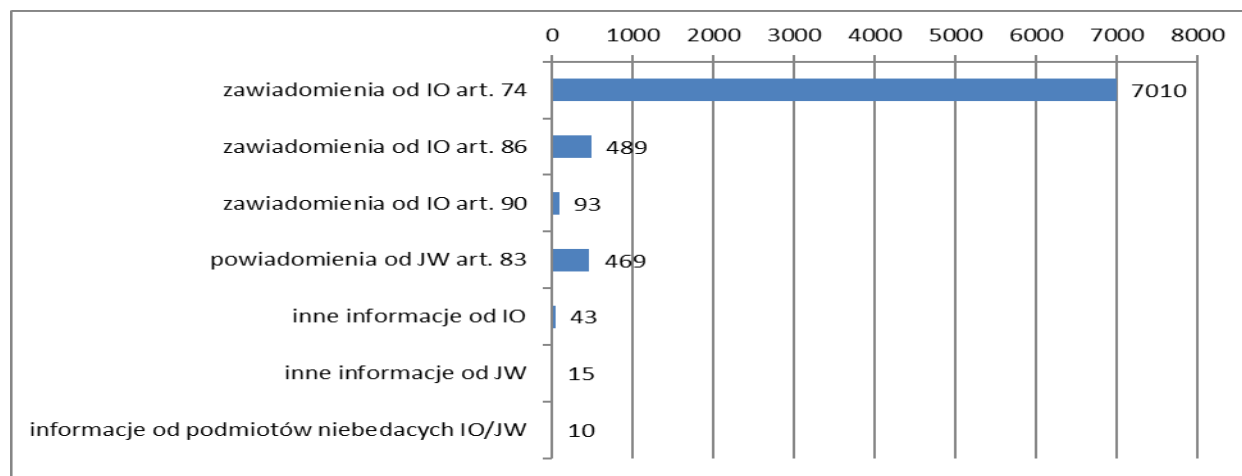

Na ogólną liczbę SAR rejestrowanych w 2024 r. składają się zawiadomienia i informacje różniące się ze względu na okoliczności towarzyszące zdarzeniom, których dotyczą, a także przesłankami i trybem przekazania do GIIF. Obowiązująca *ustawa AML/CTF* wskazuje w artykułach:

- 74 (zawiadomienie od instytucji obowiązanej o okolicznościach, które mogą wskazywać na podejrzenie popełnienia przestępstwa prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu);
- 83 (powiadomienie od jednostki współpracującej o podejrzeniu popełnienia przestępstwa prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu);
- 86 (zawiadomienie od instytucji obowiązanej o przypadku powzięcia uzasadnionego podejrzenia, że określona transakcja lub określone wartości majątkowe mogą mieć związek z praniem pieniędzy lub finansowaniem terroryzmu);
- 90 (zawiadomienie od instytucji obowiązanej o przeprowadzeniu transakcji, co do której instytucja obowiązana powzięła uzasadnione podejrzenie, że może mieć ona związek z praniem pieniędzy lub finansowaniem terroryzmu, w przypadku gdy przekazanie zawiadomienia było niemożliwe przed przeprowadzeniem transakcji).

różne przesłanki dla przesłania przez instytucję obowiązaną lub jednostkę współpracującą SAR do GIIF. Zestawienie liczbowe różnych typów SAR zarejestrowanych przez GIIF w 2024 r. przedstawia wykres nr 5.

Wykres nr 5 - Typy zawiadomień opisowych (SAR) w 2024 r.

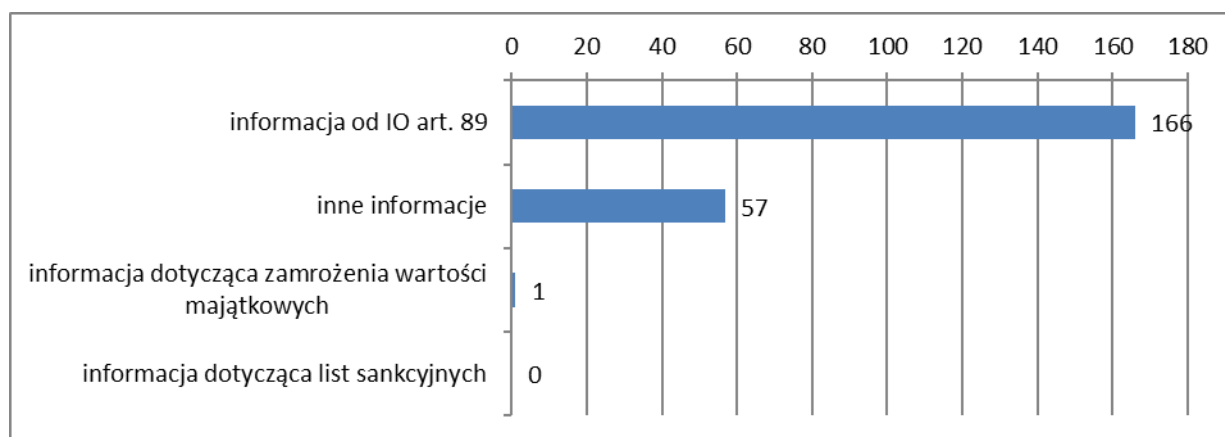
W 2024 r. zarejestrowano 484 zawiadomienia opisowe (SAR) od jednostek współpracujących (JW), co stanowi dalszy wzrost po niemal podwojeniu ich liczby w ubiegłym roku (357 w 2023 r. wobec 208 w 2022 r.).

GIIF zarejestrował w 2024 roku 7010 SAR pochodzących od instytucji obowiązanych. Znaczny wzrost przesłanych informacji na podstawie art. 74 *ustawy AML/CTF* leży u podstaw zwiększenia liczby SAR ogółem (co przedstawiono na wykresie nr 3).

Oprócz zawiadomień opisowych związanych z informacjami dotyczącymi okoliczności wskazujących na możliwy związek z praniem pieniędzy i/lub finansowaniem terroryzmu, GIIF otrzymuje również inne rodzaje zawiadomień opisowych, które zawierają informacje dotyczące innych przestępstw niż pranie pieniędzy i/lub finansowanie terroryzmu. Liczby tego typu

informacji, które włączane są do prowadzonych postępowań analitycznych, zarejestrowanych w systemie teleinformatycznym GIIF w roku 2024, przedstawia wykres nr 6.

Wykres nr 6 - Typy zawiadomień opisowych dotyczących innych przestępstw niż ML/TF w 2024 r.

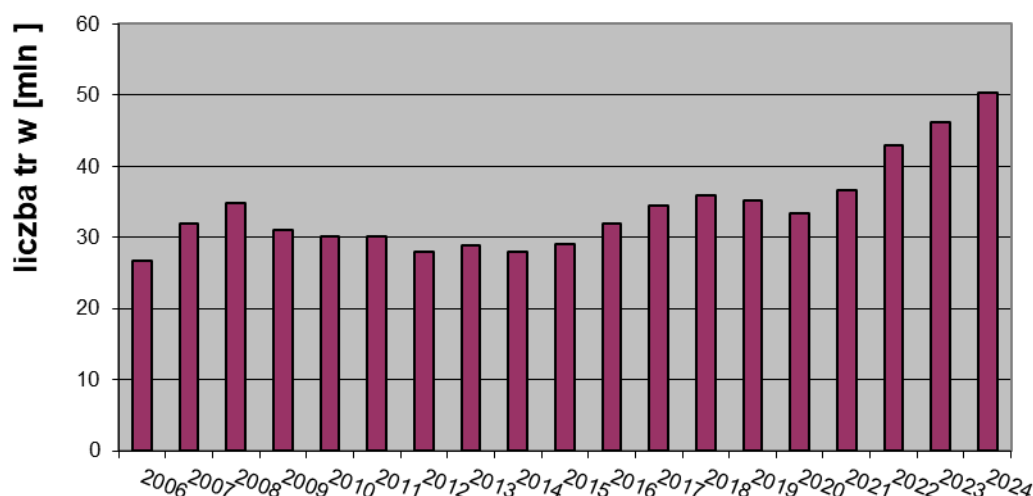
Liczba zarejestrowanych zawiadomień opisowych zawierających informacje dotyczące innych przestępstw niż pranie pieniędzy i/lub finansowanie terroryzmu wzrosła ponad czterokrotnie (z 50 w 2023 r. do 224 w 2024 r.), a główny wzrost dotyczył informacji kierowanych do GIIF przez instytucje obowiązane w trybie art. 89 *ustawy AML/CTF*.

3.2. INFORMACJE O TRANSAKcjACH PONADPROGOWYCH

W 2024 r. GIIF otrzymał informacje o 50,34 mln tzw. transakcji ponadprogowych, raportowanych w trybie art. 72 *ustawy AML/CTF* (i dodatkowo 270,2 tys. informacji korygujących – duża liczba informacji korygujących związana była z masową akcją przesłania korekt przez jedną z instytucji obowiązanych, która poprawiała poprzednie raporty po wykryciu systematycznego błędu popełnianego przy raportowaniu informacji w poprzednich latach). Informacje o transakcjach są gromadzone w systemie informatycznym GIIF i przetwarzane w Departamencie Informacji Finansowej Ministerstwa Finansów – zarówno na potrzeby postępowań analitycznych prowadzonych przez GIIF, jak i na potrzeby analiz prowadzonych w wyniku realizacji wniosków uprawnionych organów. Informacje o ww. transakcjach, raportowane trybie art. 72 *ustawy AML/CTF*, w postaci źródłowej są również udostępniane uprawnionym organom – stosownie do postanowień art. 105 ust.2 *ustawy AML/CTF*.

Liczba informacji o transakcjach tego rodzaju przekazywanych rokrocznie do GIIF w ciągu ostatnich kilku lat dynamicznie rośnie (w 2024 r. ich liczba wzrosła o 37% od 2021 r., a w stosunku do 2023 r. – o 8,8%).

Wykres nr 7 – Liczba informacji o transakcjach ponadprogowych otrzymanych przez GIIF.

Instytucje obowiązane przekazują dane o ww. transakcjach zbiorczo lub pojedynczo, w postaci plików, w sposób ciągły. Obecnie wszystkie dane są przekazywane elektronicznie, a oprócz dominującego do roku 2018 przekazu za pośrednictwem bezpiecznej strony internetowej GIIF szeroko wykorzystywany jest kanał komunikacji korzystający z usługi sieciowej systemu teleinformatycznego GIIF, umożliwiający automatyzację procesu po stronie instytucji obowiązanej.

W przypadku przekazywania informacji o transakcjach za pośrednictwem bezpiecznej strony internetowej możliwe jest zarówno przesłanie przy jej pomocy pliku zawierającego informacje o wielu transakcjach wygenerowanego w odpowiednim formacie z systemu instytucji obowiązanej (to rozwiązanie wykorzystywane było w przeszłości głównie przez duże instytucje, przekazujące miesięcznie informacje o wielu transakcjach, obecnie ta grupa instytucji korzysta głównie z nowego kanału zapewnianego przez usługi sieciowe systemu teleinformatycznego GIIF), jak i wypełnienie formularza (będącego odzwierciedleniem dokumentu elektronicznego stanowiącego wzór elektronicznej karty transakcji) bezpośrednio na stronie WWW (to jest rozwiązanie wykorzystywane głównie przez mniejsze instytucje, przekazujące informacje o niewielu transakcjach miesięcznie).

Spośród wspomnianych 50,34 mln transakcji, o których informacje przekazano do baz GIIF w 2024 r., 3,35% stanowiły transakcje zaliczone przez instytucje obowiązane do kategorii wpłat lub wypłat gotówkowych. Wielkość ta rok do roku jest ponownie mniejsza, podobnie jak w poprzednich latach: 2020 r. (4,93%), 2021 r. (4,31%), 2022 r. (4,44%), 2023 r. (3,71%). Jedyny wyjątek w obserwowanej malejącej tendencji stanowił niewielki wzrost w roku 2022.

Jednocześnie 8,65% transakcji zostało zakwalifikowanych przez instytucje obowiązane jako przychodzące z zagranicy, tj. na poziomie porównywalnym z wartościami dla 2023 r. (8,10%) i 2022 r. (8,31% liczby wszystkich transakcji ponadprogowych).

Informacje uzyskiwane w ramach raportów przekazywanych w trybie art.72 *ustawy AML/CTF* umożliwiają wgląd w strukturę informacji i ich klasyfikację, co ma wpływ na możliwość lepszej oceny ryzyka związanego z poszczególnymi rodzajami transakcji, a także daje wgląd w niedostępne przed 2020 r. dla GIIF bezpośrednio istotne informacje o transakcjach szczególnie podatnych na ryzyka związane z praniem pieniędzy/finansowaniem terroryzmu.

Takie znaczenie ma przykładowo kategoryzacja informacji o transferach środków. Dla danych raportowanych od 2020 r. GIIF uzyskał wgląd w strukturę typów procesu inicjującego transfer środków. Przykładowo, o ile w 2024 r. 82,95% transferów wychodzących inicjowana była w wyniku zlecenia „tradycyjnego” polecenia przelewu lub polecenia zapłaty, o tyle pozostałe 17,05% transferów powyżej progu była wynikiem realizacji zlecenia krajowego lub zagranicznego przekazu pieniężnego (8,27%) albo wynikiem realizacji transferu inicjowanego z wykorzystaniem karty płatniczej, instrumentu pieniądza elektronicznego, telefonu komórkowego lub innego urządzenia cyfrowego lub informatycznego, bądź w inny sposób (łącznie 8,78%).

Wspomniane 8,27% transferów ponadprogowych wynikających z realizacji zlecenia przekazu pieniężnego to w 2024 r. informacje o ponad 3,4 mln przekazów pieniężnych. Z kolei w tej samej próbie danych wspomniane 8,78% transferów ponadprogowych wynikających z realizacji zlecenia inicjowanego z wykorzystaniem karty płatniczej, instrumentu pieniądza elektronicznego, telefonu komórkowego, innego urządzenia cyfrowego lub informatycznego, bądź w inny sposób, to w 2024 r. informacje o ponad 2,6 mln transferów środków. Procentowy udział poszczególnych grup transferów związanych z przekazami pieniężnymi jest bardzo podobny jak w roku poprzednim, przy czym liczby bezwzględne są większe w związku ze wzrostem ogólnej liczby raportowanych informacji o transakcjach.

Podobna sytuacja ma miejsce dzięki kategoryzacji informacji o transferach środków przychodzących zza granicy. Dla raportowanych danych GIIF uzyskuje nie tylko informacje o ponad dwukrotnie większej niż było to przed 2020 r. liczbie tego typu transferów (które stanowią grupę bardziej niż inne podatną na ryzyka związane z ML/TF), ale też wgląd w strukturę sposobu, w jaki inicjowany jest transfer środków. W 2024 r. 70,94% transferów ponadprogowych przychodzących z zagranicy to efekt realizacji poleceń przelewu, 11,90% dotarło do polskich instytucji obowiązanych jako efekt realizacji przekazów pieniężnych, a 17,16% transferów przychodzących z zagranicy została sklasyfikowana przez przyjmujące je instytucje obowiążane jako wynikające z realizacji innego rodzaju zlecenia. W liczbach bezwzględnych to odpowiednio informacje o ponad 3 mln przelewów z zagranicy, ponad 518 tys. przekazów z zagranicy i ponad 747 tys. innych rodzajów transferów środków z zagranicy.

Wskazane liczby bezwzględne różnego rodzaju informacji z jednej strony pokazują skalę zagadnienia związanego ze sprawnym łączeniem gromadzonych informacji z innymi źródłami danych, a z drugiej strony demonstrują możliwości różnicowania procedur dla informacji kwalifikowanych do różnych obszarów ryzyka, obecnie jest to możliwe dla wszystkich informacji o transakcjach wpływających do systemu teleinformatycznego GIIF.

Otrzymane informacje o transakcjach zostały udostępnione w systemie teleinformatycznym GIIF jako dane wejściowe dla dalszych analiz. W szczególności informacje te były poddawane automatycznym procesom analitycznym. Przykładowo, wszystkie informacje o transakcjach były weryfikowane pod kątem ewentualnych powiązań z podmiotami podejrzanymi o finansowanie terroryzmu lub podmiotami pochodzącymi z krajów wysokiego ryzyka/objętych sankcjami. Automatycznie poszukiwane są powiązania informacji o transakcjach z innymi rodzajami informacji dostępnych w systemie (na przykład z zapytaniem zewnętrznymi podmiotów – prokuratury, zagranicznych jednostek analityki finansowej itd.), które są następnie wykorzystywane w postępowaniach analitycznych lub przekazywane do zewnętrznych podmiotów (jako odpowiedź na wniosek o informację lub

z inicjatywy GIIF). Powyższych powiązań szukano z wykorzystaniem funkcjonujących w systemie teleinformatycznym GIIF modeli analitycznych, które były stosowane zarówno w procesach automatycznego generowania raportów, jak i w analizach tworzonych *ad hoc* na potrzeby konkretnego problemu.

Informacje o transakcjach ponadprogowych wykorzystywane są zarówno do ekstrakcji danych o samych transakcjach i podmiotach w nich uczestniczących, stanowiąc pomocne źródło danych w prowadzonych postępowaniach analitycznych, jak i do ekstrakcji dodatkowych informacji dotyczących podmiotów podejrzanych (rachunkach, powiązanych podmiotach itd.). Informacje o transakcjach są dostępne do analiz zarówno w postaci prostej, gdzie zadając pytanie o konkretny podmiot czy rachunek można uzyskać dostęp do zgromadzonych danych, jak i źródło dla analizy powiązań – poprzez wykorzystanie możliwości wyszukania w bazie danych obiektów (rachunków, podmiotów) powiązanych, tj. pozostających względem siebie w relacji o zdefiniowanym typie (np. podmiotów czy rachunków powiązanych poprzez wystąpienia w łańcuchu transakcji).

4. ANALIZY

4.1. PRZECIWDZIAŁANIE PRANIU PIENIĘDZY

Uzyskiwanie, gromadzenie, przetwarzanie i analizowanie informacji w trybie określonym przepisami *ustawy AML/CTF* oraz podejmowanie działań w celu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu jest podstawowym zadaniem GIIF. Wykonując je GIIF bada przebieg transakcji, co do których powziął uzasadnione podejrzenie naruszenia przepisów prawa. Ponadto udostępnia uprawnionym podmiotom informacje o transakcjach oraz uzyskuje od podmiotów obowiązanych żądane informacje, a także współpracuje z zagranicznymi instytucjami i międzynarodowymi organizacjami zajmującymi się przeciwdziałaniem praniu pieniędzy lub finansowaniu terroryzmu. Wszystkie wyżej wymienione działania są podejmowane w celu przeprowadzenia kompleksowej analizy zebranych informacji pod kątem popełnienia przez podejrzanego podmioty przestępstwa prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu. Powyższa analiza ma doprowadzić do powzięcia przez organ uzasadnionego podejrzenia, że wartości majątkowe będące przedmiotem transakcji pochodzą z korzyści związanych z popełnieniem czynu zabronionego.

4.1.1. POSTĘPOWANIA ANALITYCZNE I ICH EFEKTY

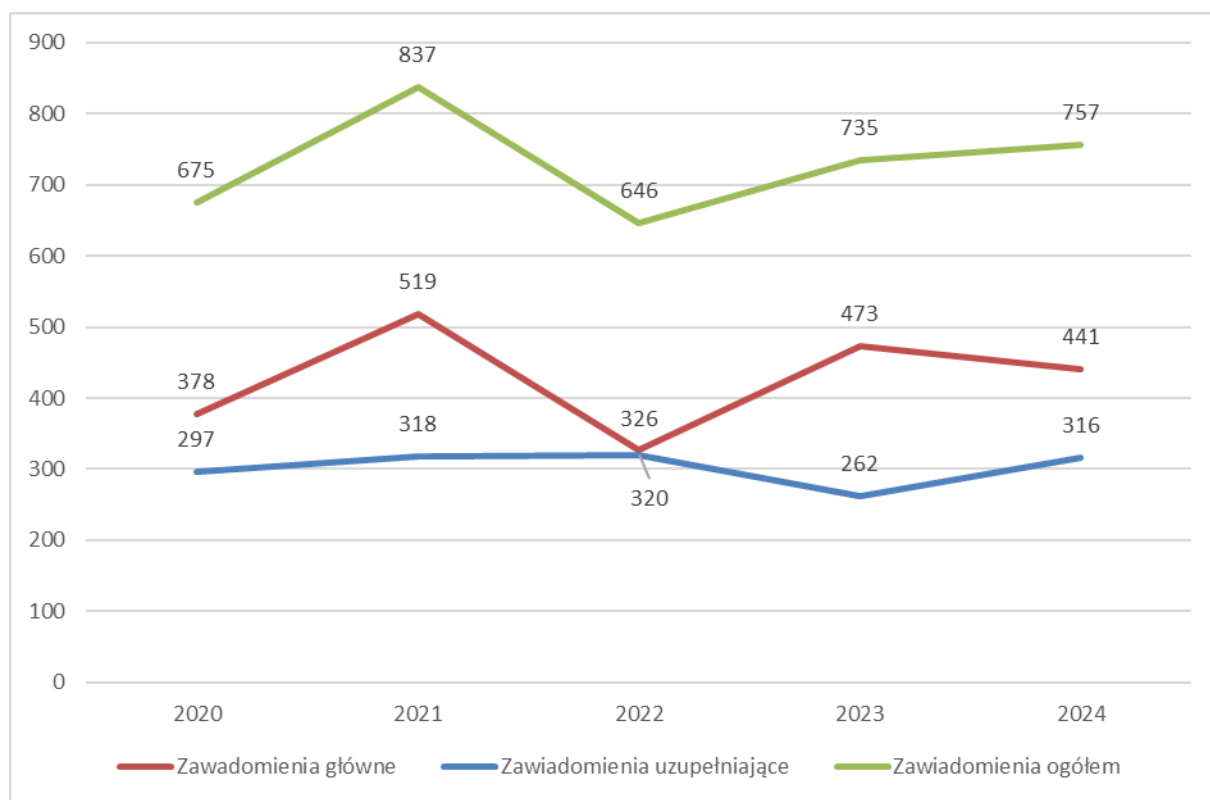
W 2024 r. GIIF wszczął 4 765 postępowań analitycznych dotyczących podejrzenia prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu. W porównaniu z 2023 r., liczba wszczętych postępowań wzrosła o ok. 38,4%.

W wyniku przeprowadzonych analiz, w 2024 r. GIIF przekazał do prokurator łącznie 757 zawiadomień. W porównaniu z 2023 r., kiedy łączna liczba zawiadomień wyniosła 735, odnotowano ich wzrost o ok. 3,0%.

W łącznej liczbie 757 zawiadomień przekazanych do prokuratur w 2024 r. zawiera się 441 informacji o podejrzeniu popełnienia przestępstwa prania pieniędzy (tzw. zawiadomień głównych). W porównaniu do 2023 r. odnotowano spadek wysłanych zawiadomień głównych do prokuratury o ok. 6,8%. Kwota wartości majątkowych, których dotyczyły zawiadomienia główne przekazane do prokuratur w 2024 r. w przeliczeniu na PLN wyniosła ponad 5,21 mld zł co oznacza spadek w stosunku do poprzedniego roku o ok. 45,8%.

Po przekazaniu zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa prania pieniędzy GIIF najczęściej uzyskuje i przetwarza dodatkowe informacje dotyczące wcześniejszych lub kolejnych transakcji realizowanych przez podmioty i osoby, których działalność była przedmiotem zawiadomienia głównego, wnioskuje o dane do zagranicznych jednostek analityki finansowej lub dodatkowe informacje o kontrahentach lub podmiotach powiązanych. Zgromadzone materiały oraz wyniki dodatkowych analiz są przekazywane do prokuratury w formie tzw. zawiadomień uzupełniających, których w 2024 r. GIIF sporządził 316 (tj. o ok. 20,6% więcej niż w roku poprzednim, kiedy ich liczba wyniosła 262). Łączna kwota wartości majątkowych, które były przedmiotem podejrzenia przestępstwa w zawiadomieniach uzupełniających, wyniosła około 160 mln zł.

Wykres nr 8 - Liczba zawiadomień do prokuratury oraz powiadomień przekazanych w latach 2020-2024 do jednostek współpracujących

Źródło: dane wewnętrzne GIIF; stan na dzień 12.03.2025 r.

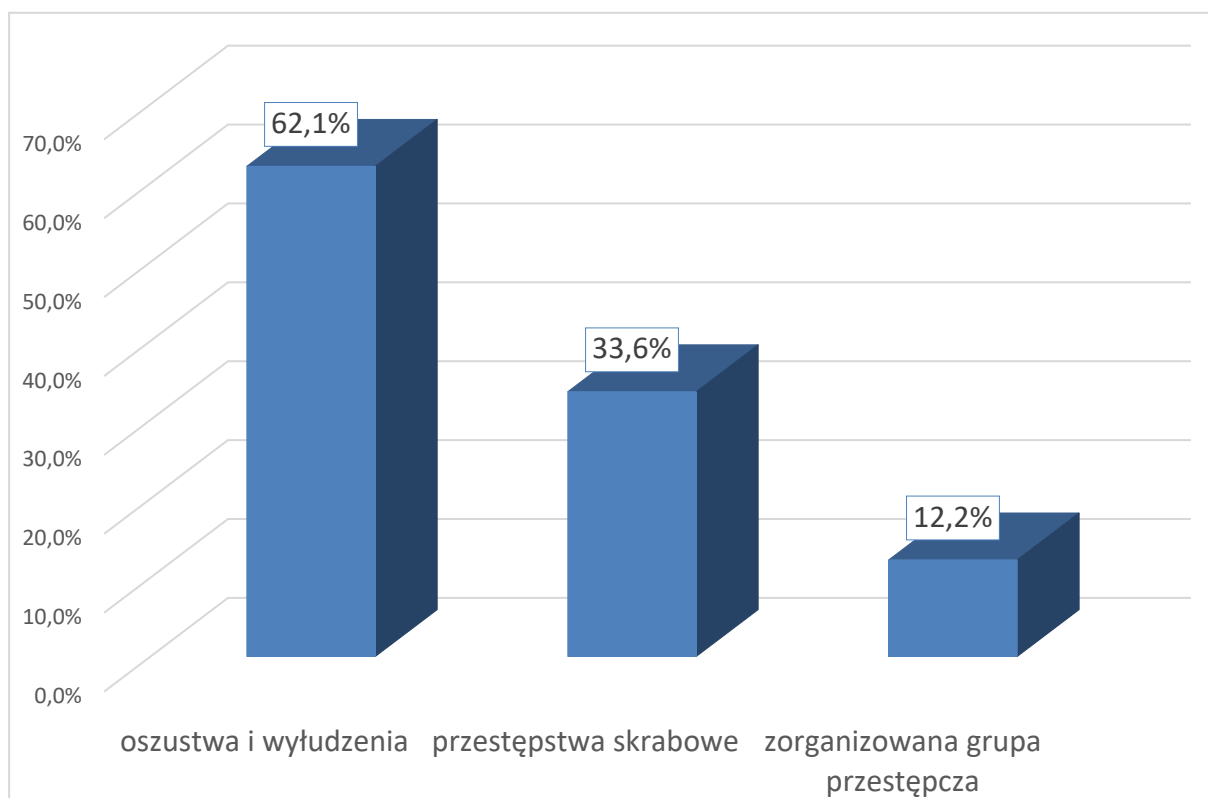
Ok. 62,1% liczby zawiadomień głównych stanowiły zawiadomienia związane z podejrzeniem prania pieniędzy pochodzących z korzyści związanych z różnorodnymi oszustwami i wyłudzeniami, ok. 33,6% – z przestępstwami skarbowymi, a ok. 12,2% zawiadomień dotyczyło działalności zorganizowanych grup przestępczych (patrz: wykres nr 8).

Należy jednocześnie podkreślić, że zawiadomienia GIIF mogą dotyczyć kilku przestępstw bazowych. Do pierwszej z ww. grup GIIF zaliczył m.in. oszustwa:

- inwestycyjne, polegające na doprowadzaniu osób fizycznych, często obcokrajowców, do niekorzystnego rozporządzania mieniem poprzez oferowanie tym osobom fikcyjnych inwestycji głównie w kryptowaluty.
- związane z podszywaniem się pod inną osobę lub pod kontrahenta i przekonywanie głównie podmiotów gospodarczych do zlecenia płatności na rachunki oszustów.
- związane z wyłudzeniem danych dostępowych do produktów finansowych lub innych poufnych informacji umożliwiających kradzież środków.

Druga z wymienionych grup obejmuje wszelkiego rodzaju przestępstwa skarbowe, w tym wyłudzenia VAT.

Wykres nr 9 - Udział procentowy najczęściej występujących przestępstw bazowych w zawiadomieniach GIIF z 2024 r. (wg. ogólnej liczby zawiadomień z określoną typologią przy sprawach)

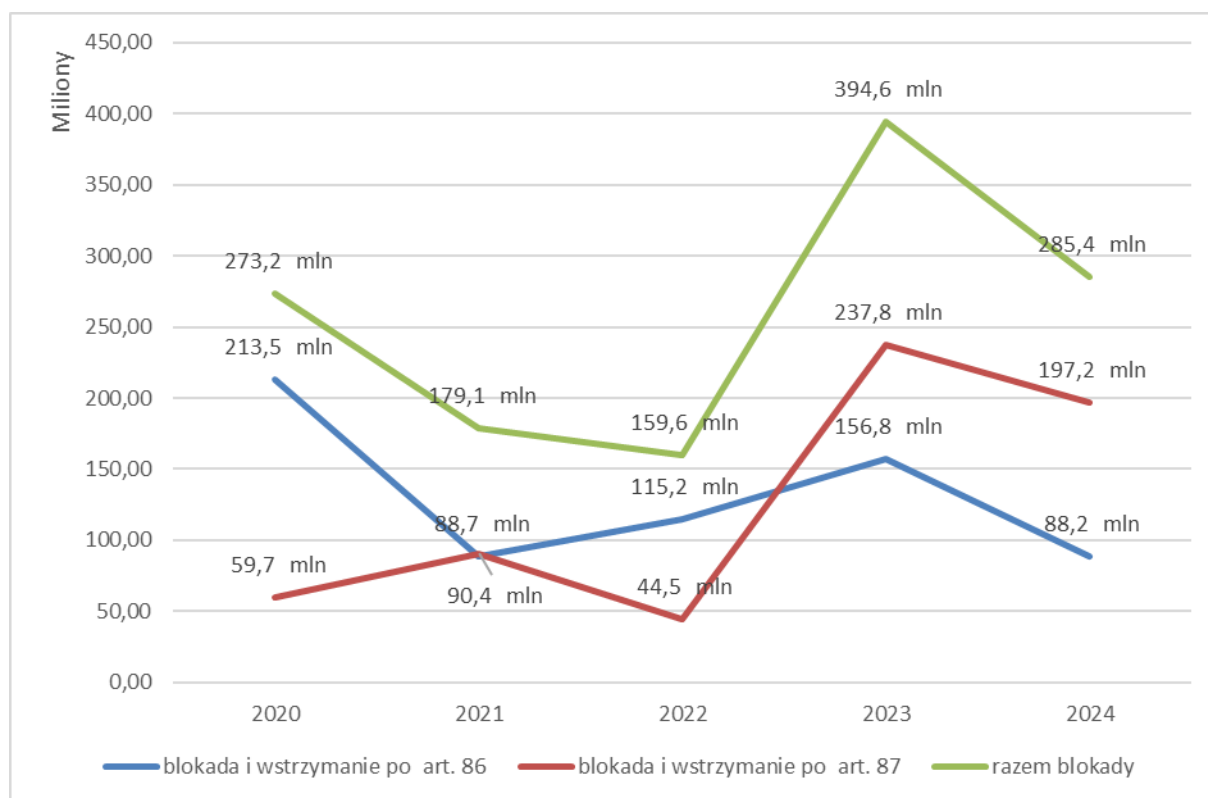
Źródło: dane wewnętrzne GIIF; stan na dzień 20.03.2025r

Po otrzymaniu od instytucji obowiązanych zawiadomień w trybie art. 86 *ustawy AML/CTF* GIIF dokonał 413 blokad rachunków, na których zgromadzono środki o łącznej wartości ok. 84,0 mln zł⁴² oraz wstrzymał 105 transakcji na łączną kwotę ok. 4,2 mln zł. Wartość tego typu blokad rachunków spadła w porównaniu z 2023 r. o ok. 44,9% przy jednoczesnym ok. 39,2% spadku liczby zablokowanych rachunków (w 2023 r. zablokowane zostały 679 rachunki). Wartość wstrzymanych transakcji wyniosła 4,2 mln co oznacza ok 2,9% zmniejszenie tej kwoty, przy jednoczesnym ok. 101,9% procentowym zwiększeniu ich liczby (w 2023 r. wstrzymanych transakcji było 52).

W 2024 r. GIIF z własnej inicjatywy dokonał 641 blokad rachunków na łączną kwotę ok. 148,5 mln zł oraz wstrzymał 17 transakcji o wartości ok. 48,7 mln zł. Wartość blokad spadła o 34,8%, w porównaniu z 2023 r. przy jednoczesnym ok. 39,0% wzroście ich liczby. Wartość wstrzymanych transakcji w 2024 r. wzrosła o ok. 388,0%, przy jednoczesnym zwiększeniu o ok. 142,9% ilości wstrzymanych transakcji.

⁴² Kwoty środków zablokowanych na rachunkach są szacunkowe, rzeczywista ich wartość może być wyższa z uwagi na specyfikę blokady rachunków - podczas trwania blokady nałożonej przez GIIF środki w dalszym ciągu mogą wpływać na rachunki, natomiast nie mogą być wypłacane lub przelewane na kolejne rachunki

Wykres nr 10 - Wartość blokad i wstrzymanych transakcji w latach 2020-2024 (w mln zł)

Źródło: dane wewnętrzne GIIF; stan na dzień 12.03.2025r.

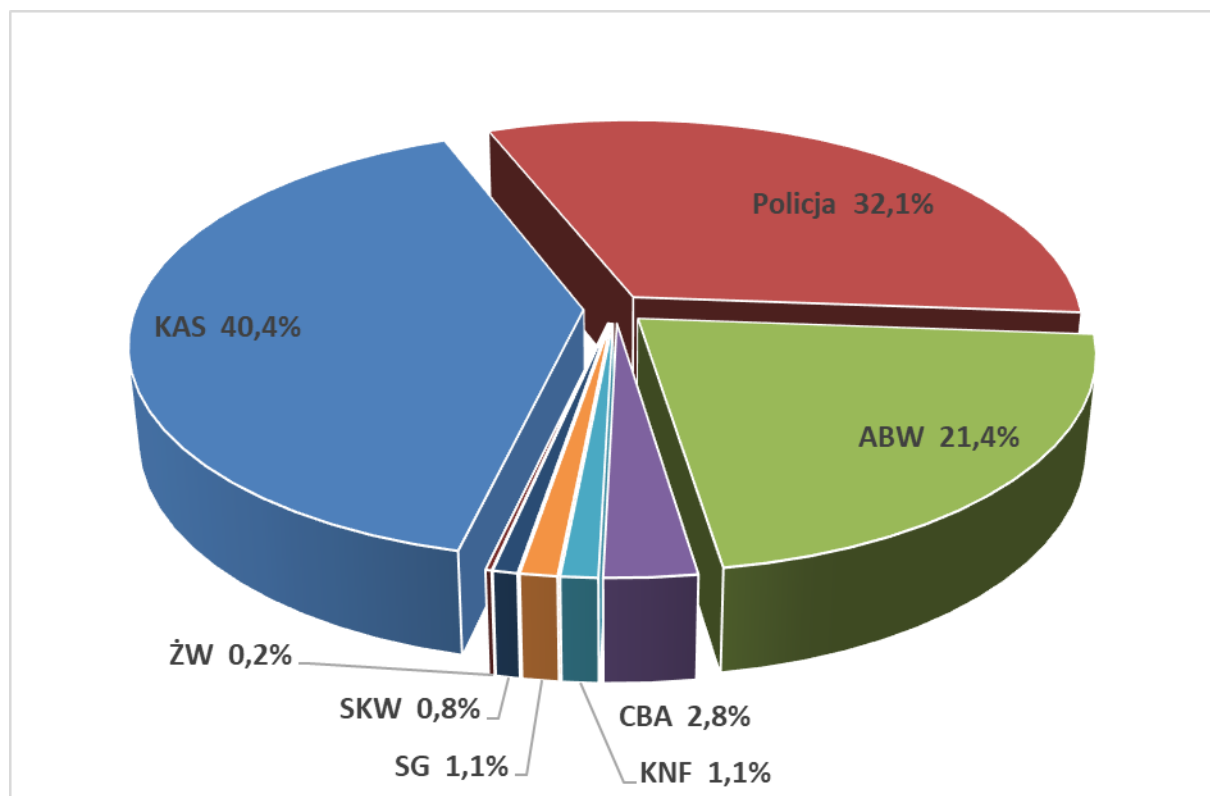
GIIF przekazał do uprawnionych organów 532 powiadomienia (tj. w trybie wskazanym w art. 106 ust. 1 ust. 1a ustawy AML/CTF).

Tabela nr 4 – Liczba powiadomień przekazanych w 2024 r. do uprawnionych organów

Jednostki Współpracujące	Liczba powiadomień
KAS	215
Policja	171
ABW	114
CBA	15
KNF	6
SG	6
SKW	4
ŻW	1

W 2024 r. dominowały powiadomienia GIIF skierowane do organów KAS (ok. 40,4%) oraz do organów Policji (ok. 32,1%). GIIF informuje centralne organy policji o podejrzeniu popełnienia przestępstw innych niż pranie pieniędzy i finansowanie terroryzmu. Większość powiadomień kierowanych do organów KAS dotyczy podejrzenia popełnienia przestępstw skarbowych związanych z podatkiem od towarów i usług. Pozostała część powiadomień zawiera informacje dotyczące podejrzenia ukrywania przedmiotu opodatkowania, zaniżania przychodów, nieujawniania dochodów, czy przestępstw skarbowych w imporcie towarów.

Wykres nr 11 - Udział procentowy przesłanych przez GIIF powiadomień w podziale na jednostki współpracujące

Źródło: dane wewnętrzne GIIF; stan na dzień 12.03.2025r.

W 2024 r. najwięcej powiadomień z własnej inicjatywy GIIF skierował do organów Krajowej Administracji Skarbowej (patrz: wykres nr 11). Podobnie jak w latach ubiegłych znacząca większość powiadomień wskazywała na podejrzenie różnego rodzaju oszustw skarbowych związanych z podatkiem od towarów i usług takich jak zaniżanie lub nieujawnianie obrotów wskutek fałszowania lub ukrywania faktur; wyłudzeniem naliczonego podatku VAT; oszustw typu „znikający podatnik”; oszustw karuzelowych, transakcji wewnątrzwspólnotowych. Część powiadomień zawierała informacje dotyczące podejrzenia ukrywania przedmiotu opodatkowania, zaniżania przychodów, nieujawnione dochody czy oszustwa w imporcie towarów. Powiadomienia dotyczyły również naruszenia przestrzegania środków ograniczających, określonych w przepisach odrębnych wprowadzonych w odpowiedzi na agresję Rosji na Ukrainę.

Przekazane przez GIIF z własnej inicjatywy powiadomienia do organów Krajowej Administracji Skarbowej wielokrotnie stanowiły podstawę do wszczęcia przez te organy postępowań kontrolnych w zakresie prawidłowości obliczania i wpłacania podatków stanowiących dochód budżetu Państwa z tytułu podatku od osób fizycznych, podatku od osób prawnych oraz podatku od towarów i usług. Efekt postępowań kontrolnych wielokrotnie wskazywał, że kontrolowane podmioty nie prowadziły rzeczywistej, deklarowanej działalności gospodarczej, były podmiotami wystawiającymi „puste” faktury VAT, które u nabywców służyły do nieuprawnionego zmniejszenia podatku należnego od towarów i usług, co w konsekwencji wpływało na uszczuplenie należności Skarbu Państwa. Ponadto ww. postępowania kontrolne wykazywały, że kontrolowane podmioty nie dokonywały zapłaty do właściwego urzędu skarbowego kwot podatku VAT, które zostały wykazane w wystawionych

fakturach sprzedaży. Ustalenia w postępowaniu kontrolnym i zebrany materiał dowodowy stanowił podstawę wszczęcia dochodzenia o przestępstwa skarbowe, przekształcane następnie w śledztwa, prowadzone pod nadzorem prokuratur. W wyniku koordynacji działań GIIF uczestniczył w takich śledztwach prokuratorskich dostarczając materiał dowodowy składający się z analiz przepływów finansowych i dokonywał blokad rachunków posiadając uzasadnione podejrzenie, że te wartości majątkowe pochodzą z korzyści związanych z popełnieniem czynu zabronionego.

Ponadto, GIIF przekazał znaczącą liczbę powiadomień do Policji, w tym do CBŚP. Informacje zawarte w ww. powiadomieniach wykorzystywane były przez ww. jednostki współpracujące do podejmowania czynności ustawowych, których rezultatem były m.in. wszczęte postępowania przygotowawcze. Informacje przekazane przez GIIF wykorzystywane były również w postępowaniach już toczących się.

Następną dużą grupą powiadomień stanowiły informacje przekazane do Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego. Powiadomienia zawierały dane o transakcjach, które mogły mieć związek z podejrzeniem czynu zabronionego, którego zbadanie należy do kompetencji Agencji, w tym m.in.: rozpoznawania, zapobiegania i wykrywania przestępstw godzących w podstawy ekonomiczne państwa oraz jego bezpieczeństwo, rozpoznawania, zapobiegania i wykrywania przestępstw korupcji osób pełniących funkcje publiczne, a także dotyczących produkcji i obrotu towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa, nielegalnego wytwarzania, posiadania i obrotu bronią, amunicją i materiałami wybuchowymi, bronią masowej zagłady oraz środkami odurzającymi i substancjami psychotropowymi w obrocie międzynarodowym.

Przekazywane z własnej inicjatywy GIIF powiadomienia zawierające kompleksową analizę podejrzanych i nieuzasadnionych przepływów finansowych, po weryfikacji i dokonaniu ustawowych czynności przez organy ścigania stanowiły kompleksowy materiał dowodowy dający podstawę wszczęcia śledztwa lub był dołączany do już prowadzonego postępowania karnego. Niejednokrotnie przesłane przez GIIF informacje stanowiły też podstawę do opracowywania przez prokuratorów pisemnych wniosków do GIIF o udostępnienie informacji zgromadzonych w trybie i zakresie przewidzianym przepisami ustawy na potrzeby prowadzonego postępowania karnego. Przeprowadzone w związku z powiadomieniami GIIF postępowania przygotowawcze umożliwiły przedstawienie wielu osobom zarzutów popełnienia przestępstwa oraz odzyskanie środków majątkowych o wielomilionowej wartości. W wielu przypadkach koordynacja działań GIIF i uprawnionych organów ścigania doprowadziła do aresztowań członków grup przestępczych oraz blokady rachunków bankowych z wartościami majątkowymi, pochodzącymi z korzyści związanych z popełnieniem czynu zabronionego.

Ponadto GIIF zaplanował do realizacji na 2024 r. dziesięć tematów analiz strategicznych i/lub sektorowych, z czego podjęto 9 tematów, a 3 ukończono. Pozostałe są kontynuowane w 2025 r.

4.1.2. PRZYKŁADOWE KIERUNKI ANALIZ (WRAZ Z TZW. SANITIZED CASES)

Pranie pieniędzy pochodzących z wyłudzenia dofinansowania z funduszy Unii Europejskiej na budowę farm fotowoltaicznych

GIIF otrzymał od jednej z jednostek współpracujących informację, iż właścicielka kilku spółek udziela im wielomilionowych pożyczek pomimo posiadania niewielkich przychodów pochodzących z otrzymywanej emerytury. Ww. spółki otrzymały dofinansowania z funduszy UE na budowę kilku farm fotowoltaicznych. W ramach analizy przepływu środków finansowych ustalono, że dofinansowania UE zostały przyznane w związku z przedłożonymi przez spółki dokumentami poświadczającymi nieprawdę (saldą na rachunkach bankowych stwierdzające posiadane środki finansowe na wkład własny zostały sztucznie wygenerowane). W związku z powyższym, gdyby spółki przekazały dokumenty prezentujące rzeczywiste wysokości sald, najprawdopodobniej nie otrzymałyby dofinansowania UE. Następnie pozyskane dofinansowania przeznaczono na realizację inwestycji związanych z budową farm podmiotów powiązanych osobowo i kapitałowo z analizowanymi spółkami, co jest niezgodne z zasadami dot. udzielania zamówień finansowanych ze środków UE.

Wątpliwość budziła również rzetelność dokonanych kosztorysów budżetów załączonych do wniosków o dofinansowanie. Analiza przepływu środków finansowych wykazała, że w rzeczywistości w każdym z projektów wkład własny pochodził od wykonawcy zamówień i można przypuszczać, iż budżety projektów były znacznie zawyżone, aby nie było faktycznej konieczności wnoszenia wkładów własnych, których spółki nie posiadały.

Dodatkowo ustalono, że omawiane spółki otrzymały od banków kredyty inwestycyjne na budowę farm fotowoltaicznych, które zostały już zbudowane i opłacone z dofinansowania UE. Środki z kredytów w większości przeznaczono na bieżącą działalność powiązanej spółki.

Po uruchomieniu działalności farm fotowoltaicznych uzyskany dochód przeznaczono m.in. na wydatki związane z bieżącą działalnością spółek, jak również jako pożyczki i dywidendy przelane na rachunki właścicielki. Następnie środki były przekazywane osobie z najbliższej rodziny jako darowizna, za którą m.in. zakupywane były nieruchomości. Jednocześnie ustalono, iż w rzeczywistości spółkami zarządzała ww. osoba z najbliższej rodziny, a ich właścicielka była prawdopodobnie tzw. słupem.

Na podstawie zebranych informacji GIIF podjął decyzję o przekazaniu zawiadomienia do prokuratury.

Pranie pieniędzy pochodzących z wyłudzenia z Narodowego Centrum Badań i Rozwoju (NCBR) dofinansowania z funduszy Unii Europejskiej

GIIF otrzymał z instytucji obowiązanej informację, iż grupa klientów indywidualnych i firmowych jest powiązana z osobami podejrzanymi o wyłudzenia dofinansowań z funduszy UE w latach 2021-2023 przydzielanych przez NCBR.

W toku analizy przepływu środków finansowych ustalono, iż dofinansowanie z funduszy UE przekazane przez NCBR na realizację projektu X (utworzenie Funduszu, przekazującego granty na realizację innowacyjnych projektów B+R) zostało otrzymane na podstawie dokumentów poświadczających nieprawdę – beneficjent w rzeczywistości nie posiadał wkładu własnego (część sald na rachunkach bankowych stwierdzających posiadane środki finansowe na wkład własny została sztucznie wygenerowana). W związku z powyższym gdyby beneficjent

przekazał dokumenty z rzeczywistymi wysokościami sald, najprawdopodobniej nie otrzymałyby dofinansowania UE. Dodatkowo wkład własny w rzeczywistości pochodził ze środków publicznych a nie prywatnych.

Jednocześnie ustalono, że najprawdopodobniej od początku zamiarem wnioskodawców było zaplanowanie i realizacja projektu w taki sposób, aby kontrolować wszystkie środki przekazane grantobiorcom oraz móc je przekazywać innym powiązanym spółkom, a następnie przez kolejne transakcje transferować na rachunki zagranicznych powiązanych podmiotów. Na powyższe wskazywało:

- przekazanie grantów spółkom założonym przez osoby powiązane z beneficjentem, które pełniły prawdopodobnie rolę tzw. „słupów”, a zapłatą za to najprawdopodobniej było otrzymywanie wynagrodzenia wypłacanego w ramach realizacji projektów,
- tematyka projektów B+R była zgodna z działalnościami powiązanych z beneficjentem podwykonawców,
- osoby zarządzające Funduszem posiadały pełnomocnictwa do rachunków należących do części spółek grantobiorczych,
- obsługa księgowa była prowadzona przez tę samą firmę w większości spółek (prawdopodobna koordynacja przepływów środków pomiędzy spółkami grantobiorczymi i podwykonawcami),
- środki otrzymane z grantów były przekazywane w większości spółkom powiązanym z osobami zarządzającymi Funduszem,
- zaciemnienie obrazu przelewanych środków pomiędzy rachunkami odbywało się poprzez zakupy i sprzedaż wielu weksli pomiędzy spółkami grantobiorczymi a podwykonawcami oraz spółkami zagranicznymi,
- pozory rzeczywistej realizacji projektu były zachowane poprzez przeznaczenie niewielkich środków na podmioty i osoby które prowadziły rzeczywistą działalność gospodarczą i wykonały zlecone zadania, w wystarczającym stopniu, aby grantobiorcy mogli „rozliczyć się” z otrzymanych środków i wykazać realizację projektów B+R,
- zawieszenie działalności większości spółek grantobiorczych po zakończeniu jego realizacji.

Ponadto, ze względu na fakt, iż faktury wystawiane w ramach otrzymanych grantów najprawdopodobniej nie odzwierciedlały prawdziwych zdarzeń gospodarczych lub mogły być znacznie zawyżone, spółki grantobiorcze odzyskiwały nienależnie zwrot podatku VAT.

Na podstawie zebranych informacji GIIF podjął decyzję o przekazaniu zawiadomienia do prokuratury.

Pranie pieniędzy pochodzących z zawyżania cen przy przetargach dla wojska

GIIF otrzymał od zagranicznej jednostki analityki finansowej informację o prawdopodobnym udziale podmiotu zarejestrowanego w Polsce, w transferze środków mogących pochodzić z czynu zabronionego polegającego na zawyżaniu cen w przetargach na rzecz wojska.

W toku analizy ustalono, że na rachunku spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, której beneficjentem rzeczywistym był obcokrajowiec zaobserwowano schemat transakcji polegający

na przelewach przychodzących z zagranicy z tytułami płatności za faktury oraz następujący po nich, w krótkim odstępie czasu, transfer środków na rzecz spółek z południa Europy. Południowoeuropejskie spółki miały rzekomo prowadzić działalność logistyczną.

Uwagę zwróciło m.in. początkowe uśpienie rachunku oraz brak transakcji typowych dla prowadzenia działalności gospodarczej. Ponadto, w ramach stosowania środków bezpieczeństwa finansowego, instytucja obowiązana zwróciła się do klienta z prośbą o przekazanie dokumentów uzasadniających transakcje na jego rachunkach. Spółka przedstawiła dokumenty, z których wynikało, że sprzedawane przez nią towary transportowane są z Warszawy. Niemniej na rachunkach spółki nie odnotowano transakcji wskazujących na posiadanie lub wynajem powierzchni magazynowej.

Na podstawie zebranych informacji GIIF podjął decyzję o zablokowaniu rachunków spółki oraz przekazaniu zawiadomienia do prokuratury.

***Pranie pieniędzy pochodzących z naruszenia sankcji nałożonych na Białoruś
(rozporządzenie Rady UE nr 2024/1865 z 29.06.2024 r.) w związku z eksportem
samochodów osobowych do krajów trzecich***

Od czasu rozpoczęcia inwazji Rosji na Ukrainę, tj. od 24 lutego 2022 r., Unia Europejska nałożyła na Federację Rosyjską sankcje będące uzupełnieniem wcześniejszych sankcji nakładanych od 2014 r. w związku z aneksją Krymu i niewdrożeniem porozumień mińskich. W ramach sankcji gospodarczych UE wprowadziła szereg ograniczeń importowych i eksportowych wobec Rosji. Z uwagi na ścisłą integrację gospodarczą Rosji i Białorusi, która znacznie ułatwiała obchodzenie sankcji obowiązujących wobec Rosji, od 1 lipca 2024 r. weszło w życie rozporządzenie Rady UE nr 2024/1865 z 29 czerwca 2024 r.⁴³ zmieniające z kolei rozporządzenie Rady WE nr 765/2006 z dnia 18 maja 2006 r.⁴⁴, które rozszerzyło i zaostriżyło istniejące przepisy i wprowadziło nowe sankcje wobec Białorusi w związku z jej zaangażowaniem w rosyjską agresję na Ukrainę. Zgodnie z powyższym rozporządzeniem zakazano sprzedaży, dostawy, przekazywania lub wywozu, bezpośrednio lub pośrednio, towarów luksusowych, niezależnie od tego, czy pochodzą z UE, na rzecz jakiegokolwiek osoby fizycznej lub prawnej, podmiotu lub organu na Białorusi lub do wykorzystania na Białorusi. Tym samym zakaz objął wywóz samochodów osobowych klasyfikowanych jako towary luksusowe oraz pojazdów, które mogą być wykorzystane do wsparcia działań strategicznych lub militarnych.

Sprawa analityczna dotyczyła dwóch polskich spółek z ograniczoną odpowiedzialnością oraz jednej zagranicznej spółki. Wszystkie podmioty były zarządzane przez tę samą osobę.

W toku analizy ustalono, że spółki zajmowały się przede wszystkim handlem samochodami luksusowymi. Głównym zleceniodawcą środków zaksięgowanych na rachunkach spółek był białoruski podmiot. Polskie spółki nabywały pojazdy głównie od europejskich kontrahentów, natomiast zagraniczna spółka dokonywała nabyć aut od polskich podmiotów. Mimo wejścia

⁴³ Rozporządzenie Rady (UE) 2024/1865 z dnia 29 czerwca 2024 r. w sprawie zmiany rozporządzenia (WE) nr 765/2006 dotyczącego środków ograniczających w związku z sytuacją na Białorusi i udziałem Białorusi w agresji Rosji wobec Ukrainy

⁴⁴ ROZPORZĄDZENIE RADY (WE) nr 765/2006 z dnia 18 maja 2006 r. dotyczące środków ograniczających w związku z sytuacją na Białorusi i udziałem Białorusi w agresji Rosji wobec Ukrainy

w życie przepisów związanych z nałożeniem sankcji na Białoruś, schemat przepływu środków na rachunkach spółek nie uległ zmianie. Zarówno przed, jak i po 1 lipca 2024 r. głównym zasilającym był białoruski podmiot. Jednocześnie od tego okresu, polskie firmy w składanych deklaracjach zaprzestały wykazywać eksportu towarów z terytorium Polski na rzecz wschodniego kontrahenta i zaczęły deklorować sprzedaż na rzecz innych podmiotów z Euroazji. Z ustaleń GIIF wynika, że transakcje dokonywane na rachunkach spółek, po 1 lipca 2024 r., są realizowane głównie w oparciu o umowy trójstronne, w których płatnikiem jest podmiot z Białorusi, natomiast odbiorcą towarów i zamawiającym jest rzekomo firma z Euroazji.

Analiza transakcji na rachunkach spółek wykazała, że w opisie przelewów przychodzących najczęściej pojawia się kod CN dotyczący pojazdów o pojemności do 1500 cm³. Kod ten nie został ujęty w Załączniku XXII wydanym do Rozporządzeniem Rady (UE) nr 833/2014⁴⁵ dotyczącym środków ograniczających w związku z działaniami Rosji destabilizującymi sytuację na Ukrainie, co oznacza, że m.in. sprzedaż, dostawa czy przekazywanie tych towarów do Rosji nie jest zakazana. Jednocześnie, na podstawie posiadanych informacji ustalono, że głównym przedmiotem transakcji są pojazdy o pojemności skokowej przekraczającej 1500 cm³, co oznacza, że towary te objęte są sankcjami nałożonymi na Rosję i Białoruś oraz są rozbieżne z kodami CN⁴⁶ wskazywanymi przez płatnika w tytułach przelewów.

Na podstawie zebranych informacji GIIF podjął decyzję o zablokowaniu rachunków spółek oraz przekazaniu zawiadomień do prokuratury.

Pranie pieniędzy pochodzących z korzyści majątkowych pochodzących z zawierania zakładów bukmacherskich w ramach promocji dla nowych graczy z wykorzystaniem wyłudzonych danych osobowych

GIIF otrzymał od instytucji obowiązanej zawiadomienie informujące, iż na liczne rachunki oszczędnościowe (ok. 1 300) założone na rzecz Pana X były dokonywane przelewy od firmy bukmacherskiej. Każdorazowo, jako odbiorca środków wpisywana była inna osoba trzecia niezwiązana z właścicielem rachunków. Następnie środki przekazywane były na jeden główny rachunek, a rachunek oszczędnościowy zamykano.

W toku analizy przepływu środków finansowych ustalono, iż schemat procedury polegał na założeniu jak największej liczby kont graczy na różne dane osobowe i przypisaniu do nich rachunków bankowych, których właścicielem była jedna osoba. Łącznie Pan X założył 3 185 kont gracza na różne dane osobowe. Celem powyższego było wykorzystanie możliwości zawarcia zakładów w firmie bukmacherskiej w ramach oferty skierowanej do nowych graczy (i jednego konta gracza). Promocja polegała na zawieraniu zakładów bez ryzyka i w przypadku przegrania zakładu zwrot wpłaconej kwoty na konto gracza. Po dokonaniu zakładów, na każdym z kont gracza środki na nim zgromadzone (wygranych oraz po zwrocie środków przez firmę bukmacherską w przypadku przegranych zakładów) były przelewane na przypisany do konta rachunek bankowy. Następnie od razu środki z tych rachunków były przelewane na jeden z kilku rachunków należących do Pana X, które częściowo dalej wpłacał jako kolejne zakłady

⁴⁵ Rozporządzenie Rady (UE) nr 833/2014 z dnia 31 lipca 2014 r. dotyczące środków ograniczających w związku z działaniami Rosji destabilizującymi sytuację na Ukrainie

⁴⁶ Kody CN to usystematyzowana klasyfikacja towarów stworzona na potrzeby celne, która porządkuje wszystkie towary znajdujące się w obrocie

na nowe konta graczy, wypłacał w gotówce, a także przelewał na telefony, jako prawdopodobną zapłatę za wykorzystanie danych do założenia konta gracza.

Ustalono, że Pan X najprawdopodobniej płacił za skany dowodów osobistych, a proceder sprzedaży i kupna dokumentów tożsamości odbywał się przez Internet. Dodatkowo, konta graczy były również zakładane na dane członków rodziny, których najprawdopodobniej dzieci/rodzeństwo otrzymywały środki finansowe od Pana X poprzez blik na telefon. Może to świadczyć, że udostępniały one skany dokumentów tożsamości swoich rodziców / innych członków rodziny, a fakt iż otrzymywały za to wynagrodzenia sugeruje, że mogły to robić bez wiedzy właścicieli dokumentów.

Na podstawie zebranych informacji GIIF podjął decyzję o zablokowaniu rachunków Pana X oraz przekazaniu zawiadomienia do prokuratury.

Pranie pieniędzy pochodzących z organizowania zbiorowego uczestnictwa w grach losowych wbrew przepisom ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych

Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością powiązane osobowo, posiadające minimalny kapitał zakładowy organizowały „loterie promocyjne” na terenie całej Polski. Produktami promocyjnymi w loteriach były e-booki, a ich zakup upoważniał do otrzymania losów na loterie. E-booki były dostępne w kilku wersjach i dla każdej wersji przypisano odpowiednią liczbę losów (od 1 do 10 losów). Cena płacona przez osobę biorącą udział w loterii była zależna od liczby losów sprzedawanych razem z e-bookiem. Natomiast same e-booki były dostępne jedynie w okresie trwania „loterii promocyjnej” i nie było możliwości zakupu publikacji ani przed rozpoczęciem loterii ani po jej zakończeniu. Jednocześnie nie było możliwości zakupu e-booka bez wyrażenia zgody na udział w loterii. Następnie w wyznaczonym przez organizatora terminie następowało losowanie nagród, najczęściej na platformie YouTube. Prowadzącymi losowanie nagród byli znani influencerzy ze świata mediów społecznościowych. Sam cel loterii promocyjnej wydawał się również niezrealizowany. Celem loterii promocyjnej było rzekomo wypromowanie produktu, usługi czy przedsięwzięcia. Natomiast prawdopodobnie, faktycznym celem organizatorów było osiągnięcie zysku ze sprzedaży losów, zaś promocja produktu była kwestią poboczną i najmniej istotną. Zrodziło to przypuszczenie, że same e-booki były środkiem służącym do pozyskania przychodów ze sprzedaży losów na loterię. Sama sprzedaż e-booka jako produktu była mniej istotna, ponieważ nabywca skoncentrowany był na dodatku to tego produktu tj. losie upoważniającym do wzięcia udziału w losowaniu atrakcyjnych nagród.

Z analizy rachunków prowadzonych na rzecz tych spółek wynikało, że w okresie od października 2021 r. do października 2024 r. zgromadziły one środki w łącznej kwocie ponad 320 mln PLN, które pochodziły z płatności dokonywanych przez różne osoby fizyczne za pośrednictwem systemów płatności online oferowanych przez różne instytucje płatnicze. Były to płatności za losy na loterie, oferowane pod pozorem sprzedaży i promocji e-boków. Zgromadzone w ten sposób środki były następnie przekazywane, tytułami wskazującymi na płatności za faktury na rzecz influencerów (w tym również należących do nich działalności gospodarczych), dla których organizowano loterie, bądź przeznaczane na wypłaty kilkumilionowych dywidend na rzecz udziałowców spółek, będących organizatorami loterii oraz na udzielenie pozornych pożyczek na rzecz różnych podmiotów. Poza tym środki w kwocie 61 mln PLN zainwestowano w spółkę, której jednym z właścicieli był znany

influencer. Kwota ta stanowiła 2/3 przychodu spółki w okresie jej działalności. Jedna z osób, która osiągnęła przychód z organizowanych loterii, część otrzymanych środków przekazała do kraju nieuropejskiego, tytułami wskazującymi na zakup domu i samochodu oraz zainwestowała w jedną z restauracji.

Analiza okoliczności prowadzenia loterii promocyjnych opartych o sprzedaż e-booków z wykorzystaniem wizerunku znanych influencerów oraz przepływów na rachunkach pozwoliła na powzięcie podejrzenia, iż organizatorzy loterii mogli działać wbrew przepisom *ustawy o grach hazardowych* i pod pozorem organizowania loterii promocyjnych w rzeczywistości prowadzili gry hazardowe lub inne gry losowe niesklasyfikowane w tej ustawie, których celem była sprzedaż losów, nie zaś promocja i sprzedaż e-booków. Jednocześnie wykorzystując obecny system prawny, organizatorzy uzyskali z organizowanych loterii nieopodatkowany dochód, ponosząc jedynie ciężar związany z opodatkowaniem podatkiem VAT sprzedaży e-booków w wysokości 5%. Ponadto, zaangażowane podmioty deklarowały wzajemnie transakcje zakupu oraz sprzedaży, co mogło wskazywać na pozorność tych transakcji poprzez wystawianie nierzetelnych oraz poświadczających nieprawdę co do okoliczności prawnych oraz faktycznych faktur VAT. Miały one znaczenie dla określenia wysokości należności publicznoprawnej oraz wprowadzanie w błąd organów podatkowych celem uniknięcia zapłaty i zmniejszenia należnych Skarbowi Państwa podatkowych należności publicznoprawnych.

Na podstawie zebranych informacji GIIF podjął decyzję o zablokowaniu środków w łącznej kwocie ok. 107 mln PLN, zgromadzonych na rachunków podmiotów objętych analizą oraz przekazaniu zawiadomienia do prokuratury.

Pranie pieniędzy z wykorzystaniem konta prowadzonego na rzecz polskiego użytkownika do oszustw powiązanych z upadkiem światowej giełdy kryptowalut

Sprawa analityczna zainicjowana na podstawie zawiadomienia instytucji obowiązanej świadczącej usługi wymiany walut wirtualnych.

Na koncie polskiego użytkownika odnotowano szereg transakcji przychodzących na wysokie kwoty, następnie zgromadzone środki finansowe transferowane były na giełdę kryptowalut oraz prywatne portfele. Analiza przeprowadzona przez ww. instytucję wykazała, że użytkownik konta początkowo logował się z polskiego adresu IP i korzystał z polskich ustawień językowych, natomiast z chwilą wzmożonej aktywności na koncie zaobserwowano zmianę języka na angielski oraz używania VPN, a także używanie strefy czasowej dla państwa położonego na południu Azji oraz Oceanie Indyjskim.

Powyższe informacje były zbieżne z informacjami dotyczącymi oszustw na światowej giełdzie kryptowalut oraz pozwu, jaki wniosła giełda wobec handlarza kryptowalut z ww. rejonu świata, o zorganizowanie masowych manipulacji na rynku - przy wykorzystaniu skradzionych tożsamości, w wyniku czego giełda kryptowalut została oszukana na 1 miliard USD. Ww. polski użytkownik konta najprawdopodobniej powiązany był z grupami przestępczymi działającymi m.in. w Polsce, a także z grupami ekstremistycznymi potencjalnie powiązanymi z finansowaniem terroryzmu.

Jednocześnie, podmiot świadczący usługi wymiany walut wirtualnych otrzymał z zagranicznych organów ścigania zapytania i wnioski dotyczące konta polskiego użytkownika.

W trakcie analizy przeprowadzonej przez GIIF ustalono, że na rachunkach bankowych prowadzonych na rzecz obywatela Polski brak jest transferów na znaczne kwoty. Ww. nie dysponował również oszczędnościami oraz nie deklarował organom podatkowym przychodów/dochodów, które mogłyby wskazywać, że może on być w posiadaniu milionowych kwot w USD.

Na podstawie zebranych informacji GIIF podjął decyzję o zablokowaniu kont użytkownika oraz przekazaniu zawiadomienia do prokuratury.

Pranie pieniędzy pochodzących z skradzionych kryptoaktywów z zagranicznych giełd kryptowalut w polskiej instytucji obowiązanej

Obywatel jednego z krajów azjatyckich, podający się za przedstawiciela firmy z Bliskiego Wschodu, zawarł drogą elektroniczną umowę wymiany 10 BTC na dolary amerykańskie z polską instytucją obowiązaną świadczącą usługi w zakresie walut wirtualnych. Bitcoiny miały rzekomo pochodzić z płatności za dwa luksusowe zegarki sprzedane przez firmę z Bliskiego Wschodu.

Po podpisaniu umowy ww. osoba przekazała bitcoiny na adres instytucji obowiązanej, jednak użyła w tym celu innego adresu własnego niż wskazany w umowie. Instytucja obowiązana przeprowadziła analizę publicznego rejestru transakcji BTC i stwierdziła, że adres, z którego wysłano środki, posiada pośrednią ekspozycję na adres znajdujący się na liście sankcyjnej OFAC SDN i jest oflagowany jako adres kontrolowany przez znaną grupę hakerską.

Ww. grupę tworzą hakerzy oskarżani o związki z rządem Korei Północnej. Tej grupie przypisuje się kradzieże ponad 1,5 tys. BTC z różnych instytucji na całym świecie. Środki, które wpłynęły do portfela polskiej instytucji obowiązanej pochodziły z kradzieży kryptoaktywów od popularnych giełd/platform kryptowalut.

Klient instytucji obowiązanej przedstawił różne dokumenty, które miały świadczyć o legalnym pochodzeniu środków, m. in. upoważnienie do zawierania umów handlowych w imieniu wspomnianej spółki z Bliskiego Wschodu, faktura za zegarki, skan swojego paszportu, a nawet skan paszportu swojego kontrahenta, co samo w sobie stanowiło okoliczność podejrzaną. Autentyczność tych dokumentów budziła wątpliwości. Na fakturach brakowało istotnych informacji. Wskazany w dokumentach adres firmy z Bliskiego Wschodu nie zgadzał się z adresem, który podany był na stronie internetowej firmy. Strona ta była uboga w informacje i nie wynikało z niej, że firma specjalizuje się w sprzedaży luksusowych zegarków.

Analiza GIIF potwierdziła, że na adres klienta instytucji obowiązanej wpływały środki pochodzące z więcej niż jednego adresu przypisanego ww. grupie hakerskiej. Był to argument wzmacniający podejrzenie, że właściciel adresu znał ich pochodzenie i wcale nie sprzedawał zegarków, natomiast jego zadaniem było sprawdzenie możliwości wymiany skradzionych bitcoinów na walutę FIAT w polskiej instytucji obowiązanej. Ta jednak prawidłowo zastosowała środki bezpieczeństwa finansowego i wykryła próbę prania pieniędzy, dzięki czemu środki zostały zablokowane i zostało skierowane zawiadomienie do właściwej prokuratury.

Pranie pieniędzy pochodzących z korzyści z podszycia się pod zagraniczną spółkę

GIIF otrzymał od instytucji obowiązanej zawiadomienie, że polska spółka z o.o. prawdopodobnie celem osiągnięcia korzyści majątkowych związanych z wyłudzeniem

środków, „podszyła się” pod unijną spółkę działającą w branży budowlanej od wielu lat i na kilka dni przed dniem otrzymania przelewu ze szwajcarskiego rachunku prowadzonego na rzecz zamorskiej spółki tytułem płatności za fakturę, zmieniła nazwę swojej spółki na zbieżną z nazwą ww. unijnej spółki.

Po otrzymaniu na rachunek bankowy środków od zamorskiej spółki tytułem wskazującym na płatność za wystawione faktury, polska spółka część środków przetransferowała na prywatne rachunki swoich wspólników, część na zagraniczny rachunek tytułem płatności za fakturę, a znaczącą część na rzecz podmiotu świadczącego usługi w zakresie wymiany kryptowalut.

Celem zakupu waluty wirtualnej (USDT⁴⁷) miała być z kolei płatność za fakturę wystawioną przez azjatycki podmiot za panele fotowoltaiczne, które miały zostać wykorzystane, zgodnie z zawartą umową inwestycyjną z panamską spółką, w projekcie hodowli krewetek w celu zmniejszenia energii i kosztów energii elektrycznej.

Analiza rachunków bankowych i okoliczności sprawy wskazywała, że zarówno umowa inwestycyjna, jak i inne dokumenty zostały stworzone przez polską spółkę wyłącznie w celu uwiarygodnienia legalności przeprowadzonych transakcji. Ogół podjętych przez polską spółkę czynności (zakup udziałów w istniejącej już firmie, zmiana nazwy na zbliżoną do nazwy unijnej spółki, założenie rachunków w polskim banku, przyjęcie na rachunek środków ze szwajcarskiego rachunku należącego do zamorskiej spółki, wymiana waluty na wirtualną) miały na celu udaremnienie lub znaczne utrudnienie stwierdzenia przestępnego pochodzenia środków przyjętych na rachunek bankowy. Środki te prawdopodobnie pochodziły z oszustwa finansowego.

Na podstawie zebranych informacji GIFF podjął decyzję o zablokowaniu środków zgromadzonych na rachunku bankowym wstrzymaniu transakcji zakupu przez polską spółkę waluty wirtualnej, a także przekazaniu zawiadomienia do prokuratury.

Pranie pieniędzy pochodzących z obrotu niezarejestrowanymi akcjami spółki

Sprawa analityczna zainicjowana na podstawie zawiadomienia instytucji obowiązanej, prowadzącej Rejestr Akcjonariuszy Spółki (nie notowanej na Giełdzie Papierów Wartościowych).

Instytucja zidentyfikowała schemat postępowania akcjonariuszy Spółki polegający na zawieraniu umów kupna-sprzedaży nieistniejących akcji serii „X”, które to transakcje były zgłaszane do instytucji przez osoby nabywające te pakiety akcji celem dokonania stosownych adnotacji w Rejestrze Akcjonariuszy Spółki.

W toku analizy podmiot zgłaszający zauważył, że właściwy dla Spółki sąd rejestrowy nie zdążył jeszcze dokonać wpisu zakładanego podwyższenia kapitału akcyjnego Spółki w Krajowym Rejestrze Sądowym, podczas gdy te niewyemitowane akcje były już przedmiotem obrotu wtórnego, tak jakby prawa z tych akcji już istniały i jak gdyby ich transfer mógł się odbywać na takich samych zasadach, jak w przypadku prawidłowo wyemitowanych, zarejestrowanych i zaewidencjonowanych akcji poprzednich emisji.

⁴⁷ USDT - token Ethereum, który jest powiązany z wartością dolara amerykańskiego (znany również jako stablecoin)

Podejrzenia zostały potwierdzone w toku analizy rocznych sprawozdań finansowych Spółki za ostatnie lata. W żadnym z tych sprawozdań nie ujawniono akcji serii „X” będących w ocenie GIIF przedmiotem fikcyjnego obrotu.

Jednocześnie, w rezultacie analizy przepływów finansowych na rachunku Sprzedającego (znanego inwestora giełdowego) zidentyfikowano kilka przelewów przychodzących na łączną kwotę ponad 2 mln PLN od Kupujących. Tytuły transakcji wskazywały na płatności z tytułu umów sprzedaży akcji Spółki z poszczególnych dni lub dotyczących konkretnej ilości sztuk akcji (bez wskazywania, o które konkretnie serie akcji chodzi). Z porównania przekazanych przez instytucję obowiązanych umów sprzedaży oraz wniosków o wpis do Rejestru Akcjonariuszy możliwe było powiązanie faktycznych przelewów z fikcyjnymi umowami sprzedaży nieistniejących akcji.

W związku z możliwością naruszenia przepisów związanych z funkcjonowaniem rynku finansowego sprawę przekazano do właściwych organów zgodnie z kompetencją.

Pranie pieniędzy pochodzących z transferów środków pochodzących z oszustw inwestycyjnych

Sprawa dotyczyła trzech spółek z ograniczoną odpowiedzialnością, o minimalnym kapitale zakładowym, zarejestrowanych w odstępie kilku dni po sobie, z siedzibą w tym samym biurze wirtualnym. Jedynym wspólnikiem tych spółek była ta sama osoba.

Na prowadzone w polskich bankach rachunki tych spółek wpłynęło w ciągu dwóch miesięcy od ich założenia ok. 600 tys. EUR. Nadawcami było kilkaset osób fizycznych, głównie z dwóch krajów UE.

Większość otrzymanych środków została niezwłocznie przekazana na rachunki prowadzone w Unii Europejskiej i Azji. Część środków, w postaci szeregu nisko kwotowych przelewów, przekazano na rachunki prowadzone w krajach Unii Europejskiej, a jako odbiorców wskazano osoby fizyczne. W ocenie GIIF przelewy na rzecz osób fizycznych miały stwarzać pozory uzyskania przez nie zwrotu z „inwestycji” i miały zachęcić je do dokonania większych wpłat. Schemat ten znany był GIIF z prowadzonych wówczas podobnych spraw analitycznych.

W toku wszczętego na wniosek GIIF śledztwa (przed skierowaniem zawiadomienia do prokuratury GIIF zablokował na rachunkach bankowych ww. spółek ok. 60 tys. EUR), prokuratura ustaliła że ww. wspólnik był tzw. nieświadomym słupem (spółki zostały założone na jego dane, lecz bez jego wiedzy).

Po 12 miesiącach od podjętych przez GIIF działań, wpłynęło pismo pełnomocnika obywatela jednego z krajów Unii Europejskiej - nadawcy środków na rachunek bankowy jednej z ww. spółek. Z otrzymanych informacji i dokumentów wynikało, że osoba ta przez ponad rok była przekonana, że dokonała wpłaty tytułem 12-miesięcznego depozytu oferowanego przez jeden z polskich banków. Podejrzenia co do wiarygodności otrzymanej od tzw. brokera oferty powzięła dopiero, gdy wpłacone środki nie zostały jej zwrócone po upływie tego okresu. W wyniku dokonanych przez GIIF blokad odzyskano ponad połowę środków wpłaconych przez ww. poszkodowanego.

Pozyskane przez GIIF informacje wskazują, że w ramach oszustwa na tzw. brokera, środki pieniężne wyłudzane są nie tylko pod pozorem ryzykownych i często niezrozumiałych dla ofiar inwestycji (np. waluty wirtualne), ale również pod pozorem „bezpiecznych” lokat bankowych.

Pranie pieniędzy pochodzących z oszustw podatkowych z wykorzystaniem tzw. brokerów kurierskich

Sprawa dotyczyła osób fizycznych prowadzących jednoosobowe działalności gospodarcze w zakresie przyjmowania od innych podmiotów i nadawania we własnym imieniu przesyłek za pobraniem za pośrednictwem znanych firm kurierskich (instytucji obowiązanych). GIIF zidentyfikował i dokonał blokad rachunków bankowych kilku takich podmiotów oraz skierował zawiadomienia do właściwych prokuratur.

Analiza zestawień przekazanych przez ww. instytucje obowiązane wykazała, że przesyłki były adresowane na terytorium Polski, a także na terytorium innych krajów Unii Europejskiej. Jedynie w przypadku jednego podmiotu (zwanym dalej: brokerem kurierskim), za pośrednictwem tylko jednej znanej firmy kurierskiej w latach 2020-2024 przekazano paczki, których wartość środków C.O.D.⁴⁸ wypłaconych na rzecz tego klienta wyniosła ponad 201 mln PLN - odbiorcy wskazali ponad 180,6 tys. różnych numerów telefonów, przy czym 335 różnych numerów telefonów wskazali odbiorcy przesyłek o wartości C.O.D. powyżej 100 tys. PLN. Odbiorcami przesyłek było ponad 18 tys. podmiotów. Środki pieniężne z rachunku brokera kurierskiego były wypłacane w gotówce i przekazywane nieustalonym osobom. Analogicznie w jednym przypadku osoba fizyczna wprowadzająca towar do obrotu na terytorium Polski, po otrzymaniu zapłaty za towar sprzedawany we własnym sklepie internetowym, na rachunek bankowy prowadzony na rzecz jej działalności gospodarczej, transferowała te środki na swój rachunek osobisty, a następnie je wypłacała w gotówce znaczne kwoty, a następnie je przekazywała (za pośrednictwem znanej firmy kurierskiej) jako zapłatę za przesyłki za pobraniem dostarczane na zlecenie brokera kurierskiego.

Wyszczególniono podmioty, będące odbiorcami przesyłek nadawanych przez brokera kurierskiego i ustalono, dane identyfikacyjne podmiotów do których dostarczano przesyłki. Analiza złożonych przez nie plików JPK wykazała, że deklarowani dostawcy podmiotów odbierających przesyłki nadawanych przez brokera kurierskiego, to:

- W dużej części spółki, wobec których prokuratury na terenie całego kraju prowadzą śledztwa dotyczące podejrzenia prania pieniędzy za pośrednictwem ich rachunków bankowych,
- Spółki, które złożonych plikach JPK deklarują w większości zakupy od spółek oznaczonych przez Szefa KAS jako podmioty wysokiego ryzyka dokonywania uszczupień podatkowych,
- Podmioty, których działalność jest w zainteresowaniu urzędów celno-skarbowych, lub jest już przedmiotem prowadzonych kontroli celno-skarbowych,
- Spółki założone w 2022-2024 roku, z siedzibami w wirtualnych biurach, w zarządzie których znajdują się obcokrajowcy pochodzenia azjatyckiego, z kapitałem zakładowym w wysokości 5-10 tys. PLN, deklarujące miesięczne obroty w granicy 1 mln PLN oraz kwoty podatku należnego i naliczonego na zbliżonym poziomie,
- Spółki, które nie odprowadzają podatków na rzecz skarbu państwa, a jeśli to czynią to w kwotach nieadekwatnie niskich w porównaniu do zadeklarowanych obrotów,

⁴⁸ Cash on delivery – pobranie opłaty za zamówienie w momencie dostawy towaru do odbiorcy.

- Podmioty, które w urzędach skarbowych nie deklarują zatrudnienia i wypłacania wynagrodzeń na rzecz pracowników – brak deklaracji PIT-8C/11,
- Spółki, które nie ujawniły zaplecza materialnego, technicznego, personalnego, finansowego, za pomocą którego uprawdopodobniłyby możliwość faktycznego prowadzenia działalności gospodarczej polegającej na obrocie towarami o deklarowanych wartościach.

Analiza transakcji zakupowych zadeklarowanych w złożonych plikach JPK przez podmioty będące odbiorcami przesyłek za pobraniem (nadanych przez brokera kurierskiego), a także analiza transakcji na rachunkach bankowych tych podmiotów wykazała:

- Odwrócony łańcuch dostaw – zazwyczaj towar sprzedawany jest od producenta, poprzez hurtownie, następnie mniejszym dystrybutorom do sprzedawcy detalicznego. Natomiast w obrocie dokonywanym z zamiarem oszustwa w VAT towar jest sprzedawany poprzez szereg mniejszych podmiotów, które nie prowadzą rzeczywistej działalności gospodarczej i są wykorzystywane jedynie do wystawiania fikcyjnych faktur do większych dystrybutorów (jak w przypadku odbiorców brokera kurierskiego), którzy to wprowadzają towar ten do finalnego odbiorcy na terenie kraju za pomocą sprzedaży stacjonarnej lub sprzedaży wysyłkowej,
- Dokonywanie zakupów od podmiotów nieprowadzących rzeczywistej działalności gospodarczej, których działalność jest/była przedmiotem zawiadomień GIIF złożonych do prokuratur na terenie całego kraju, a także kontroli celno-skarbowych,
- Wypłatę niemal całości korzyści pochodzących z przestępstw skarbowych przez brokera kurierskiego w gotówce w celu ich przekazywania rzekomym dostawcom towarów, czyli podmiotom, które faktycznie nie prowadzą działalności gospodarczych, których rachunki zostały objęte blokadami, a działalność jest przedmiotem kontroli celno-skarbowych i śledztw prowadzonych przez prokuratury na terenie całego kraju,
- Rzekomi dostawcy towarów nie ujawnili zaplecza materialnego, technicznego, personalnego, finansowego, za pomocą którego uprawdopodobniliby możliwość faktycznego prowadzenia działalności gospodarczej polegającej na obrocie towarami o deklarowanych wartościach. Zatem prawdopodobnym jest, że spółki te faktycznie nie prowadziły działalności gospodarczej, a jedynie wystawiały faktury, które nie dokumentowały rzeczywistych zdarzeń gospodarczych.

Broker kurierski prawdopodobnie świadomie wprowadzał poprzez wysyłanie w przesyłkach za pobraniem na rynek Polski towar niewiadomego pochodzenia, co do którego na poprzednich etapach obrotu nie odprowadzono należnego podatku. Natomiast większość odbiorców przesyłek świadomie towar ten sprzedawała (poprzez sprzedaż detaliczną prowadzoną przez domy sprzedaży wysyłkowej lub Internet) na rynek Polski, do konsumentów, uzyskując korzyści związane z popełnieniem przestępstw skarbowych przez nie same i rzekomych dostawców towarów. Środki te były następnie przekazywane za pośrednictwem firm kurierskich do nadawcy przesyłek: brokera kurierskiego i wypłacane w gotówce w celu utrudnienia ich wykrycia, miejsca umieszczenia, a także zajęcia lub orzeczenia przepadku.

GIIF wskazuje na następujący proceder: wykazywanie licznych fikcyjnych dostawców ma na celu, oprócz nienależnego odliczenia podatku VAT, także uniknięcie obowiązku zastosowania do transakcji zakupu regulacji zawartej w art. 19 *ustawy Prawo przedsiębiorców*.

Ponadto, wolumen wpłacanych w formie gotówki środków zarówno przez brokera kurierskiego, jak i przez odbiorców przesyłek, a także deklarowane odbiorców przesyłek za pobraniem (w tym przez odbiorców przesyłek od brokera kurierskiego) transakcje świadczą o udziale tych podmiotów w następującym procederze: odbiorcy przesyłek od brokera kurierskiego nabywali towary od niezidentyfikowanych dostawców, którzy nie regulowali należności publicznoprawnych, które następnie sprzedawali za pomocą sprzedaży wysyłkowej i sieci Internet. Towary te są niewiadomego pochodzenia, prawdopodobnie z Chin, a ich wartość zadeklarowana przy odprawach celnych, może być zaniżona. Towar ten następnie dostarczany jest do firm przez osoby, które faktycznie nie biorą udziału w obrocie fakturowym (brokera kurierskiego) i jest sprzedawany już za cenę o wartości rynkowej danego asortymentu. Jednocześnie szereg podmiotów rzekomo pośredniczących w transakcjach sprzedaży towarów wystawia liczne fikcyjne faktury, które mają uzasadnić sztucznie stworzonych łańcuch dostawców. Nie są to podmioty rzeczywiście prowadzące działalność gospodarczą na własną odpowiedzialność i na własny rachunek i są reprezentowane przez osoby pełniące rolę tzw. słupów.

Zapłata na rzecz rzekomych dostawców jest zazwyczaj dokonywana gotówką (przekazywaną bezpośrednio przez brokera kurierskiego), przy braku ujawnienia osób faktycznie odbierających należności, które częstokroć nie posiadają umocowania do działania w imieniu deklarowanego dostawcy. W konsekwencji część korzyści pochodzących z przestępstw skarbowych popełnianych, finalnie trafia do osób działających w ramach zorganizowanej grupy przestępczej.

4.2. PRZECIWDZIAŁANIE FINANSOWANIU TERRORYZMU

Podstawowym celem GIIF w zakresie przeciwdziałania finansowaniu terroryzmu jest odcięcie organizacji terrorystycznych od źródeł ich finansowania. Ustawowe zadania GIIF zakładają uzyskiwanie, gromadzenie, przetwarzanie i analizowanie informacji w trybie przewidzianym przepisami ustawowymi oraz przekazywanie ich do właściwych organów państwowych. Ze względu na różnorodność źródeł służących finansowaniu terroryzmu analizie podlegają zarówno transakcje zgłoszone do GIIF jako podejrzone, jak również legalne transakcje podmiotów, które są realizowane w okolicznościach budzących podejrzenie ich związku z finansowaniem terroryzmu. Informacje, na podstawie których wszczynane są analizy pochodzą przede wszystkim od jednostek współpracujących oraz z sektora bankowego.

Realizując zadania ustawowe z zakresu przeciwdziałania finansowaniu terroryzmu w 2024 r. GIIF wszczął 16 postępowań analitycznych dotyczących transakcji, które potencjalnie mogły mieć związek z finansowaniem terroryzmu. Postępowania były prowadzone na podstawie informacji Jednostek Współpracujących, informacji otrzymywanych od instytucji obowiązanych, a także informacji lub wniosków otrzymywanych od zagranicznych jednostek analityki finansowej (dalej JAF).

Postępowania wszczęte na podstawie informacji od instytucji obowiązanych dotyczyły zwykle transakcji przeprowadzanych przez osoby fizyczne pochodzące z krajów tzw. podwyższonego ryzyka terrorystycznego tzn. kraje, na terenie których ugrupowania terrorystyczne prowadzą aktywne działania oraz krajów, na obszarze których prowadzone są działania militarne. GIIF badał wówczas przepływy na osobistych rachunkach bankowych oraz przekazy pieniężne z udziałem tych osób. We współpracy z Centrum Antyterrorystycznym Agencji

Bezpieczeństwa Wewnętrznego⁴⁹, GIIF poddał analizie powiązania z osobami lub podmiotami z krajów podwyższonego ryzyka terrorystycznego i identyfikował związki tych osób z organizacjami terrorystycznymi. Weryfikacja podejrzeń finansowania terroryzmu prowadziła w niektórych przypadkach do ich potwierdzenia bądź wykrycia nielegalnej działalności handlowej niemającej związku z finansowaniem terroryzmu lub przeciwnie – do potwierdzenia przeprowadzania określonych transakcji jako legalnej aktywności finansowej prowadzonej np. ze względu na powiązania rodzinne lub biznesowe z podmiotami mającymi siedzibę w krajach podwyższonego ryzyka.

Współpraca z zagranicznymi JAF

Wnioski o udzielenie informacji oraz informacje spontaniczne związane z finansowaniem terroryzmu przychodzące od zagranicznych JAF, na podstawie których zostały wszczęte postępowania analityczne, dotyczyły zazwyczaj transakcji osób przebywającymi na terenie RP, które otrzymywały/wysyłały środki finansowe do osób fizycznych podejrzewanych o powiązania z ugrupowaniami terrorystycznymi. GIIF informacje te weryfikował, ewentualnie rozszerzając o dodatkowe informacje, a następnie przekazywał do ABW.

Współpraca z Agencją Bezpieczeństwa Wewnętrznego

W 2024 r. GIIF otrzymał od ABW 21 pism dotyczących potencjalnego finansowania terroryzmu, w tym wnioski o udzielenie informacji o osobach i podmiotach, co do których zachodziło podejrzenie finansowania terroryzmu. GIIF udzielił odpowiedzi na wszystkie wnioski, przekazując do ABW informacje otrzymane od instytucji oraz w niektórych przypadkach poszerzone o informacje otrzymane od zagranicznych JAF.

Dodatkowe informacje

W wyniku przeprowadzenia analiz związanych z powyższą tematyką GIIF skierował, w trybie art. 106 / 106 ust. 1a ustawy AML/CTF, łącznie 34 powiadomień do Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz jedno zawiadomienie do Prokuratury dot. możliwości popełnienia przestępstwa finansowania terroryzmu.

GIIF jest członkiem Międzyresortowego Zespołu ds. Zagrożeń Terrorystycznych (MZTT), organu pomocniczego Rady Ministrów, który ma zapewnić współdziałanie administracji rządowej w zakresie przygotowania do zapobiegania zdarzeniom o charakterze terrorystycznym, przejmowania nad nimi kontroli w drodze zaplanowanych przedsięwzięć oraz do reagowania na nie. Do podstawowych zadań Zespołu należy m.in.: monitorowanie zagrożeń o charakterze terrorystycznym, ich analiza i ocena; przedstawianie opinii i wniosków dla Rady Ministrów; opracowywanie projektów standardów i procedur w zakresie reagowania w przypadku wystąpienia zdarzeń o charakterze terrorystycznym; inicjowanie, koordynowanie i monitorowanie działań podejmowanych przez właściwe organy administracji rządowej w zakresie przygotowania do zapobiegania zdarzeniom o charakterze terrorystycznym, przejmowania nad nimi kontroli w drodze zaplanowanych przedsięwzięć oraz do reagowania na nie; opracowywanie propozycji zmierzających do usprawnienia metod i form zapobiegania

⁴⁹ Centrum Antyterrorystyczne ABW jest jednostką koordynacyjno-analityczną w zakresie przeciwdziałania terroryzmowi i jego zwalczania, między innymi w zakresie uzyskiwania informacji dot. prania pieniędzy lub transferów środków finansowych mogących świadczyć o finansowaniu działalności terrorystycznej.

zdarzeniom o charakterze terrorystycznym, przygotowania do przejmowania kontroli nad tymi zdarzeniami i reagowania w przypadku wystąpienia takich zdarzeń oraz występowanie z wnioskiem do właściwych organów o podjęcie w tym zakresie prac legislacyjnych.

Jednym z podstawowych tematów prac Zespołu w 2024 r. była wielokontekstowa ocena poziomu zagrożenia atakiem terrorystycznym w Polsce, biorąca pod uwagę wojnę na Ukrainie, sytuację na wschodniej granicy RP oraz zabezpieczenie granicy państwowej przed nielegalnymi imigrantami. Ocenie poddawano też poziom zagrożenia o charakterze terrorystycznym w Polsce w kontekście ujawnionych działań o charakterze dywersyjnym. Ponadto ważnym przedmiotem prac w/w Zespołu były zagrożenia terrorystyczne dla bezpieczeństwa obiektów infrastruktury krytycznej zlokalizowanych w Polsce i poza nią, w tym kluczowe działania w zakresie ochrony infrastruktury krytycznej obejmujące zapewnienie jej ciągłości działania, minimalizowanie skutków ewentualnych zakłóceń oraz szybkie przywracanie funkcji po awariach. Nie bez znaczenia było też omówienie działań mających na celu wzmocnienie bezpieczeństwa wewnętrznego oraz skuteczne przeciwdziałanie zagrożeniom terrorystycznym w odniesieniu do kwestii zwalczania terroryzmu w trakcie polskiej prezydencji w Radzie Unii Europejskiej w pierwszym półroczu 2025 r.

5. KONTROLE

5.1. INFORMACJE POCHODZĄCE OD TZW. SYGNALISTÓW

Zgodnie z art. 80 *ustawy AML/CTF*, GIIF przyjmuje zgłoszenia rzeczywistych lub potencjalnych naruszeń przepisów z zakresu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu od pracowników, byłych pracowników instytucji obowiązanych lub innych osób, które wykonują lub wykonywały czynności na rzecz instytucji obowiązanych na innej podstawie niż stosunek pracy. W związku z powyższym w celu wypełnienia tego obowiązku, GIIF zapewnia możliwość odbierania powyższych zgłoszeń dokonywanych w postaci elektronicznej na adres poczty elektronicznej – sygnalisci.GIIF@mf.gov.pl lub w postaci papierowej pod wskazany przez GIIF adres do korespondencji.

Na podstawie informacji, które wpłynęły do GIIF w 2024 r., w prowadzonym rejestrze założono 52 sprawy. Stwierdzone nieprawidłowości w przekazanych informacjach dotyczyły m.in. podejrzeń popełnienia przestępstw skarbowych, braku wykonywania obowiązków wynikających z *ustawy AML/CTF* przez instytucje obowiązane czy nielegalnej działalności gospodarczej. Część zgłoszeń, która wpłynęła do GIIF została przekazana zgodnie z właściwością do odpowiednich organów w celu realizacji ich ustawowych zadań.

Ponadto GIIF zgodnie z art. 53a *ustawy AML/CTF* przyjmuje zgłoszenia dotyczące działań o charakterze represyjnym wobec pracowników oraz osób wykonujących czynności na rzecz instytucji obowiązanych. W powyższym celu GIIF umożliwił dokonywanie zgłoszeń w postaci elektronicznej na adres poczty elektronicznej (GIIF.53a@mf.gov.pl) lub w postaci papierowej pod wskazany przez GIIF adres do korespondencji. Jakkolwiek na powyższą skrzynkę wpływały różne wiadomości to żadna z nich nie spełniała ustawowego wymogu zgłoszenia, w związku z czym nie zarejestrowano żadnej sprawy.

5.2 KONTROLE PRZEPROWADZONE PRZEZ GIIF

Na podstawie przepisów *ustawy AML/CTF* w 2024 r. GIIF przeprowadził 9 kontroli w następujących instytucjach obowiązanych (wg daty wystąpienia pokontrolnego, tj. wystąpienie w 2024 r.):

- jednej spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej;
- sześciu podmiotach prowadzących działalność gospodarczą polegającą na świadczeniu usług w zakresie walut wirtualnych ;
- jednego operatora pocztowego;
- jednego podmiotu prowadzącego działalność w zakresie zakładów wzajemnych.

W wyniku przeprowadzonych kontroli, ujawnione zostały nieprawidłowości w realizowaniu przez instytucje obowiązane obowiązków wynikających z *ustawy AML/CTF*. Łącznie w wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono 179 nieprawidłowości dotyczących braków natury formalnej oraz nieprawidłowości merytorycznych, w większości braku lub

niewłaściwego stosowania środków bezpieczeństwa finansowego. Stwierdzone nieprawidłowości to m.in.:

1. Braki natury formalnej:

- niewprowadzenie lub niedostosowanie do przepisów *ustawy AML/CTF* oceny ryzyka prania pieniędzy i finansowania terroryzmu, o której mowa w art. 27 tej ustawy oraz brak aktualizowania oceny;
- niewprowadzenie lub niedostosowanie do przepisów *ustawy AML/CTF* procedur dotyczących przepisów AML/CTF, o których mowa w art. 50, 51 i 53 tej ustawy.

2. Braki natury materialnej:

- brak wyznaczenia właściwych osób określonych w *ustawie AML/CTF*;
- brak zapewnienia udział osób wykonujących obowiązki związane z przeciwdziałaniem praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu w programach szkoleniowych dotyczących realizacji tych obowiązków;
- nieprzeprowadzenie bądź nieprawidłowe przeprowadzanie analizy i oceny ryzyka związanej ze stosunkami gospodarczymi lub z transakcjami okazjonalnymi, o czym mowa w art. 33 ust. 2-3 *ustawy AML/CTF* ;
- niestosowanie środków bezpieczeństwa finansowego, powiązanych z oceną ryzyka;
- naruszenie obowiązku przekazywania informacji GIIF zgodnie z art. 76 *ustawy AML/CTF* (w tym w ramach tzw. „raportowania kwartalnego”) oraz art. 72 *ustawy AML/CTF*;
- nierealizowanie obowiązku zawiadamiania GIIF, zgodnie z art. 74 *ustawy AML/CTF* lub art. 86 *ustawy AML/CTF*.

W przedmiocie stwierdzonych naruszeń GIIF wydał instytucjom obowiązany zalecenia pokontrolne w celu realizacji przez nie obowiązków wynikających z *ustawy AML/CTF*.

Zalecono m.in.:

- dostosowanie/wprowadzenie procedur, zgodnie z art. 50, 51 i 53 *ustawy AML/CTF* oraz realizację obowiązku, o którym mowa w art. 27 ust. 1-3 *ustawy AML/CTF* ;
- formalne wyznaczenie osoby/osób określonych w *ustawie AML/CTF* ;
- zapewnienie udziału osób wykonujących obowiązki związane z przeciwdziałaniem praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu w programach szkoleniowych;
- realizowanie obowiązku rozpoznania ryzyka prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu związanego ze stosunkiem gospodarczym lub transakcją okazjonalną i oceny poziomu ryzyka zgodnie z art. 33 ust. 2 i 3 *ustawy AML/CTF* ;
- podjęcie działań w celu rzetelnego stosowania środków bezpieczeństwa finansowego;
- prawidłowe realizowanie obowiązku przekazywania informacji do GIIF, o którym mowa w art. 72 *ustawy AML/CTF* (w tym przekazywanie wszystkich informacji określonych w przepisie oraz przekazywanie informacji w terminie) oraz o którym mowa w art. 76 *ustawy AML/CTF* (w tym w zakresie tzw. „raportowania kwartalnego”);

- zawiadamianie GIIF na podstawie art. 74 lub art. 86 *ustawy AML/CTF*, uwzględniając wszystkie obowiązkowe elementy określone w art. 74 ust. 3 ustawy oraz praktyczne informacje przekazane przez GIIF;

W 2024 r. GIIF skierował do prokuratury 3 zawiadomienia dotyczące pracowników instytucji obowiązanych, wskazujące na uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa z art. 156 ust. 1 pkt 1 *ustawy AML/CTF*.

5.3. KONTROLE PRZEPROWADZONE PRZEZ INSTYTUCJE NADZORUJĄCE

Zgodnie z przepisami art. 131 ust. 5 pkt 3 ustawy AML/CTF, instytucje nadzorujące przekazują do GIIF informacje o wynikach przeprowadzonych kontroli. Z danych będących w posiadaniu GIIF wynika, że w **2024 r.** przeprowadzono łącznie **492 kontrole**, z czego:

- Narodowy Bank Polski przeprowadził **368** kontroli⁵⁰;
- Komisja Nadzoru Finansowego przeprowadziła **17** kontroli,
- Urzędy Celno-Skarbowe przeprowadziły **22** kontrole,
- Ministrowie, wojewodowie i starostowie przeprowadzili **18** kontroli,
- Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo – Kredytowa przeprowadziła **6** kontroli,
- Prezesi Sądów Apelacyjnych przeprowadzili **61** wizytacji.

5.4. POSTĘPOWANIA ADMINISTRACYJNE W ZAKRESIE NAKŁADANIA KAR ADMINISTRACYJNYCH

Na podstawie przepisów *ustawy AML/CTF* postępowania w sprawie nakładania kar administracyjnych na instytucje obowiązane za nieprawidłowości w zakresie wypełniania obowiązków, o których mowa w art. 147, 148 i 149 *ustawy AML/CTF* prowadzone są zgodnie z przepisami Kodeksu postępowania administracyjnego. Nakładanie kar administracyjnych należy między innymi do właściwości GIIF.

Przy ustalaniu rodzaju kary administracyjnej oraz jej wysokości, GIIF uwzględnia okoliczności wymienione w art. 150 ust. 4 *ustawy AML/CTF*, w tym m.in. wagę naruszenia i czas jego trwania, zakres odpowiedzialności instytucji obowiązanej oraz jej możliwości finansowe. GIIF

⁵⁰ Powyższa liczba dotyczy przedsiębiorców prowadzących działalność kantorową, których skontrolowano. W ich ramach kontrolą objęto 602 kantory. Niniejsze kontrole ujawniły nieprawidłowości w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu w 119 kantorach, prowadzonych przez 76 przedsiębiorców. Nieprawidłowości w zakresie wykonania obowiązków wynikających z *ustawy AML/CTF* obejmowały takie zdarzenia, jak: niewyznaczenie kadry kierowniczej czy niewyznaczenie pracownika odpowiedzialnego za zapewnienie zgodności działania instytucji obowiązanej z przepisami *ustawy AML/CTF*; brak bądź nieaktualizowanie oceny ryzyka ML/TF; ocena ryzyka nieadekwatna do prowadzonej działalności; niezastosowanie czy nieudokumentowanie środków bezpieczeństwa finansowego; nieprzechowywanie wyników bieżącej analizy przeprowadzanych transakcji; brak wewnętrznej procedury instytucji obowiązanej; brak bądź nieadekwatność programów szkoleniowych do prowadzonej działalności; nieprzekazanie GIIF informacji o transakcjach powyżej 15.000 euro; nieterminowe przekazanie informacji do GIIF bądź niekompletność tych informacji. W 2024 r. ukarano 33 przedsiębiorców w związku ze stwierdzeniem niedopełnienia obowiązków wynikających z *ustawy AML/CTF*. Wydano 31 decyzji o nałożeniu kary pieniężnej oraz 2 decyzje o nałożeniu kary publikacji informacji w BIP. Łączna wartość nałożonych kar pieniężnych z tytułu decyzji wydanych w 2024 r. wynosiła 441 500,00 zł.

prowadzi postępowania administracyjne po kontrolach własnych oraz kontrolach przeprowadzonych przez naczelników urzędów celno-skarbowych, prezesów sądów apelacyjnych, Krajową Spółdzielczą Kasę Oszczędnościowo- Kredytową, ministrów, wojewodów i starostów. Ilość prowadzonych przez GIIF postępowań administracyjnych jest również ściśle powiązana z ilością prowadzonych przez niego kontroli.

W 2024 r. GIIF wszczął 17 postępowań administracyjnych. W przypadku 6 postępowań wszczęcie nastąpiło w związku z nieprawidłowościami stwierdzonymi w wyniku kontroli GIIF, a w przypadku 11 postępowań - w wyniku kontroli innych organów. W 2024 r. 16 postępowań GIIF zakończył wydaniem decyzji administracyjnych w przedmiocie nałożenia kar administracyjnych. W 2024 r. do Ministra Finansów wpłynęło 9 odwołań od decyzji GIIF. W tym samym okresie Minister Finansów wydał łącznie 8 decyzji administracyjnych.

W 2024 r. złożono do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego 2 skargi na decyzje Ministra Finansów, zaś WSA wydał w tym okresie 3 orzeczenia – wszystkie skargi stron na decyzje Ministra zostały oddalone. W 2024 r. strony złożyły dwie skargi kasacyjne na orzeczenia Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w sprawach dotyczących decyzji Ministra Finansów. W 2024 r. Naczelny Sąd Administracyjny rozstrzygnął jedną sprawę, oddalając skargę kasacyjną strony.

6. WSPÓŁPRACA KRAJOWA

6.1 WYMIANA INFORMACJI Z JEDNOSTKAMI KRAJOWYMI

Uprawnione podmioty – przede wszystkim prokuratura oraz inne organy – korzystały z danych posiadanych przez GIIF. Informacje, gromadzone w trybie i zakresie przewidzianym przepisami *ustawy AML/CTF*, były udostępniane przez GIIF na wniosek sądów i prokuratorów na potrzeby prowadzonych postępowań karnych na podstawie art. 104 *ustawy AML/CTF*. Informacje o transakcjach były także przekazywane przez GIIF na wnioski służb podległych i nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych: Policji oraz Straży Granicznej, jak również Szefów Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego (dalej: CBA), na podstawie art. 105 ust.1 *ustawy AML/CTF*. Organami uprawnionymi do pozyskiwania informacji o transakcjach były też m.in. Szef Krajowej Administracji Skarbowej, dyrektorzy izb administracji skarbowej oraz naczelnicy urzędów celno-skarbowych i inne organy, na podstawie art. 105 ust. 3 *ustawy AML/CTF*.

Od dnia 13 lipca 2018 r. jednostki organizacyjne prokuratury zostały zobligowane do przekazywania informacji o wydaniu postanowienia o blokadzie rachunku lub wstrzymaniu transakcji, wszczęciu postępowania, przedstawieniu zarzutu i wniesieniu aktu oskarżenia, w sprawach o przestępstwo prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, na podstawie art. 81 *ustawy AML/CTF*. Natomiast pozostałe organy ścigania uprawnione do prowadzenia postępowań karnych (podobnie jak i inne jednostki współpracujące) przekazywały powiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu zgodnie z art. 83 ust. 1 i 2 *ustawy AML/CTF*.

Analiza ilościowa danych, dotycząca wymiany informacji z jednostkami krajowymi, wskazuje na stabilizację i zwiększenie współpracy GIIF. Zwiększeniu uległa liczba wniosków skierowanych do GIIF przez jednostki organizacyjne prokuratury, jak również po raz kolejny wzrosła liczba informacji przekazywanych przez jednostki organizacyjne prokuratury na podstawie art.81 *ustawy AML/CTF*.

6.1.1. WSPÓŁPRACA Z JEDNOSTKAMI ORGANIZACYJNYMI PROKURATURY I SĄDAMI

W trybie art. 104 *ustawy AML/CTF* GIIF otrzymał w 2024 r. z jednostek organizacyjnych prokuratury 681 wniosków o informacje, które dotyczyły co najmniej 2 961 podmiotów (w 2023 r. zostało skierowanych do GIIF 593 wnioski, które dotyczyły 3 402 podmiotów). Dodatkowo należy podkreślić, że wnioski w 2024 r. dotyczyły także co najmniej 1 650 rachunków bankowych.

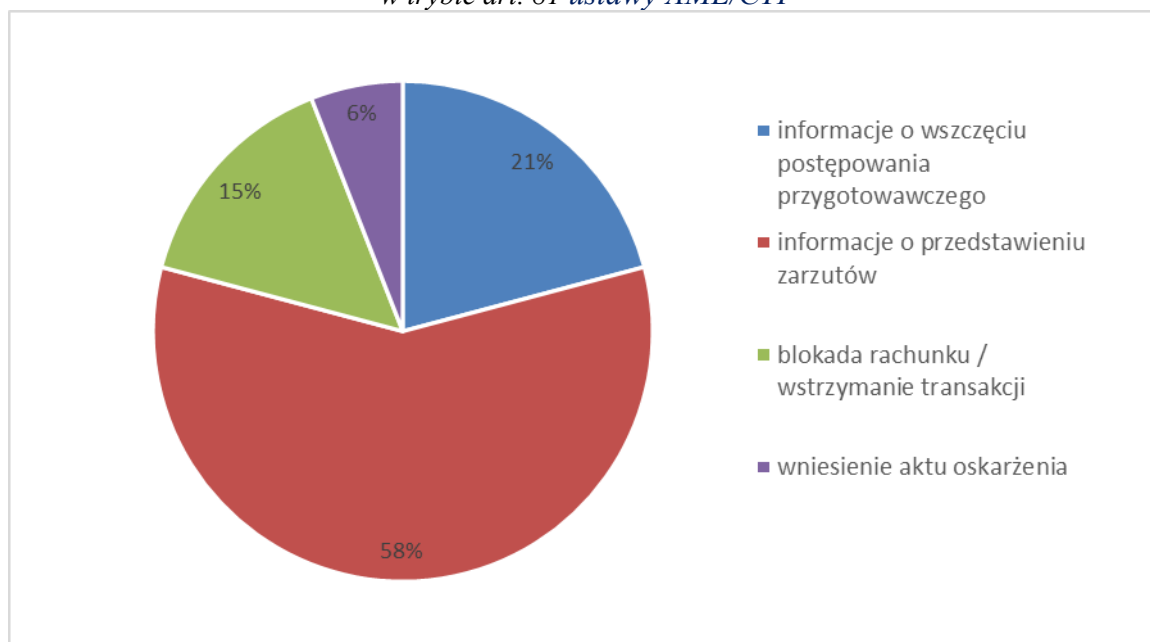
W ostatnich latach współpraca z prokuraturą stała się bardziej efektywna, co pokazuje nadal wysoka liczba przekazanych do GIIF wniosków o udzielenie informacji z jednostek

organizacyjnych prokuratury⁵¹. W 2024 r., podobnie jak w latach 2021-2023, w zakresie przedmiotowych wniosków odnotowano wzrost takich, które dotyczyły i służyły w dużym stopniu ustaleniu składników majątkowych. Dodatkowo – przy pomocy realizowanych wniosków i uzyskiwanych w ten sposób informacji – jednostki organizacyjne prokuratury mogły w większym zakresie przedstawiać osobom podejrzanym zarzuty, w tym w szczególności zarzuty dotyczące art. 299 *Kodeksu karnego*.

W 2024 r. GIIF otrzymał także 14 wniosków o informacje z sądów, które dotyczyły 12 podmiotów. Dla porównania, w 2023 r. do GIIF wpłynęło z sądów 12 wniosków, w zakresie 9 podmiotów.

W 2024 r. GIIF otrzymał z jednostek organizacyjnych prokuratury 436 informacji na podstawie art. 81 *ustawy AML/CTF* (prokurator informuje GIIF o wydaniu postanowienia o blokadzie rachunku lub wstrzymaniu transakcji, wszczęciu postępowania, przedstawieniu zarzutu i wniesieniu aktu oskarżenia, w sprawach o przestępstwo prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu), co stanowi wzrost w porównaniu do 2023 r., kiedy to odnotowano ich 383.

Wykres nr 12 – Podział informacji otrzymanych w 2024 r. od jednostek organizacyjnych prokuratury w trybie art. 81 ustawy AML/CTF

W 2024 r. prokuratorzy najczęściej przekazywali informacje dotyczące wszczęcia postępowania w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa określonego w art. 299 *Kodeksu karnego* (91 informacji) lub przedstawienia zarzutów osobom na podstawie tego przepisu (254 informacji). W 26 przypadkach poinformowano o skierowaniu aktu oskarżenia. W pozostałych przypadkach (65) jednostki organizacyjne prokuratury dołączyły prośbę o rozważenie podjęcia przez GIIF czynności ustawowych mających na celu zablokowanie rachunków lub wstrzymanie transakcji.

⁵¹ Jednostki organizacyjne prokuratury począwszy od 2014 r. przekazywały rokrocznie ponad 500 wniosków, co jest znaczącym wzrostem w porównaniu z latami ubiegłymi (w 2013 r. odnotowano 400 wniosków).

GIIF na podstawie informacji przekazanych przez właściwe organy w trybie w art. 81 *ustawy AML/CTF*, podejmował czynności ustawowe docelowo zmierzające do „odcinania” przestępców od środków majątkowych, a tym samym od możliwości legalizacji środków pochodzących z tzw. czynów zabronionych. Wynikiem takiej współpracy było skierowanie przez GIIF - na bazie otrzymywanych informacji - zawiadomień do właściwych jednostek organizacyjnych prokuratury, wskazujących na podejrzenie popełnienia przestępstwa określonego w art. 299 *Kodeksu karnego*.

Podobnie jak w poprzednich latach, w 2024 r. odnotowano również sytuacje, w których jednostki organizacyjne prokuratury przekazywały w ramach jednego pisma informacje w trybie art. 81 *ustawy AML/CTF*, wnioskując jednocześnie o informacje, na podstawie art. 104 ust. 1 *ustawy AML/CTF*, co umożliwiało efektywniejszą i sprawniejszą wymianę informacji. GIIF odnotował 49 takich przypadków.

Należy podkreślić, że GIIF działając, na podstawie art. 81 ust. 4 *ustawy AML/CTF*, niezwłocznie informuje prokuratora o posiadaniu informacji pozostających w związku z informacjami przekazanymi na podstawie art. 81 ust. 1 *ustawy AML/CTF*. W 2024 r. bardzo często zdarzało się, że informacje przekazane przez jednostki organizacyjne prokuratury łączyły się z informacjami będącymi w posiadaniu GIIF. W takich sytuacjach, po otrzymaniu pozytywnej odpowiedzi od GIIF, każdorazowo wnoszono o posiadane przez GIIF informacje, co w wielu przypadkach miało wpływ na dalsze czynności procesowe realizowane przez jednostki organizacyjne prokuratury, np. w postaci rozszerzenia katalogu zarzutów przedstawianych osobom podejrzanym.

W 2024 r. do współpracy z jednostkami organizacyjnymi prokuratury wykorzystywane były bezpieczne elektroniczne kanały wymiany informacji. Przedmiotowe bezpieczne elektroniczne kanały wymiany informacji były przez GIIF wykorzystywane również przy pozyskiwaniu informacji od instytucji obowiązanych, od których otrzymywano informacje o transakcjach objętych przepisami *ustawy AML/CTF* na potrzeby współpracy GIIF z jednostkami organizacyjnymi prokuratury. Wynikało to m.in. w dużym stopniu z przedmiotu wniosków, które dotyczyły dużej liczby podmiotów albo dużej liczby rachunków. Przekazanie tych danych w wersji elektronicznej, a na dodatek w wersji edytowalnej, w bardzo dużym stopniu przyspieszało realizację wniosków. Dodatkowo takie przypadki dotyczyły także sytuacji przyspieszenia udzielenia odpowiedzi przez GIIF, w związku z pilnymi czynnościami procesowymi realizowanymi przez jednostki organizacyjne prokuratury.

W 2024 r. kontynuowano współpracę z jednostkami organizacyjnymi prokuratury polegającą na udziale przedstawicieli Departamentu Informacji Finansowej w inicjatywach, mających na celu wymianę doświadczeń z zakresu problematyki przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu. Umożliwiły one upowszechnienie dobrych praktyk, mających na celu zapewnienie bardziej efektywnego współdziałania pomiędzy GIIF a przedstawicielami jednostek organizacyjnych prokuratury.

6.1.2. WSPÓŁPRACA Z ORGANAMI KAS

GIIF w 2024 r. otrzymał 102 wnioski od naczelników urzędów celno-skarbowych w zakresie 245 podmiotów. Oznacza to spadek liczby skierowanych wniosków w porównaniu z 2023 r., kiedy to wpłynęło do GIIF 119 wniosków, które dotyczyły 283 podmiotów.

Niezależnie od tego nadal obserwowano wzrost skuteczności współdziałania z organami KAS. Następnym wymianą korespondencji „wnioskowej” w 2024 r. w wielu przypadkach było podjęcie dalszej współpracy pomiędzy organami na bazie art. 83 ustawy AML/CTF. Jej skutkiem było skierowanie przez GIIF – na bazie otrzymywanych informacji od organów KAS – zawiadomień do właściwych jednostek organizacyjnych prokuratury, wskazujących na podejrzenie popełnienia przestępstwa określonego w art. 299 *Kodeksu karnego*. Podejmowane przez GIIF czynności ustawowe docelowo miały także na celu „odcinanie” przestępców od środków majątkowych, a tym samym od legalizacji środków pochodzących z korzyści związanych z popełnieniem czynów zabronionych, w tym przypadku w szczególności pochodzących z przestępstw skarbowych.

Ponadto w 2024 r. GIIF otrzymał 40 wniosków o udzielenie informacji od dyrektorów izb administracji skarbowej w zakresie 48 podmiotów, wobec odpowiednio 101 wniosków w 2023 r. w zakresie 132 podmiotów.

W 2024 r. przedstawiciele kierownictwa Departamentu Informacji Finansowej brali udział w kwartalnych naradach z udziałem kierownictwa KAS, gdzie mieli możliwość przekazywania informacji na temat dobrych praktyk, mających na celu zapewnienie bardziej efektywnego współdziałania pomiędzy GIIF a jednostkami organizacyjnymi KAS.

6.1.3. WSPÓŁPRACA Z ORGANAMI PODLEGŁYMI MINISTROWI SPRAW WEWNĘTRZNYCH

W trybie art. 105 ust. 1 *ustawy AML/CTF* GIIF otrzymał w 2024 r. z jednostek organizacyjnych Policji 119 wniosków o informacje, które dotyczyły 857 podmiotów (dla porównania w 2023 r. było to odpowiednio 141 wniosków, które dotyczyły 908 podmiotów), z czego znaczącą część wniosków przekazały uprawnione osoby reprezentujące Biuro Zwalczania Przestępczości Ekonomicznej Komendy Głównej Policji, CBŚP oraz CBZC. Współpraca w zakresie realizacji wniosków na potrzeby przedstawicieli organów Policji, podobnie jak w latach ubiegłych, przebiegała sprawnie i efektywnie.

Ponadto, w 2024 r. GIIF udzielił odpowiedzi na 23 wnioski, które dotyczyły 261 podmiotów, przekazanych przez uprawnionych przedstawicieli Komendy Głównej Straży Granicznej, co stanowi spadek liczby wniosków w stosunku do danych z 2023 r., kiedy to wpłynęło ich 35, a dotyczyły 264 podmiotów.

Jednostki nadzorowane i podległe ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych wypełniały również obowiązki określone w art. 83 ust.1 *ustawy AML/CTF*, co w sposób znaczący rozszerzało współpracę w zakresie przeciwdziałania przestępstwu określonemu w art. 299 *Kodeksu karnego*. GIIF w 2024 r. otrzymał z jednostek organizacyjnych Policji 53 takich informacji, które dotyczyły 269 podmiotów.

Na podstawie otrzymywanych informacji GIIF mógł skuteczniej wypełniać ustawowe obowiązki, włącznie z zastosowaniem instytucji blokady rachunków. Podjęte działania w zakresie analiz prowadzonych przez GIIF umożliwiały efektywniejszą współpracę już na etapie pracy operacyjno-rozpoznawczej służb podległych i nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych, w tym w szczególności w zakresie ustalania składników majątkowych na wstępnym etapie czynności operacyjno-rozpoznawczych, ale również w dalszych czynnościach już na etapie dochodzeniowo-śledczym.

W czerwcu 2024 r. przedstawiciel Departamentu Informacji Finansowej wziął udział w szóstej edycji konferencji PTXXI zorganizowanej w Gdyni, która skupiała się na zagadnieniach dotyczących zwalczania przestępczości teleinformatycznej. Współorganizatorem przedsięwzięcia było CBZC.

Dodatkowo w 2024 r. przedstawiciel Departamentu Informacji Finansowej wziął udział w kolejnej edycji kursu podatkowego realizowanego dla funkcjonariuszy Policji przez Akademię Policji w Szczytnie oraz w edycji kursu przeciwdziałania praniu pieniędzy realizowanego dla funkcjonariuszy Policji przez Szkołę Policji w Pile.

6.1.4. WSPÓŁPRACA ZE SŁUŻBAMI OCHRONY PAŃSTWA

W 2024 r. GIIF otrzymał 15 wniosków o udostępnienie posiadanych przez GIIF informacji od Służby Kontrwywiadu Wojskowego. Wnioski te dotyczyły 33 podmiotów. Dla porównania w 2023 r. otrzymano 21 wniosków, które dotyczyły 33 podmiotów.

Jednocześnie, w 2024 r. w zakresie współpracy krajowej GIIF otrzymał od Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego – na podstawie art. 105 ust. 1 *ustawy AML/CTF* – 56 wniosków o udostępnienie przez GIIF informacji (w 2023 r. 35 wniosków) o osobach/podmiotach, w stosunku do których zachodziło podejrzenie popełnienia przestępstw finansowania terroryzmu, przestępstw godzących w podstawy ekonomiczne państwa, przestępstw w zakresie produkcji i obrotu towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa. GIIF otrzymał też w 2024 r. z ABW jedną (w 2023 r. również jedną) informację o podejrzeniu popełnienia przestępstwa prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu na podstawie art. 83 ust. 1 *ustawy AML/CTF*.

6.1.5. WSPÓŁPRACA Z CBA

Na podstawie art. 105 ust.1 *ustawy AML/CTF* GIIF otrzymał z CBA 6 wniosków o udostępnienie posiadanych przez GIIF informacji w zakresie co najmniej 44 podmiotów oraz 7 powiadomień, przekazanych na podstawie art. 83 ust. 1 *ustawy AML/CTF*, które dotyczyły 28 podmiotów.

Zakres współpracy z CBA zmniejszył się w 2024 r. w porównaniu do 2023 roku, w którym GIIF otrzymał 17 wniosków dotyczących 70 podmiotów.

6.1.6. WSPÓŁPRACA Z INNYMI ORGANAMI

W 2024 r. zostało skierowanych przez Ministra Finansów do GIIF w trybie art. 11 ust. 2 *ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych* 30 wniosków. Na ich podstawie zostały udzielone odpowiedzi dotyczące w sumie 133 podmiotów.

W 2024 r. GIIF otrzymał od Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego 17 wniosków, które dotyczyły 435 podmiotów.

W 2024 r. GIIF otrzymał także 23 wnioski o udzielenie informacji od Żandarmerii Wojskowej, które dotyczyły 64 podmiotów. Przy czym w 2023 otrzymano 55 wniosków, które dotyczyły 112 podmiotów.

6.1.7. WSPÓŁPRACA Z KCIK

W 2024 r. GIIF współpracował z Szefem Krajowego Centrum Informacji Kryminalnych (KCIK). GIIF skierował 1 148 zapytań, w tym 766 zapytań zawierających zlecenie uzupełnienia informacji oraz 770 wystąpień do podmiotów zobowiązanych.

Ponadto KCIK przysyłał zapytania do GIIF. W 2024 roku dotyczyły one 2286 podmiotów. W wyniku sprawdzeń w bazach danych GIIF w 463 przypadkach wskazano w odpowiedzi, że podmiot z zapytania wystąpił w prowadzonych postępowaniach analitycznych GIIF. Zapytania KCIK są przekazywane do GIIF w drodze elektronicznej, w ustalonym formacie, co pozwala na częściową automatyzację generacji i udostępniania raportów. W 2024 roku ww. zapytania o 2286 podmiotów zostały przekazane w formie 125 plików elektronicznych, bezpośrednio do systemu informatycznego GIIF. Czas wygenerowania i udostępnienia odpowiedzi (do bezpośredniego pobrania z bezpiecznej strony systemu teleinformatycznego GIIF) to zwykle od jednego do kilku dni.

6.2 INFORMACJE ZWROTNE

Prokuratura może przekazywać informacje zwrotne do organu zawiadamiającego na różnych etapach toczącego się postępowania karnego. Przekazane przez prokuratorów informacje mogą mieć zróżnicowane formy i dotyczyć różnych aspektów postępowania karnego. Postanowienie prokuratora może zawierać ocenę zebranego materiału dowodowego oraz przedstawiać podejmowane działania proceduralne. Przepis art. 107 *ustawy AML/CTF* jest przepisem szczególnym, na podstawie którego (a także odpowiednio do przepisów Kodeksu postępowania karnego - *kpk*) prokuratorzy mają obowiązek przekazywania informacji zwrotnych co do czynności podjętych w związku z zawiadomieniami o podejrzeniu popełnienia przestępstwa prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu otrzymanymi od GIIF (dotyczy to informacji o: wydaniu postanowienia w przedmiocie blokady rachunku lub wstrzymania transakcji; zawieszeniu postępowania; podjęciu zawieszonego postępowania; wydaniu postanowienia o przedstawieniu zarzutu popełnienia przestępstwa). Przedstawione niżej dane dotyczą ilości wszystkich rodzajów informacji zwrotnych otrzymanych przez GIIF od prokuratorów (w formie pism procesowych) sporządzonych w toku postępowania przygotowawczego. Przedmiotowe informacje związane są z postępowaniami analitycznymi, w których GIIF wysłał w 2024 r. zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa do prokuratury.\

Wykres nr 13 – Podział informacji zwrotnych otrzymanych od prokuratorów w latach 2020 - 2024, związanych z postępowaniami analitycznymi, w których GIIF wysłał zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa do prokuratury, wg rodzajów tych informacji⁵²

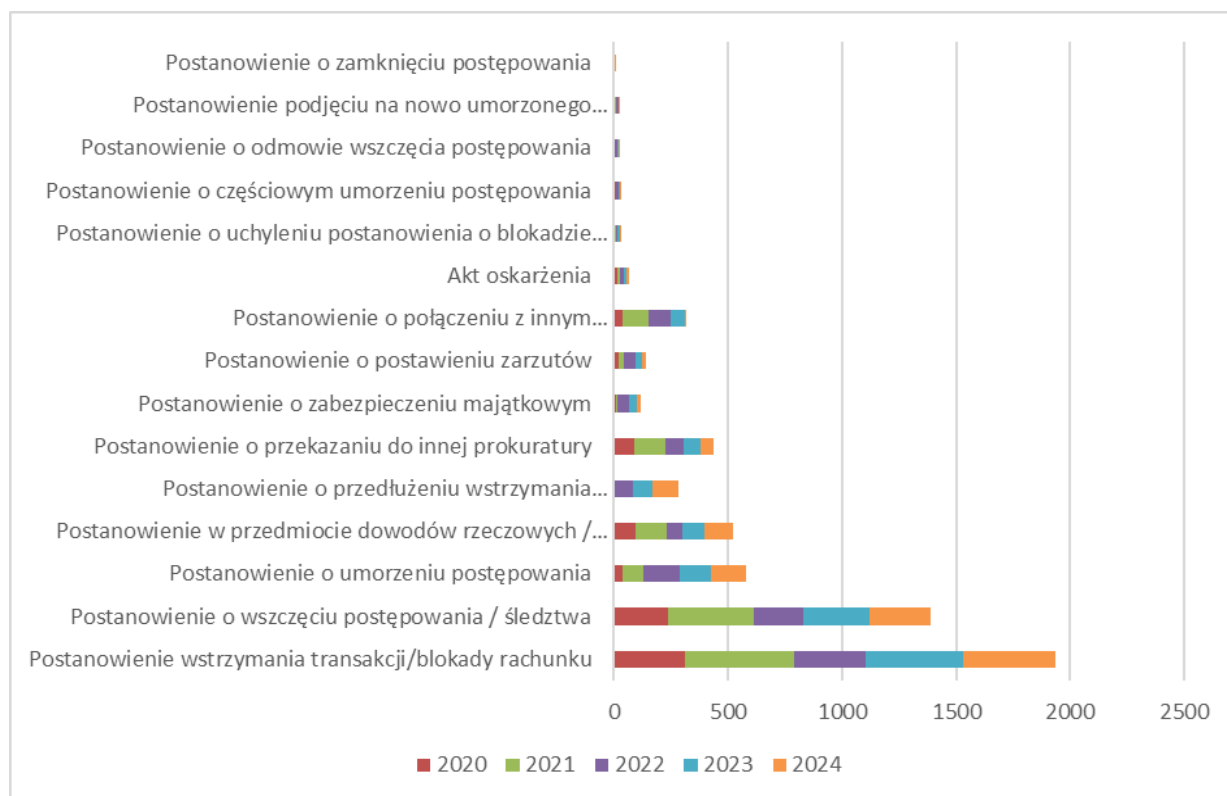

Tabela nr 5 - Podział informacji zwrotnych od prokuratorów⁵³

Podział informacji zwrotnych od prokuratorów (wykres nr 13)	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Postanowienie wstrzymania transakcji/blokady rachunku	313	479	310	430	402
Postanowienie o wszczęciu postępowania / śledztwa	235	378	217	293	267
Postanowienie o umorzeniu postępowania	37	92	157	139	156
Postanowienie w przedmiocie dowodów rzeczowych / o żądaniu wydania rzeczy	92	138	68	101	122
Postanowienie o przedłużeniu wstrzymania transakcji/blokady rachunku	0	0	86	83	115
Postanowienie o przekazaniu do innej prokuratury	90	135	79	73	60
Postanowienie o zabezpieczeniu majątkowym	8	6	50	34	19
Postanowienie o postawieniu zarzutów	21	24	52	28	15
Postanowienie o połączeniu z innym postępowaniem/śledztwem	36	114	96	63	10
Akt oskarżenia	14	12	18	12	9
Postanowienie o uchyleniu postanowienia o blokadzie	2	5	7	11	9

⁵² Wg informacji zarejestrowanych w systemie informatycznym GIIF na dzień 20.02.2025 r.

⁵³ Oprócz powyższych informacji GIIF otrzymywał też informacje o innych postanowieniach wydawanych przez prokuratorów, w szczególności dot. postanowień o zawieszeniu postępowania karnego czy o podjęciu na nowo zawieszonego postępowania.

rachunku					
Postanowienie o częściowym umorzeniu postępowania	8	3	12	3	4
Postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania	2	4	8	7	3
Postanowienie podjęcia na nowo umorzonego postępowania/dochodzenia/śledztwa	6	4	8	4	2
Postanowienie o zamknięciu postępowania	1	1	2	1	1

6.2.1 ORGANY KAS

KAS stanowi wyspecjalizowaną administrację rządową wykonującą zadania z zakresu realizacji dochodów z tytułu podatków, należności celnych, opłat oraz niepodatkowych należności budżetowych, ochrony interesów Skarbu Państwa oraz ochrony obszaru celnego Unii Europejskiej, a także zapewniającą obsługę i wsparcie podatnika i płatnika w prawidłowym wykonywaniu obowiązków podatkowych oraz obsługę i wsparcie przedsiębiorcy w prawidłowym wykonywaniu obowiązków celnych. W ramach KAS wyodrębnia się Służbę Celno-Skarbową, będącą jednolitą i umundurowaną formacją, którą tworzą funkcjonariusze. Uprawnione organy KAS otrzymują od GIIF informacje w zakresie swoich ustawowych zadań. Pozyskane od GIIF informacje najczęściej były wykorzystywane w ramach prowadzonych przez KAS analiz i czynności sprawdzających w celu identyfikacji zagrożeń w obszarach podlegających nadzorowi tych organów, w szczególności w zakresie realizacji obowiązków związanych z daninami publicznymi. W polskim systemie prawnym czyny polegające na naruszaniu zakazów i nakazów prawa finansowego należącego do obszaru zadań Ministra Finansów, tj. prawa podatkowego, celnego, dewizowego oraz w zakresie gier hazardowych są penalizowane przepisami *ustawy z dnia 10 września 1999 r. Kodeks karny skarbowy* (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 628 z późn. zm.) oraz *ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny* (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 17 z późn. zm.). Informacje, o które organy KAS wnioskowały do GIIF, miały między innymi za zadanie potwierdzić lub wykluczyć rozpoznane mechanizmy dokonywania oszustw podatkowych oraz wskazać inne podmioty, podejrzewane o udział w sprawach o przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe. Pozyskiwane informacje były wykorzystywane zarówno przy rozważaniu podjęcia kontroli celno-skarbowej, podatkowej, jak również postępowania przygotowawczego w sprawach dotyczących podejrzenia popełnienia przestępstwa skarbowego, a także w związku z ich prowadzeniem. Celem tych działań jest prawidłowa egzekucja podatków i zabezpieczenie należności Skarbu Państwa.

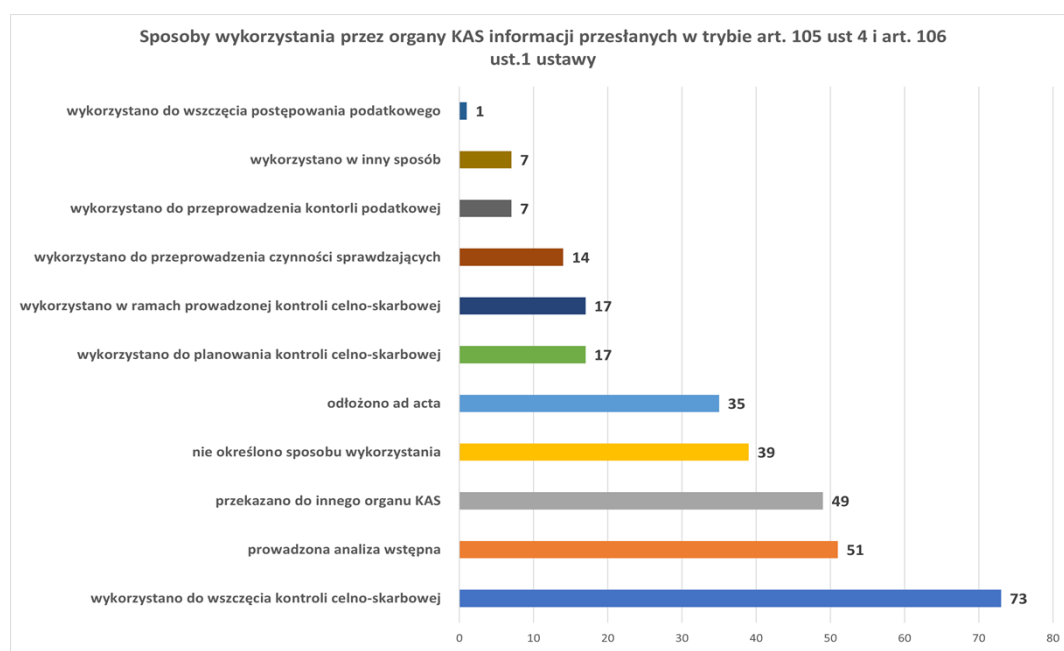
Z kolei informacje przekazywane organom KAS z własnej inicjatywy przez GIIF (w trybie art. 106 ust. 1 *ustawy AML/CTF*) były analizowane pod kątem możliwości ich związku z podejrzeniem popełnienia przestępstw skarbowych.

Na podstawie art. 14 ust. 5 *ustawy AML/CTF* GIIF otrzymał informacje od poszczególnych organów KAS, z których wynikało, że w 2024 r. na podstawie informacji otrzymanych od GIIF (zarówno na podstawie art. 105 ust. 4 oraz art. 106 ust. 1 *ustawy AML/CTF*):

- co najmniej 73 informacje wykorzystano do wszczęcia kontroli celno-skarbowej;
- w przypadku co najmniej 51 informacji prowadzona jest wstępna analiza;
- 49 informacji przekazanych zostało do innego organu KAS;

- w przypadku co najmniej 35 informacji zostały zadeklarowano odłożenie ich *ad acta*;
- co najmniej 17 informacji posłużyło za podstawę do planowania kontroli podatkowej;
- co najmniej 17 informacji zostało wykorzystanych w trakcie już prowadzonej kontroli podatkowej;
- co najmniej 14 informacji zostało wykorzystanych do przeprowadzenia czynności sprawdzających;
- co najmniej 7 informacji wykorzystano do przeprowadzenia kontroli podatkowej;
- co najmniej jedną informację wykorzystano do wszczęcia postępowania podatkowego;
- co najmniej 7 informacji wykorzystano w inny sposób. Zgodnie z informacjami przekazanymi przez organy KAS kategoria ta dotyczy tych przypadków, gdzie informacja GIIF-a została użyta do wykreślenia podmiotu z rejestru, skierowania wniosku o wykreślenie z KRS, odstąpienia od postępowania, wszczęcia kontroli lub postępowania w stosunku do innego podmiotu, itp.

Wykres nr 14 – Podział informacji otrzymanych przez organy KAS od GIIF wg sposobu ich wykorzystania

6.2.2 POLICJA

Z informacji otrzymanych od Komendanta Głównego Policji wynika, że w 2024 r. do KGP wpłynęły od GIIF w trybie art. 106 ust. 1 *ustawy AML/CTF* sto piętnaście informacji. Otrzymany przez KGP materiał informacyjny każdorazowo przekazywany był do właściwych miejscowo i rzeczowo komórek organizacyjnych Policji celem podjęcia czynności służbowych, w tym:

- dane uzyskane na podstawie 5 informacji zostały przekazane do materiałów zgromadzonych w toczących się postępowaniach przygotowawczych;

- w odniesieniu do 110 uzyskanych z GIIF informacji poddano je weryfikacji w ramach prowadzonych czynności operacyjno-rozpoznawczych, w tym w 5 przypadkach przeprowadzonych czynności informacja nie została potwierdzona.

Natomiast na podstawie art. 105 ust. 1 pkt 1 *ustawy AML/CTF* (na wniosek Komendanta Głównego Policji), w 2024 r. GIIF przekazał informacje w dwudziestu przypadkach w związku z toczącymi się sprawami operacyjnymi. Uzyskane od GIIF informacje są nadal przetwarzane, analizowane, uzupełniane, korelowane z posiadanymi ustaleniami własnymi oraz wykorzystywane w prowadzonych przez jednostki organizacyjne Policji czynnościach operacyjno-rozpoznawczych. Ponadto w 2024 r. Policja przekazała do GIIF łącznie 15 powiadomień na podstawie art. 83 ust. 1 *ustawy AML/CTF*.

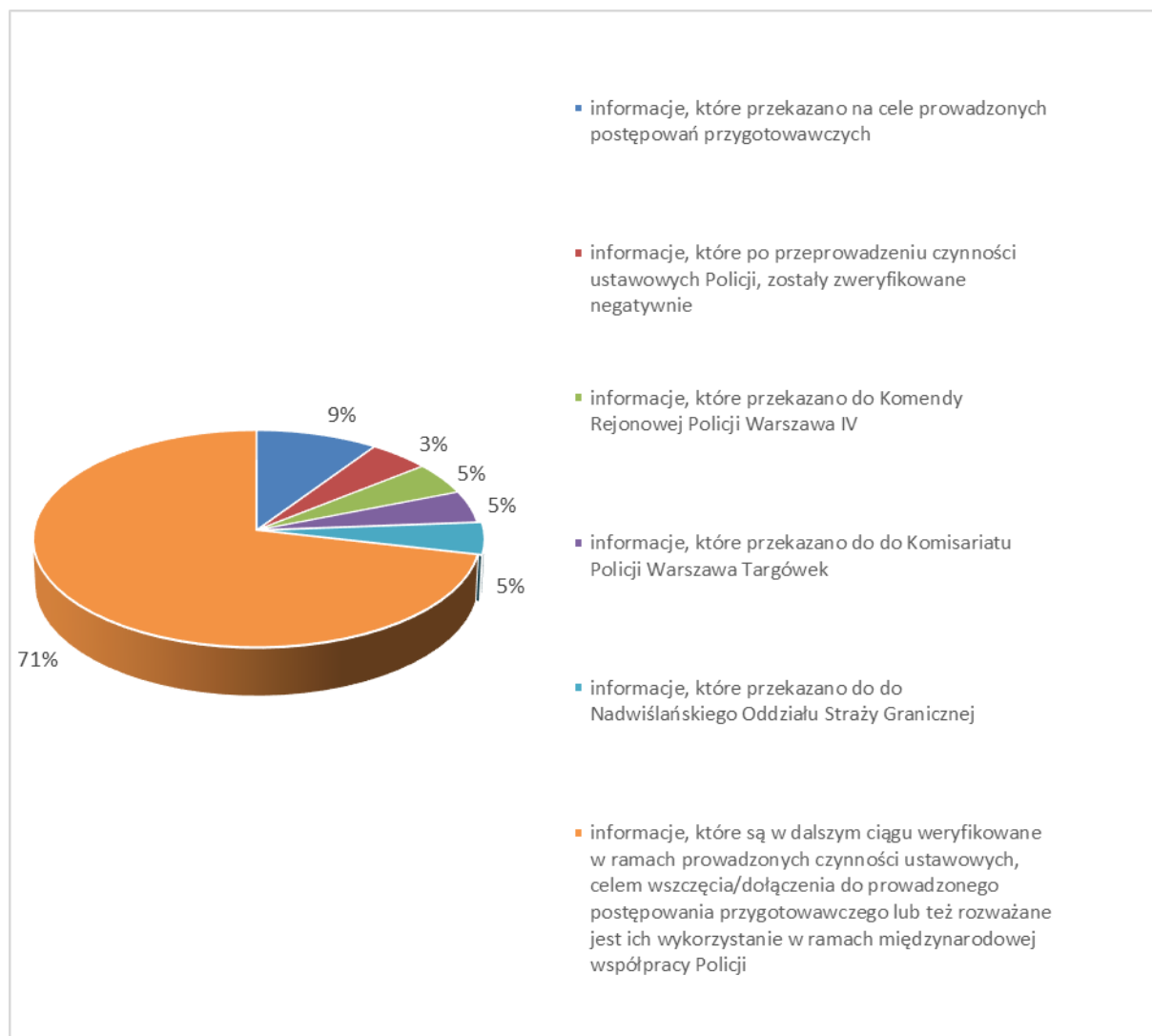
Według informacji otrzymanej z CBŚP na podstawie art. 14 ust. 5 *ustawy AML/CTF* w 2024 r. CBŚP zwróciło się do GIIF z 41 wnioskami o udzielenie informacji⁵⁴. Otrzymane w odpowiedzi informacje, po ich analizie, wykorzystano w prowadzonych formach pracy operacyjnej, w tym:

- w siedmiu przypadkach informacje zostały przekazane do prowadzonego postępowania przygotowawczego;
- w trzech przypadkach informacje zostały wykorzystane w ramach międzynarodowej współpracy Policji;
- w jednym przypadku uzyskane informacje zostały zweryfikowane negatywnie – na podstawie decyzji prokuratora nadzorującego postępowanie przygotowawcze;
- w pięciu przypadkach uzyskano odpowiedź z GIIF, która wskazywała na brak informacji o transakcjach wnioskowanych osób bądź podmiotów gospodarczych lub ich rachunków bankowych;
- w przypadku osiemnastu wniosków uzyskane informacje w dalszym ciągu weryfikowane są w ramach prowadzonych przez CBŚP czynności ustawowych. W ramach tych czynności dokonywana jest m.in. analiza kryminalna, a dokumentacja przygotowywana do przekazania do jednostki organizacyjnej prokuratury celem wszczęcia/dołączenia do prowadzonego postępowania przygotowawczego;
- w siedmiu przypadkach trwa (wg stanu na 28.01.2025 r.) oczekiwanie na odpowiedź GIIF;

CBŚP poinformowało również, że w 2024 r. wszczęło 17 postępowań przygotowawczych z art. 299 *Kodeksu karnego*. Ponadto CBŚP nie odnotowało przypadku wszczęcia i zakończenia postępowania przygotowawczego z art. 165a *Kodeksu karnego*. Zgodnie z przedmiotową informacją w prowadzonych przez CBŚP postępowaniach przedstawiono 732 podejrzanym łącznie 970 zarzutów popełnienia czynu zabronionego z art. 299 *Kodeksu karnego*.

⁵⁴ Zawarto w nich prośbę o przekazanie informacji na temat 300 osób fizycznych, 164 podmiotów gospodarczych oraz 29 rachunków bankowych.

Wykres nr 15 – Podział powiadomień otrzymanych przez CBŚP od GIIF wg sposobu ich wykorzystania

W 2024 r. CBŚP uzyskało od GIIF łącznie 21 informacji przekazanych na podstawie art. 106 ust. 1 i ust. 1a *ustawy AML/CTF*. Informacje te zostały wykorzystane w następujący sposób:

- w 2 przypadkach uzyskane informacje przekazano do prowadzonych postępowań przygotowawczych;
- w 1 przypadku informacja, po przeprowadzeniu czynności ustawowych Policji, została zweryfikowana negatywnie;
- w 1 przypadku informację przekazano do Komendy Rejonowej Policji Warszawa IV;
- w 1 przypadku informację przekazano do Komisarzatu Policji Warszawa Targówek;
- w 1 przypadku informację przekazano do Nadwiślańskiego Oddziału Straży Granicznej;
- 15 uzyskanych informacji jest w dalszym ciągu weryfikowane w ramach prowadzonych czynności ustawowych, w których m.in. dokonywana jest analiza kryminalna, a dokumentacja przygotowana do przekazania do jednostki organizacyjnej prokuratury, celem wszczęcia/dołączenia do prowadzonego postępowania przygotowawczego lub też rozważane jest jej wykorzystanie w ramach międzynarodowej współpracy Policji.

Z informacji otrzymanych od Komendanta CBZC wynika, że w 2024 r. na podstawie art. 105 ust. 1 pkt 13 *ustawy AML/CTF* (na wniosek Komendanta CBZC), GIIF przekazał informacje w piętnastu przypadkach w związku z prowadzonymi sprawami operacyjnymi oraz w jednym dotyczącym postępowania przygotowawczego. Dwie z w/w informacji przekazano do prokuratury celem włączenia do prowadzonego postępowania, a kolejne dwie przesłano do prokuratury z wnioskiem o wszczęcie postępowania. Ponadto jedna z informacji jest analizowana pod kątem włączenia do prowadzonego postępowania.

W 2024 r. na podstawie art. 106 ust. 1 *ustawy AML/CTF* GIIF przekazał Komendantowi CBZC sześć informacji. Materiały każdorazowo przekazywane były do właściwych miejscowo i rzeczowo komórek CBZC, celem podjęcia czynności służbowych. Pozyskane przez CBZC informacje wykorzystano w następujący sposób:

- jedną informację poddano weryfikacji w ramach prowadzonych czynności operacyjno-rozpoznawczych, w wyniku których informacji nie potwierdzono;
- w jednym przypadku informację przekazano do CBŚP;
- cztery informacje wykorzystano w prowadzonych czynnościach operacyjno-rozpoznawczych w których informacje te są nadal przetwarzane, analizowane, uzupełniane i korelowane.

CBZC poinformowało również, że w 2024 r. wszczęło czternaście postępowań przygotowawczych o przestępstwa stypizowane w art. 299 § 1 kk oraz sześć postępowań o przestępstwa z art. 299 § 5 kk. W tym samym okresie zakończono czternaście postępowań o przestępstwa określone w art. 299 § 1 kk i siedem z art. 299 § 5 kk. Wszystkie postępowania dotyczyły prania pieniędzy. Ponadto w 2024 r. na podstawie art. 83 ust. 1 *ustawy AML/CTF* CBZC przekazało do GIIF łącznie sześć powiadomień o podejrzeniu prania pieniędzy.

6.2.3. INNE ORGANY

Według danych otrzymanych z Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego na podstawie art. 14 ust. 5 *ustawy AML/CTF*, w 2024 r. do Agencji wpłynęło z GIIF co najmniej 76 pism, identyfikowanych na różnych poziomach klauzuli tajności, z czego 57 z nich stanowiły odpowiedzi na wnioski Agencji o udzielenie informacji, realizowane na podstawie art. 105 tej ustawy. Ponadto ABW poinformowało, że w 2024 r wpłynęło do Agencji co najmniej 19 pism stanowiących powiadomienia/informacje, wysłanych z inicjatywy własnej GIIF. Na podstawie przekazanych przez GIIF informacji podjęte zostały czynności w ramach szczegółowych procedur operacyjnych realizowanych w oparciu o art. 5 ust. 1 pkt. 2 *ustawy o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu* (rozpoznawanie, zapobieganie i wykrywanie przestępstw: szpiegostwa, terroryzmu, godzących w podstawy ekonomiczne państwa, korupcji, w zakresie produkcji i obrotu towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa, nielegalnego wytwarzania, posiadania i obrotu bronią, amunicją i materiałami wybuchowymi, bronią masowej zagłady oraz środkami odurzającymi i substancjami psychotropowymi, w obrocie międzynarodowym, przeciwko wymiarowi sprawiedliwości). Uzyskana na podstawie informacji z GIIF wiedza wykorzystana była w bieżącej pracy odpowiednich pionów Agencji. Ponadto ABW w 2024 r. skierowała do GIIF 3 pisma w trybie art. 83 ust. 1 *ustawy AML/CTF*.

CBA wskazało, że w 2024 r. otrzymało od GIIF łącznie 11 informacji na podstawie przepisów *ustawy AML/CTF*. Spośród powyższych informacji 5 z nich przesłanych było przez GIIF z własnej inicjatywy na podstawie art. 106 *ustawy AML/CTF*. W ramach prowadzonych przez CBA czynności służbowych wykorzystano przekazane powiadomienia w 7 rodzajach działań:

- w 1 przypadku informację wykorzystano w obszarze operacyjno-rozpoznawczym
- w 2 przypadkach informację wykorzystano w obszarze dochodzeniowo-śledczym;
- w 3 przypadkach informacje przekazano do innej jednostki organizacyjnej;
- w 1 przypadku informację przekazano do innego organu;
- ponadto w przypadku 1 informacji nie podjęto żadnych czynności.

Ponadto CBA poinformowało, że w odpowiedzi na przekazane do GIIF wnioski o udzielenie informacji w trakcie 2024 r. otrzymało 6 informacji w trybie art. 105 *ustawy AML/CTF*.

Komenda Główna SG poinformowała, że w 2024 r. otrzymała od GIIF łącznie 28 informacji. 21 z powyższych informacji były informacjami udostępnionymi przez GIIF na pisemny i uzasadniony wniosek SG, natomiast 7 z nich było informacjami przekazanymi przez GIIF w związku z nabyciem przez GIIF podejrzenia popełnienia innego przestępstwa niż przestępstwo prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu – w celu podjęcia czynności wynikających z ustawowych zadań SG.

Biuro Spraw Wewnętrznych SG poinformowało, że w 2024 r. nie występowało do GIIF w trybie art. 105 *ustawy AML/CTF* z wnioskami o udostępnienie informacji.

Na podstawie informacji przekazanych przez Służbę Kontrwywiadu Wojskowego wiadomo natomiast, że Służba ta skierowała w 2024 r. do GIIF czternaście wniosków o udzielenie informacji. W związku z otrzymanymi z GIIF informacjami SKW nie podejmowała czynności innych niż wewnętrzne czynności analityczno-techniczne wykonywane w prowadzonych sprawach. Ponadto SKW nie przekazywała otrzymanych od GIIF informacji innym organom lub jednostkom administracji publicznej, ani też nie podejmowała na ich podstawie innych „dalszych czynności” w rozumieniu art. 14 ust. 2 pkt. 11 *ustawy AML/CTF*.

Dane uzyskane z Komendy Głównej Żandarmerii Wojskowej za 2024 r. wskazują natomiast, że Żandarmeria Wojskowa w 2024 r. na podstawie 31 złożonych wniosków uzyskała od GIIF 31 informacji dotyczących 17 podmiotów i 44 osób. Uzyskane informacje zostały wykorzystane w 11 formach pracy operacyjnej.

UKNF poinformował natomiast, że w 2024 r. GIIF przekazał do UKNF 6 informacji o uzasadnionym podejrzeniu naruszenia przepisów związanych z funkcjonowaniem rynku

finansowego. UKNF podjął w związku z otrzymanymi informacjami czynności analityczne, w wyniku których nie skierowano zawiadomień do prokuratury⁵⁵.

Prezes Najwyższej Izby Kontroli zakomunikował z kolei, że w 2024 r. wystąpił w trybie art. 105 ust. 3 pkt 2 *ustawy AML/CTF* z wnioskiem z dnia 27 czerwca 2024 r. o udostępnienie upoważnionym kontrolerom NIK dokumentów i informacji niezbędnych do przeprowadzenia kontroli P/24/010 - Funkcjonowanie systemu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu. Informacje i dokumenty chronione na podstawie przepisów *ustawy AML/CTF* udostępnione upoważnionym kontrolerom NIK w trakcie kontroli P/24/10 zostały wykorzystane w ramach tej kontroli..

Ponadto Krajowy Ośrodek Bilansowania i Zarządzania Emisjami (KOBIZE) poinformował GIIF, że w 2024 r. nie skierował do GIIF zapytań/wniosków o udzielenie informacji w trybie przewidzianym *ustawą AML/CTF*.

6.3 DANE DOTYCZĄCE POSTĘPOWAŃ KARNYCH

Zgodnie z treścią art. 14 ust. 3 *ustawy AML/CTF*, Minister Sprawiedliwości jest zobowiązany do przekazywania GIIF danych zbiorczych o:

- liczbie postępowań karnych wszczętych i zakończonych w sprawach dotyczących prania pieniędzy i liczbie postępowań karnych wszczętych i zakończonych w sprawach dotyczących finansowania terroryzmu;
- liczbie osób, którym przedstawiono zarzut prania pieniędzy, i liczbie osób, którym przedstawiono zarzut finansowania terroryzmu;
- liczbie osób prawomocnie skazanych za pranie pieniędzy i liczbie osób prawomocnie skazanych za finansowanie terroryzmu;
- rodzajach przestępstw bazowych, o których mowa w art. 1 lit. e *Konwencji Rady Europy o praniu, ujawnianiu, zajmowaniu i konfiskacie dochodów pochodzących z przestępstwa oraz o finansowaniu terroryzmu, sporządzonej w Warszawie dnia 16 maja 2005 r.* (Dz. U. z 2008 r. poz. 1028 oraz z 2018 r. poz. 1328), zwanej dalej Konwencją Warszawską, do których odnoszą się informacje wskazane w poprzednich podpunktach;
- wartościach majątkowych, w stosunku do których dokonano zamrożenia, wstrzymania transakcji i blokady lub orzeczono zajęcie, zabezpieczenie majątkowe lub przepadek.

⁵⁵ Odnosnie zasobów ludzkich zaangażowanych w realizację zadań z zakresu przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu UKNF poinformował, że w przedmiotowym urzędzie na koniec 2024 r. zatrudnionych było 26 osób zaangażowanych bezpośrednio w czynności wynikające z ustawy AML/CTF. Osoby te wykonują zadania kontrolne, nadzorcze, międzynarodowe oraz prowadzą postępowania administracyjne z zakresu AML/CTF. Zasoby ludzkie oraz ich adekwatność do powierzonych obowiązków są przedmiotem bieżącego monitoringu ze strony Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego. W związku ze zmianami obowiązujących przepisów w zakresie przypisania KNF nowych obowiązków w obszarze AML/CTF, rozszerzania katalogu instytucji nadzorowanych będących instytucjami obowiązany oraz zwiększeniem zakresu kontroli o przestrzeganie środków ograniczających związanych z agresją Federacji Rosyjskiej w Ukrainie i przestrzeganie obowiązków dotyczących przekazywania do STIR informacji rejestrowanych, wynikających z przepisów ustawy z dnia 1 grudnia 2022 r. o Systemie Informacji Finansowej, UKNF identyfikuje potrzebę dalszego wzmocnienia zasobów dedykowanych do realizacji tych zadań. W 2024 r., pomimo przeprowadzonych przez UKNF rekrutacji, nie osiągnięto zaplanowanego poziomu zatrudnienia.

Z danych przekazanych przez Ministerstwo Sprawiedliwości wynika, że w 2024 r. w sądach okręgowych i rejonowych w Polsce wszczęto 454 sądowe postępowania karne o przestępstwo z art. 299 *Kodeksu karnego* wobec 1 383 osób. Sądy zakończyły w tym samym okresie 244 postępowania karne w sprawach o powyższe przestępstwo. Zgodnie z przytoczonymi danymi Ministerstwa Sprawiedliwości w 2024 r. za popełnienie przestępstwa prania pieniędzy z art. 299 *Kodeksu karnego* prawomocnie⁵⁶ skazano 413 osób, natomiast 575 osób skazano w I instancji. W prowadzonych postępowaniach dokonano zabezpieczeń majątkowych w łącznej wysokości 13 776 zł, orzeczono zajęcie wartości majątkowych na kwotę 31 000 zł, a także orzeczono przepadek mienia w łącznej wysokości 188 305 403 zł.

Jednocześnie z przekazanych przez Ministerstwo Sprawiedliwości informacji wynika, że w 2024 r. sądy powszechne nie wszczęły ani jednego sądowego postępowania karnego w związku z przestępstwem z art. 165a *Kodeksu karnego*, jak również nie zakończyły żadnego postępowania karnego, prowadzonego w kierunku tego artykułu. W 2024 r. w związku z przestępstwem z art. 165a *Kodeksu karnego* nikogo nie skazano, zarówno w I instancji, jak i nie odnotowano skazań prawomocnych za finansowanie terroryzmu.

W prowadzonych w Polsce w 2024 r. sądowych postępowaniach karnych o przestępstwo z art. 299 *Kodeksu karnego* przestępstwami bazowymi, o których mowa w art. 1 lit. e Konwencji Warszawskiej, były następujące przestępstwa:

- z *Kodeksu karnego* następujące artykuły: art. 204 (stręczycielstwo, sutenerstwo i kuplerstwo), art. 228 (łapownictwo bierne), art. 230a (płatna protekcja czynna) art. 252 (wzięcie zakładnika); art. 258 (zorganizowana grupa i związek przestępczy); art. 263 (wyrób lub posiadanie broni palnej bez zezwolenia), art. 270 (fałsz materialny); art. 271 (fałsz intelektualny); art. 271a (fałszerstwo intelektualne faktur); art. 272 (wyłudzenie poświadczenia nieprawdy); art. 278 (kradzież); art. 284 (przywłaszczenie); art. 286 (oszustwo); art. 287 (oszustwo komputerowe); art. 288 (zniszczenie rzeczy); art. 291 (paserstwo umyślne); art. 296 (wyrządzenie szkody w obrocie gospodarczym); art. 297 (wyłudzenie kredytu); art. 299 (pranie pieniędzy); art. 300 (udaremnienie lub uszczuplenie zaspokojenia wierzyciela);
- z *Kodeksu karnego skarbowego* artykuły: art. 54 (nieujawnienie przedmiotu lub podstawy opodatkowania); art. 55 (firmanctwo); art. 56 (oszustwo podatkowe); art. 56a (niezłożenie właściwemu organowi podatkowemu informacji o pojazdach); art. 62 (naruszenie procedury rachunkowej); art. 76 (bezpodstawny zwrot podatku);
- przestępstwa z *ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii*; artykuły: art. 53 (wytwarzanie, przetwarzanie, przerabianie środków odurzających, substancji psychotropowych lub nowych substancji psychoaktywnych albo przetwarzanie słomy makowej); art. 54 (wyrabianie, posiadanie, przechowywanie, zbywanie lub nabywanie przyrządów); art. 55 (przywóz, wywóz, przewóz, wewnątrzwspólnotowe nabycie, wewnątrzwspólnotowa dostawa środków odurzających, substancji psychotropowych, nowych substancji psychoaktywnych lub słomy makowej); art. 56 (wprowadzanie do obrotu środków odurzających, substancji psychotropowych, nowych substancji

⁵⁶ Według uzyskanych z Ministerstwa Sprawiedliwości informacji, dane w tym dziale wykazują Wydziały Sądów Okręgowych (I instancja) i Rejonowych. Ważny jest fakt prawomocności, nie ma znaczenia, w której instancji orzeczenie uprawomocniło się.

psychoaktywnych lub słomy makowej. Uczestniczenie w obrocie); art 61 (czyny zabronione dotyczące prekursorów lub nowych substancji psychoaktywnych); art 62 (posiadanie środków odurzających lub substancji psychotropowych).

- inne przestępstwa (*kodeks karny i ustawy szczególne*);
- przestępstwa nieokreślone.

6.4. DZIAŁALNOŚĆ SZKOLENIOWA

Realizując programy szkoleń, opracowane w ramach działania nr 21 Planu działań Krajowej Strategii Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy oraz Finansowaniu Terroryzmu z 2021 r., GIIF podjął działania mające na celu podniesienie wiedzy pracowników instytucji obowiązanych oraz jednostek współpracujących w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowania terroryzmu. W ramach tych działań przeprowadził cykl szkoleń adresowanych do pracowników instytucji obowiązanych i jednostek współpracujących. Przeprowadzono następujące szkolenia:

- Środki bezpieczeństwa finansowego – ich cel, związek z oceną ryzyka prania. pieniędzy i finansowania terroryzmu oraz zakres. Osoby zajmujące eksponowane stanowiska polityczne.
- Raportowanie kwartalne do GIIF przez instytucje obowiązane prowadzące działalność w zakresie walut wirtualnych.
- Ocena ryzyka prania pieniędzy i finansowania terroryzmu: Identyfikacja i ocena ryzyka związanego z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu przez instytucje obowiązane. Rozpoznanie i ocena ryzyka związanego ze stosunkami gospodarczymi lub transakcją okazjonalną. Krajowa Ocena Ryzyka i Ponadnarodowa Ocena Ryzyka dotyczące prania pieniędzy i finansowania terroryzmu.
- Pranie pieniędzy: zagrożenia wynikające z przestępstw bazowych.
- Suspicious Activity Report? - nic trudnego! Jak umiejętnie polepszyć raportowanie.
- Kontrola realizacji obowiązków z zakresu przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowania terroryzmu przez instytucje obowiązane.
- Konsekwencje niedopełnienia obowiązków wynikających z *ustawy AML/CTF*
- Zasady stosowania *ustawy AML/CTF* ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień związanych z prowadzeniem kontroli fundacji w zakresie wskazanym w ustawie.
- Problematyka wykorzystywania przedsiębiorstw sektora niefinansowego przy przestępstwach prania pieniędzy.
- Zastosowanie szczególnych środków ograniczających w zakresie finansowania terroryzmu i proliferacji.
- Pranie pieniędzy w teorii i praktyce.

W ramach przeprowadzonego programu szkoleń, przeszkolono łącznie 23 675 osób, z instytucji obowiązanych przeszkolono 11 853 osób, a z jednostek współpracujących 11 822 osób.

Wymienione wyżej szkolenia odbywają się cyklicznie, a tematy szkoleń będą ponawiane w latach kolejnych. Udział w szkoleniach jest nieodpłatny, a instytucje obowiązane i jednostki współpracujące mogą zgłaszać nieograniczoną ilość pracowników.

W 2024 r. kontynuowano współpracę z jednostkami organizacyjnymi prokuratury polegającą na udziale przedstawicieli Departamentu Informacji Finansowej w inicjatywach, mających na celu wymianę doświadczeń z zakresu problematyki przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu. Umożliwiły one upowszechnienie dobrych praktyk, mających na celu zapewnienie bardziej efektywnego współdziałania pomiędzy GIIF a przedstawicielami jednostek organizacyjnych prokuratury.

13 września 2024 roku w Warszawie odbyła się IV edycja konferencji „Co z tym AML? Przed jakimi wyzwaniami stoimy?”. Uczestnicy wymienili się doświadczeniami, najlepszymi praktykami oraz najnowszymi trendami w obszarze AML. Konferencja stanowiła platformę do dyskusji na temat skutecznych strategii oraz innowacyjnych rozwiązań w dziedzinie AML. Na przedmiotowej konferencji z prelekcją pt. „AMLA i inne wyzwania międzynarodowe w obszarze AML/CTF” wystąpił przedstawiciel GIIF.

W dniach 30 września – 1 października 2024 r. odbyło się w Warszawie stacjonarne posiedzenie Forum AML przy Radzie Bezpieczeństwa Banków Związku Banków Polskich, na którym eksperci omawiali istotne zmiany dla sektora bankowego w kontekście nowego unijnego pakietu AML. Uczestnicy wydarzenia wymienili się doświadczeniami i najlepszymi praktykami w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz współpracy z instytucjami regulacyjnymi. Na przedmiotowym forum wystąpił przedstawiciel GIIF z prelekcją pt. „Istotne zmiany dla sektora bankowego w kontekście nowego unijnego pakietu AML”.

Przedstawiciel Departamentu Informacji Finansowej w 2024 r. był też uczestnikiem i prowadzącym w 2 szkoleniach dotyczących:

- przestępczości podatkowej – szkolenie realizowane dla funkcjonariuszy Policji przez Akademię Policji w Szczytnie (listopad 2024 r.);
- przeciwdziałania praniu pieniędzy - szkolenie realizowane dla funkcjonariuszy Policji przez Szkołę Policji w Pile (grudzień 2024 r.).

Ponadto, przedstawiciele Departamentu Informacji Finansowej brali udział w III (czerwiec 2024r.) i IV (październik 2024r.) edycji FORUM AML dedykowanym przede wszystkim instytucjom obowiązany.

W maju 2024 r., reprezentant DIF brał udział i był prelegentem w konferencji pt. „Przeciwdziałanie kradzieży sygnału TV”, zorganizowanej w Szkole Policji w Pile przy współorganizacji Stowarzyszenia SYGNAŁ.

W czerwcu 2024 r. przedstawiciel Departamentu Informacji Finansowej wziął udział w szóstej edycji konferencji PTXXI zorganizowanej przez Akademię Marynarki Wojennej w Gdyni, która skupiała się na zagadnieniach dotyczących zwalczania przestępczości teleinformatycznej. Współorganizatorem przedsięwzięcia było CBZC.

Publikacja newsletterów typologicznych GIIF

W ramach realizacji zadania, polegającego na udostępnianiu wiedzy i informacji z zakresu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu GIIF w 2024 r. publikował

kolejne wydania newslettera typologicznego. Celem publikacji jest ułatwienie instytucjom obowiązanych rozpoznawania aktywności, która może mieć związek z ML/FT oraz poszerzenie ich ogólnej wiedzy w zakresie przeciwdziałania tym przestępstwom. Tematy newsletterów opublikowanych w 2024 r. zostały wybrane z uwzględnieniem obszarów zidentyfikowanych w Krajowej Ocenie Ryzyka Prania pieniędzy oraz Finansowania Terroryzmu jako obszary związane z wyższym ryzykiem ML/FT:

- Podmioty prowadzące działalność w zakresie walut wirtualnych;
- Finansowanie społecznościowe – Crowdfunding.

Newslettery są możliwe do pobrania po zalogowaniu się na konto instytucji obowiązanej w Systemie Teleinformatycznym GIIF. Instytucje obowiązane nieposiadające dostępu do wskazanej strony mogą wysłać prośbę o udostępnienie newsletteru na adres: newslettergiif@mf.gov.pl. Informacje o kolejnych numerach newslettera typologicznego publikowane są w formie komunikatu na stronie internetowej GIIF.

Konferencja dla jednostek współpracujących w zakresie stosowania przepisów ustawy AML/CTF współorganizowana z CRBR, 11-13 września

W dniach 11-13 września 2024 r. odbyła się trzydniowa konferencja pt. „Działania Jednostek Współpracujących w zakresie *ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu*”, zorganizowana przez Izbę Administracji Skarbowej w Bydgoszczy, przy współpracy z GIIF. W konferencji udział wzięli przedstawiciele służb, instytucji i organów realizujących zadania w zakresie zwalczania prania pieniędzy, finansowania terroryzmu i przestępstw bazowych (CBA, ABW, CBPŚ, Żandarmerii Wojskowej, SG, Policji, KAS, Ministerstwa Finansów, KNF oraz NBP). Uczestnicy omawiali różnorodne aspekty działań, w tym współpracy w zakresie zwalczania prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu. Na zaproszenie GIIF w konferencji wzięli udział przedstawiciele zagranicznych organów administracji (Czech, Malty i Łotwy) odpowiedzialnych za realizację zadań związanych z prowadzeniem rejestrów beneficjentów rzeczywistych.

7. WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA

7.1. Współpraca z Komisją Europejską

7.1.1. Grupa Ekspertów ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy i Finansowaniu Terroryzmu

Grupa Ekspertów ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy i Finansowaniu Terroryzmu

Zadaniem Grupy Ekspertów ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy i Finansowaniu Terroryzmu (ang. *Expert Group on Money Laundering and Terrorist Financing* – EGMLTF), zrzeszającej przedstawicieli państw członkowskich UE, jest wspieranie Komisji Europejskiej w wyznaczaniu kierunków polityki w dziedzinie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, przygotowywaniu aktów prawnych, a także doradzanie na etapie przygotowywania wniosków w sprawie środków wykonawczych i koordynacja współpracy pomiędzy państwami członkowskimi UE.

W 2024 r. przedstawiciele GIIF uczestniczyli w trzech zdalnych spotkaniach EGMLTF. Spotkania dotyczyły spraw wewnętrznych Unii Europejskiej oraz spraw zewnętrznych w ramach prowadzonej współpracy międzynarodowej.

W części dotyczącej spraw wewnętrznych, spotkania poświęcone były w głównej mierze:

1. Pakietowi w sprawie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, w tym:
 - grupie zadaniowej AMLA;
 - ponadnarodowej ocenie ryzyka na poziomie Unii w 2028 r. zgodnie z art. 7 dyrektywy (UE) 2024/1640;
 - przygotowaniom prawodawstwa na poziomie drugim i trzeciego na mocy nowych ram prawnych;
 - warsztatom transpozycyjnym dotyczącym pakietu w sprawie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu;
2. Realizacji zadań w ramach obecnych ram prawnych dotyczących przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz Planu Działania w sprawie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, w tym:
 - centralnej bazy danych dotyczących przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu oraz regulacyjnym standardom technicznym Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego;
 - egzekwowaniu przepisów i skutecznemu wdrożeniu dyrektywy 2015/849;
 - Instrumentowi Wsparcia Technicznego w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy;
 - jednolitemu wykazowi osób zajmujących eksponowane stanowiska polityczne;
 - Ponadnarodowej Ocenie Ryzyka w 2025 r.;

- przygotowaniom sprawozdania dla Parlamentu Europejskiego i Rady zgodnie z art. 65 dyrektywy 2015/849;
- statystykom zgodnie z art. 44 dyrektywy 2015/849;
- wdrożeniu planu prac Platformy UE – FIU na lata 2022-2024.

Poruszono także temat przygotowanego przez Dyрекcję Generalną ds. Migracji i Spraw Wewnętrznych (HOME) dokumentu w zakresie związku między programami obywatelstwa w zamian za inwestycje prowadzonymi przez kraje trzecie objęte ruchem bezwizowym a przestępstwami gospodarczymi, w szczególności przestępstwami prania pieniędzy i finansowania terroryzmu.

Komisja zorganizowała także prezentację dla różnych organów krajowych, w tym jednostek analityki finansowej, przedstawiającą preferowane rozwiązanie techniczne w celu ustanowienia systemu integracji rejestrów rachunków bankowych (BARIS), za którego pośrednictwem zobowiązana jest na mocy dyrektywy (UE) 2024/1640 do integracji scentralizowanych automatycznych mechanizmów do dnia 10 lipca 2029 r.

Komisja doradzała również w wypełnieniu kwestionariusza FATF dotyczącego stanu wdrożenia Rekomendacji 15 przez członków FATF i jurysdykcje, w których ma miejsce szczególnie aktywna działalność dostawców usług w zakresie walut wirtualnych.

W obszarze spraw zewnętrznych, w ramach przygotowań do posiedzeń plenarnych FATF i MONEYVAL, omawiano zagadnienia dotyczące ocen krajowych systemów AML/CTF oraz projektów realizowanych i planowanych do realizacji przez grupy robocze działające w ramach tych forów.

Ponadto w 2024 r., podobnie jak w ubiegłych latach, członkowie EGMLTF konsultowani byli w drodze procedury pisemnej w sprawie projektu rozporządzenia delegowanego Komisji zmieniającego rozporządzenie delegowane (UE) 2016/1675 dotyczące wykazu państw trzecich wysokiego ryzyka oraz w sprawie kwestionariusza gromadzącego dane statystyczne związane ze skutecznością systemów zwalczania prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu państw członkowskich.

GIIF w 2024 r. współpracował również z Komisją przy opracowaniu programu seminarium nt. wdrożenia pakietu legislacyjnego dotyczącego przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, organizowanego przez Polskę w ramach sprawowania przez nią prezydencji w Radzie UE w dniach 27-28 marca 2025 r.

7.1.2. Platforma UE-FIU

W 2024 r., przedstawiciele GIIF aktywnie uczestniczyli w pracach Platformy EU-FIU. Celem ww. Platformy jest zapewnianie Komisji doradztwa i wiedzy krajowych ekspertów, ułatwianie współpracy między jednostkami analityki finansowej państw członkowskich oraz wymiana wiedzy na temat kwestii, takich jak np. trendy i czynniki istotne dla oceny ryzyka prania pieniędzy i finansowania terroryzmu na szczeblu krajowym i ponadnarodowym czy identyfikacja podejrzanych transakcji o wymiarze transgranicznym. W 2024 r. odbyły się cztery spotkania Platformy EU-FIU (w tym dwa w formie wideokonferencji).

Zrealizowane zadania miały na celu w szczególności wsparcie Komisji Europejskiej w przygotowywaniu przepisów powiązanych z powstaniem Urzędu ds. Przeciwdziałania

Praniu Pieniędzy i Finansowaniu Terroryzmu (AMLA) oraz określeniu strategii, priorytetów a także zdefiniowaniu średnio- i długoterminowych planów rozwoju unijnego systemu wymiany informacji jednostek analityki finansowej – FIU.net.

Członkowie Platformy EU-FIU wysłuchali informacji i przeprowadzili dyskusje, m.in. na temat:

- powstawania AMLA z siedzibą we Frankfurcie nad Menem oraz utworzenia i działania Grupy zadaniowej odpowiedzialnej za działalność AMLA (AMLA Task Force);
- przepisów Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1640 z dnia 31 maja 2024 r. w sprawie mechanizmów, które państwa członkowskie powinny wprowadzić w celu zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, zmieniającej dyrektywę (UE) 2019/1937 oraz zmieniającej i uchylającej dyrektywę (UE) 2015/849;
- kolejnych pakietów sankcji wobec Federacji Rosyjskiej;
- zagrożeń przestępczością finansową w UE, związanych z programami uzyskiwania obywatelstwa poprzez inwestycje;
- wykrywania i raportowania zgłoszeń podejrzanych transakcji;
- działań zespołu projektowego odpowiedzialnego za dostarczenie narzędzia analizy danych dla AMLA;
- projektów realizowanych w ramach instrumentu wsparcia technicznego Komisji Europejskiej (ang. Technical Support Instrument – TSI) - 23 projekty koncentrują się na przeciwdziałaniu praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, a 11 na kwestiach związanych ze stosowaniem sankcji.

7.2. Współpraca z Radą UE

W 2024 r. w trakcie przewodnictwa belgijskiej, a następnie węgierskiej prezydencji w Radzie UE, przyjęto oraz opublikowano ostatnie akty prawne, należące do pakietu w sprawie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu przedstawionego przez Komisję Europejską w lipcu 2021 r. Ponadto konsultowała ona z przedstawicielami GIIF tłumaczenia tych aktów prawnych na język polski.

W 2024 r. GIIF kontynuował działania w ramach przygotowań do sprawowania przez Polskę prezydencji w Radzie UE w pierwszej połowie 2025 r. Objęły one m. in. uczestnictwo przedstawicieli GIIF w cyklu szkoleń dla członków korpusu prezydencji oraz przygotowania seminarium nt. wdrożenia pakietu legislacyjnego dotyczącego przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, które odbędzie się w dniach 27-28 marca 2025 r.

7.3 Komitet MONEYVAL

Udział w pracach Komitetu MONEYVAL

W 2024 r. w ramach udziału w pracach Komitetu MONEYVAL zrealizowano następujące działania:

Posiedzenia plenarne Komitetu MONEYVAL: delegacja polska, złożona z przedstawicieli GIIF, KNF oraz Prokuratury Krajowej, uczestniczyła w posiedzeniach plenarnych Komitetu MONEYVAL. Posiedzenia odbyły się 21–24 maja 2024 r. oraz 2–6 grudnia 2024 r.

Raporty z ocen wzajemnych *systemów AML/CTF* państw członkowskich Komitetu MONEYVAL: podczas posiedzenia plenarnego w maju 2024 r. przyjęto raport z oceny wzajemnej dla Jersey, w grudniu przyjęto raport z oceny wzajemnej dla Bośni i Hercegowiny. Oba kraje zostały włączone do standardowej procedury raportowania postępów, co oznacza, że będą informować o postępach we wdrożeniu międzynarodowych standardów *AML/CTF* za dwa lata.

1. Raporty postępu:

- Przyjęto raporty postępu: Węgier (6. Raport postępu), Gibraltaru (2. Raport postępu), Słowacji (3. Raport postępu) i Estonii (1. Raport postępu);
- Zatwierdzono, w drodze procedur pisemnych, raporty postępu dla Gruzji, Chorwacji, Polski, Estonii i Monako;
- Zgodzono się na usunięcie Armenii, Albanii, Czech, Węgier, Wyspy Man, Andory i Litwy z procesu monitorowania zgodności, co wskazuje na znaczący postęp tych państw w implementacji zaleceń ekspertów Komitetu MONEYVAL.

2. Procedury monitorowania zgodności:

- Wydano ostrzeżenie dla Mołdawii, aby podjęła intensywniejsze działania w celu usunięcia braków zidentyfikowanych podczas 5. rundy ocen wzajemnych. Pierwszy krok procedury zapewniania zgodności zostanie podjęty wobec Mołdawii automatycznie jeśli do czerwca 2025 r. nie wykaże ona wystarczającego postępu w usuwaniu braków;
- W maju 2024r. FATF uznał postępy Gibraltaru w zapewnianiu zgodności z Rekomendacjami FATF oraz zdecydowała o wyjściu tego kraju z procedury wzmożonego monitorowania
- Projekty typologiczne: w 2024 r. Komitet MONEYVAL prowadził prace w ramach projektów typologicznych: “Proceeds and conflict” pod przewodnictwem Ukrainy oraz “Practice of Using Virtual Assets, Virtual Asset Service Providers & Platforms in the Laundering of Criminal Property” pod przewodnictwem Wyspy Man.
- Szkolenia i współpraca: odbyły się dwa szkolenia dla ewaluatorów, przygotowujące do prowadzenia ewaluacji w ramach 6. rundy ocen wzajemnych państw członkowskich. W styczniu zorganizowano szkolenie w Helsinkach, w maju – szkolenie w Rydze. W szkoleniach brali udział przedstawiciele Polski, w tym GIIF.
- Współpraca z FATF: delegacja MONEYVAL uczestniczyła w posiedzeniach FATF, omawiając wspólne priorytety i strategiczne kwestie w globalnym *systemie AML/CTF*. Działania te podkreślają zaangażowanie MONEYVAL w globalną sieć *AML/CTF*.

- Od 1 czerwca 2024 roku na stanowisko Sekretarza Wykonawczego Komitetu MONEYVAL powołano pana Lado Lalicica.

Raport postępu Polski

W 2024 r. Polska podlegała ocenie pod kątem postępów w realizacji zaleceń ewaluatorów Komitetu MONEYVAL, zawartych w raporcie ewaluacyjnym, który został publikowany w grudniu 2021 r. na stronie Komitetu MONEYVAL⁵⁷.

Po analizie zrealizowanych dostosowań w kwietniu 2024 r. Polska zgłosiła do Sekretariatu MONEYVAL wnioski o podniesienie oceny za Rekomendację 1 (Ocena ryzyka oraz podejście oparte o analizę ryzyka), Rekomendację 15 (Nowe technologie), Rekomendację 26 (Regulacja oraz nadzór nad instytucjami finansowymi) oraz Rekomendację 33 (Statystyki). W czerwcu 2024 r. Polska przekazała do Sekretariatu MONEYVAL wypełniony kwestionariusz postępu w zakresie tych rekomendacji oraz stosowne informacje i materiały dodatkowe.

Komitet MONEYVAL w ramach tzw. procedury pisemnej, bez plenarnej dyskusji na posiedzeniu Komitetu MONEYVAL w grudniu 2024 r. zaakceptował wniosek Polski o podniesienie oceny za Rekomendację 1 i 33 do poziomu LC (zgodność w dużym stopniu) oraz podtrzymał - oceny za Rekomendację 15 i 26 na poziomie PC (zgodność częściowa) argumentując to w dalszym ciągu niewystarczającym postępem Polski. W efekcie zmian w ocenie zgodności, 14 z 40 Rekomendacji FATF pozostaje oceniona na poziomie PC.

Wpływ na podniesienie oceny za Rekomendację 1 miało opracowanie oraz opublikowanie na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej (BIP) w grudniu 2023 r. nowej Krajowej Oceny Ryzyka Prania Pieniędzy oraz Finansowania Terroryzmu. Dodatkowo poprawa oceny zgodności była wynikiem dostosowania (w ramach realizacji Strategii *AML/CTF* z 2021 r.), zasobów niektórych instytucji odpowiedzialnych za przeciwdziałanie praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu. Pozytywny wpływ na ocenę miała również działalność szkoleniowa GIIF, a także realizacja projektu TSI „Wzmocnienie mechanizmów oceny ryzyka oraz funkcji analiz strategicznych w Polskiej Jednostce Analityki Finansowej”.

Podniesienie oceny za Rekomendację 33 wynikało z działań polskich organów w zakresie zbierania statystyk umożliwiających mierzenie efektywności środków *AML/CTF*. GIIF wprowadził zmiany systemowe umożliwiające podział otrzymanych zawiadomień o podejrzanej działalności na zawiadomienia dotyczące ML i zawiadomienia dotyczące FT.

Odnosnie Rekomendacji 15 warto podkreślić, że podniesiono oceny częściowe za wybrane kryteria w ramach tej rekomendacji. W polskim systemie *AML/CTF* nadal brak jest szczególnych wymogów dla instytucji obowiązanych dotyczących oceny ryzyka ML/FT związanego z nowymi technologiami, produktami czy usługami przed ich wprowadzeniem na rynek. Odnotowano jednak działania nadzorcze GIIF i UKNF (szkolenia, raportowanie okresowe, poradniki, komunikaty, newslettery) zachęcające instytucje do uwzględniania nowych czynników ryzyka, w tym nowych technologii, w swoich ocenach ryzyka. W przypadku dostawców usług związanych z aktywami wirtualnymi (VASP), choć uznano je za instytucje obowiązane, ryzyko związane z ich działalnością uwzględniono w KOR i istnieje obowiązek ich rejestracji, to nadal nie wdrożono wobec nich wymogów dotyczących przekazów pieniężnych z Rekomendacji 16 FATF, a definicja działalności związanej

⁵⁷ <https://rm.coe.int/moneyval-2021-25-mer-pl-en/1680a55b9a>

z aktywami wirtualnymi w polskiej *ustawie AML/CTF* nie jest w pełni zgodna z definicją FATF.

W kontekście Rekomendacji 26 także udało się poprawić niektóre oceny cząstkowe. Uchybienia, które jednak uniemożliwiają podniesienie oceny, dotyczą braku uwzględnienia dostawców transferu wartości jako odrębnej kategorii instytucji obowiązanych oraz braków, co do wymogów wejścia na rynek, mających na celu zapobieganie wykorzystaniu instytucji finansowych przez przestępców. Ponadto, elementy nadzoru opartego na analizie ryzyka nie są wystarczająco precyzyjnie określone, a nadzorcy (GIIF, NBP, UKNF) nie uwzględnili częstotliwości działań nadzorczych w metodologii kontroli ani w rocznych planach kontroli.

Badanie horyzontalne na temat środków ponadnarodowych UE w raportach z 5. Rundy ewaluacji wzajemnych Komitetu MONEYVAL

W latach 2023-2024 r. przedstawicielka GIIF była członkiem zespołu projektowego, opracowującego raport horyzontalny, w którym przeanalizowano, w jaki sposób ponadnarodowa legislacja, mechanizmy i inne inicjatywy UE zostały uwzględnione i ocenione w procesie 5. rundy ewaluacji wzajemnych MONEYVAL. Oprócz przedstawicielki Polski w skład zespołu wchodzi pracownicy Sekretariatu MONEYVAL. Działanie to było realizacją jednego z celów wyznaczonych w Strategii MONEYVAL na lata 2023-2027, przyjętej w kwietniu 2023 r.

Analiza zawarta w raporcie pomoże wypracować lepsze rozumienie i bardziej spójną ocenę mechanizmów ponadnarodowych stosowanych w państwach członkowskich UE, podlegających ocenie wzajemnej Komitetu MONEYVAL.

Raport został przyjęty na 68. posiedzeniu plenarnym oraz opublikowany na stronie Komitetu MONEYVAL.

Udział w ewaluacjach państw członkowskich Komitetu MONEYVAL

Przedstawiciele Polski (GIIF oraz UKNF) w 2024 r. kontynuowali prace jako ewaluatorzy w procesach oceny systemów *AML/CTF* Jersey oraz Bośni i Hercegowiny. Raporty z ewaluacji tych państw zostały przyjęte na posiedzeniu plenarnym Komitetu MONEYVAL odpowiednio w maju i grudniu 2024 r.

W grudniu 2024 r. przedstawiciele Polski (GIIF i UKNF) podjęli działania mające na celu opracowanie wkładu ocennego w odniesieniu do postępu Rumunii w realizacji zaleceń zawartych w raporcie z 5. rundy ewaluacyjnej tego kraju, dotyczących zapewnienia zgodności technicznej z Rekomendacjami FATF. Zadaniem polskich recenzentów jest analiza materiałów przekazanych przez oceniany kraj oraz opracowanie propozycji treści uwag do 1. raportu postępu Rumunii. Raport zostanie przyjęty podczas posiedzenia plenarnego w maju 2025 r.

Wyróżnienie dla Elżbiety Franków-Jaśkiewicz w projekcie „75 kobiet na 75-lecie Rady Europy”

W czerwcu 2024 r. przedstawicielka GIIF, pani Elżbieta Franków-Jaśkiewicz została wyróżniona przez Radę Europy wraz z Delegacją Unii Europejskiej przy Radzie Europy oraz stałe przedstawicielstwa Królestwa Niderlandów i Wielkiej Brytanii w projekcie „75 kobiet na 75-lecie Rady Europy”.

Elżbieta Franków-Jaśkiewicz jest jedną z najbardziej aktywnych kobiet w globalnej sieci *AML/CTF*. Promowała prace Rady Europy w zakresie zapobiegania i zwalczania prania pieniędzy i finansowania terroryzmu, zarówno na poziomie europejskim, jak i globalnym. Była pierwszą kobietą na stanowisku przewodniczącego Komitetu MONEYVAL. W ostatnim czasie brała udział w negocjacjach i przyjęciu „Strategii Komitetu MONEYVAL na lata 2023-2027”.

7.4. Konferencja Państw Stron Konwencji Warszawskiej

W związku z realizacją postanowień Konwencji Warszawskiej (KW) i uczestnictwem Polski w COP, GIIF kontynuował działania związane z aktywnościami tego forum. W dniach 17-18 października 2024 r. odbyło się 16. Posiedzenie Plenarne COP.

Podczas spotkania podkreślono znaczenie konwencji i jej rolę w międzynarodowej współpracy.

Zachęcono państwa do zmniejszania liczby zastrzeżeń do poszczególnych artykułów KW. W szczególności pozytywnie oceniono wycofanie zastrzeżeń przez Słowację do Art. 7(2c) KW (Monitorowanie operacji bankowych) oraz Słowenię do Art. 3(4) KW (Odwrócony ciężar dowodowy). W Polsce – zgodnie z informacjami przekazanymi przed posiedzeniem COP przez Ministerstwo Sprawiedliwości – zakończono kwerendę zastrzeżeń i deklaracji złożonych do KW z zakresu prawa karnego oraz trwają prace, zmierzające do przygotowania projektu ustawy, który pozwoli na wycofanie tych zastrzeżeń.

COP została poproszona przez Komitet Ministrów RE o wydanie opinii na temat wniosku Kazachstanu o przystąpienie do KW. Po analizie jego zgodności z konwencjami międzynarodowymi, delegacje nie wyraziły sprzeciwu dla tego wniosku oraz zaproponowały przegląd zgodności Kazachstanu z przepisami KW.

Podczas posiedzenia zaprezentowano postępy w pracach nad projektem protokołu dodatkowego do KW, który obejmuje kwestie konfiskaty bez wyroku skazującego oraz ustanowienie krajowych agencji do zarządzania mieniem skonfiskowanym.

Posiedzenie plenarne przyjęło także zmiany do noty interpretacyjnej do Art. 11 KW. Ekspert naukowy COP wyjaśnił, że pomimo, że sędziowie nie są zobligowani do uznawania wcześniejszych zagranicznych wyroków, krajowy porządek prawny powinien jednak zapewniać taką możliwość oraz, że prawna możliwość niezastosowania surowszej kary w przypadku braku zagranicznej recydywy nie jest objęta zakresem Art. 11 KW.

Omówiono także zmiany w standardach FATF: Rekomendacji 4 (Konfiskata oraz środki tymczasowe), Rekomendacji 30 (Zakres właściwości organów ścigania), Rekomendacji 31 (Uprawnienia organów ścigania), Rekomendacji 38 (Wzajemna pomoc prawna w zakresie konfiskaty i zamrażania) i 40 (Współpraca międzynarodowa) oraz Wyników Bezpośrednich nr 2 (Efektywna współpraca międzynarodowa) i nr 8 (Efektywne odzyskiwanie mienia).

Podczas posiedzenia odbyła się dyskusja nad oceną stopnia implementacji przez Maroko i Arubę tych postanowień KW, które były przedmiotem tematycznych raportów monitorujących COP od 2018 r. Uzgodniono, że państwa te zostaną włączone do planu prac w ramach kolejnych sprawozdań horyzontalnych dotyczących artykułów, które nie zostały wdrożone na zadowalającym poziomie.

Przeanalizowano postępy dokonane przez:

- Czarnogórę, Federację Rosyjską, Serbię i Turcję w zakresie implementacji Art. 11 KW (Międzynarodowa recydywa);
- Armenię i Serbię w zakresie implementacji Art. 25.2 i 3 KW (Pierwszeństwo zwrotu skonfiskowanego mienia stronie wnioskującej i uwzględniania umów w zakresie zwrotu skonfiskowanego mienia);
- Macedonię Północną w zakresie implementacji Art. 25.2 KW (Pierwszeństwo zwrotu skonfiskowanego mienia stronie wnioskującej);
- Federację Rosyjską w zakresie implementacji Art. 14 KW (Wstrzymywanie podejrzanych transakcji).

W odniesieniu do krajów, które nie wykazały wystarczających postępów, zaplanowano spotkania konsultacyjne z udziałem przewodniczącego, wiceprzewodniczącego lub członka Biura COP, szefa delegacji lub stałego przedstawicielstwa danego kraju oraz zainteresowanych ekspertów, które zachęcać mają do priorytetowego wdrażania działań zalecanych w wyniku przeglądów horyzontalnych.

Ponadto Sekretariat przeprowadził analizę postępów we wdrażaniu Art. 7.2c KW i Art. 19.1 KW przez Danię, Francję, Litwę, Monako i Hiszpanię. W raporcie odnotowano postęp Litwy i Monako. Kraje niespełniające założeń ww. artykułów złożą stosowne raporty w 2025 r.

7.5. Grupa Egmont

Polska Jednostka Analityki Finansowej w 2024 r. kontynuowała prace w ramach Grupy Egmont, zrzeszającej 177 jednostek analityki finansowej z całego świata, uczestnicząc w pracach, inicjatywach i spotkaniach na poziomie roboczym i plenarnym.

Przedstawiciele GIIF brali udział w posiedzeniach Grupy Roboczej do spraw Wymiany Informacji i Grupy Roboczej ds. Pomocy Technicznej i Szkoleniowej, a także Grupy Regionalnej Europa 1 oraz byli zaangażowani we współpracę z Sekretariatem Grupy Egmont. Uczestniczyli także w 30. posiedzeniu plenarnym oraz posiedzeniu Szefów Jednostek Analityki Finansowej.

24 spotkanie grup roboczych i regionalnych Grupy Egmont odbyło się w dniach 29 stycznia - 2 lutego 2024 r. na Malcie. Gospodarzem wydarzenia była maltańska jednostka analityki finansowej (FIAU).

W trakcie spotkań dyskutowano o:

- postępach w realizacji Strategii Grupy Egmont na lata 2022-2027;
- kwestii wzmocnienia organizacji poprzez przegląd i zatwierdzenie członkostwa nowych jednostek analityki finansowej oraz wybór niektórych stanowisk kierowniczych w organizacji;
- potrzebach jednostek analityki finansowej należących do Grupy Egmont w zakresie szkoleń i pomocy technicznej oraz propozycjach inicjatyw odpowiadających tym potrzebom;

- aktualnych ryzykach w obszarach prania pieniędzy i finansowania terroryzmu, w tym roli jednostek analityki finansowej w procesie odzyskiwania mienia, w zapobieganiu uchylaniu się od sankcji stosowanych w celu przeciwdziałania finansowaniu proliferacji broni masowego rażenia oraz w zapobieganiu nadużywaniu organizacji non-profit do finansowania terroryzmu;
- operacyjnych i strategicznych celach Grupy Egmont;
- możliwościach dalszego wykorzystania nowych technologii w celu przyspieszenia wymiany informacji przez jednostki analityki finansowej, w tym usługach opartych na chmurze i zaawansowanych informatycznych narzędziach analitycznych.

W ramach spotkań grup regionalnych przedstawiciele GIIF są zaangażowani w działania regionu Europa I, w skład którego wchodzi jednostki analityki finansowej z państw członkowskich Unii Europejskiej. W trakcie posiedzeń w 2024 r., dyskusja jednostek tego regionu koncentrowała się wokół zagadnień związanych z przygotowaniem do implementacji przepisów aktów prawnych przyjętych przez Unię Europejską w ramach pakietu *AML/CTF*, w tym AMLA, delegowaniu przez jednostki analityki finansowej pracowników do AMLA, przyszłym wspólnym analizom oraz narzędziom informatycznym wspierającym te analizy.

Plenarne posiedzenie Grupy Egmont odbyło się w dniach 2–7 czerwca 2024 r. w Paryżu. Głównym tematem posiedzenia był rozwój koncepcji Jednostka Wywiadu Finansowego Przyszłości („Next Generation FIU”), która wspiera realizację Strategii Grupy Egmont na lata 2022-2027. Dyskusja podczas obrad koncentrowała się wokół trzech wątków: rozwój kadr jednostek analityki finansowej, wykorzystanie przez jednostki analityki finansowej nowych technologii oraz rola jednostek analityki finansowej w zwalczaniu nowych typów przestępczości.

Podczas posiedzenia plenarnego, przedstawiciele jednostek analityki finansowej, po wysłuchaniu rekomendacji panelu doradczego Grupy Egmont, wybrali panią Elżbietę Franków-Jaśkiewicz, Zastępcę Dyrektora Departamentu Informacji Finansowej na nową przewodniczącą tej organizacji. Pani Elżbieta Franków-Jaśkiewicz pełniła funkcję tymczasowej przewodniczącej Grupy Egmont od września 2023 r., wcześniej sprawowała funkcję wiceprzewodniczącej Grupy. Nowa przewodnicząca wśród priorytetowych działań na swoją dwuletnią kadencję wymieniła m. in.:

- zapewnienie przejrzystych procedur promujących zaufanie do Grupy Egmont,
- zastosowanie innowacyjnego podejścia w celu wzmocnienia współpracy z kluczowymi partnerami Grupy Egmont (FATF, ciała regionalne FATF, G20, OECD, Rada Europy),
- zwiększenie aktywnego udziału przedstawicieli jednostek analityki finansowej w pracy Grupy Egmont,
- kontynuacja priorytetów związanych z odzyskiwaniem aktywów poprzez zachęcenie jednostek analityki finansowej do przystąpienia do Konwencji Warszawskiej oraz jej protokołu fakultatywnego,
- wzmocnienie współpracy pomiędzy jednostkami analityki finansowej, a organami nadzorczymi *AML/CTF*,
- polepszenie współpracy pomiędzy organami celnymi, a jednostkami analityki finansowej.

Podczas posiedzenia plenarnego odbył się również konkurs o Nagrodę Best Egmont Case Award (BECA). Jego celem jest wyróżnienie jednostek analityki finansowej, które dzięki wymianie informacji przyczyniły się do skutecznych dochodzeń w sprawie prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu.

WARSZTATY ECOFEL

Egmont Centre of FIU Excellence and Leadership (ECOFEL) we współpracy z IF zorganizował w dniach 13-15 marca 2024 r. w Polsce warsztaty w ramach Grupy Operacyjnej ds. Aktywów Wirtualnych (Virtual Assets Operational Taskforce – VASP), skierowane do ukraińskich partnerów (także z udziałem przedstawicieli jednostek analityki finansowej wybranych państw - członków grupy). Warsztaty poświęcone były zagadnieniom omijania sankcji przy wykorzystaniu kryptowalut i dostawców usług w zakresie kryptoaktywów. W trakcie szkolenia uczestnicy mogli zapoznać się z niektórymi aspektami finansowania terroryzmu, narzędziami do analizy danych związanych z przepływem kryptowalut, jak również wymienić się doświadczeniami z prowadzonych analiz dotyczących przepływów kryptoaktywów pochodzących z nielegalnej działalności.

7.6. Grupa Specjalna ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy

Posiedzenia plenarne Grupy Specjalnej ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy (FATF) oraz posiedzenia grup roboczych FATF odbyły się w Paryżu w dniach 19-23 lutego i 21-25 października 2024 r. oraz w Singapurze w dniach 24-28 czerwca 2024 r. Polska nie jest członkiem FATF, niemniej jednak uczestniczy w jej pracach w ramach delegacji Komitetu MONEYVAL, a także w ramach sprawowania przez przedstawicielkę GIIF funkcji Przewodniczącej Grupy Egmont.

W 2024 r. FATF aktualizowała listę jurysdykcji objętych wzmożonym monitorowaniem (tzw. „szarą listę FATF”), dodając Kenię i Namibię (w lutym 2024 r.), Monako i Wenezuelę (w czerwcu 2024 r.) oraz Algierię, Angolę, Liban i Wybrzeże Kości Słoniowej (w październiku 2024 r.). Z listy usunięto natomiast Barbados, Gibraltary, Ugandę i Zjednoczone Emiraty Arabskie (w lutym 2024 r.), Jamajkę i Turcję (w czerwcu 2024 r.) oraz Senegal (w październiku 2024 r.). Kraje te wykazały postępy w usuwaniu strategicznych braków oraz będą współpracować z odpowiednimi ciałami regionalnym typu FATF w celu dalszego wzmacniania swoich *systemów AML/CTF/CFP*.

W 2024 r. FATF zatwierdziła zmienione kryteria dla traktowania priorytetowego krajów w procesie przeglądu Grupy ds. Przeglądu Współpracy Międzynarodowej (ICRG), tj. krajów ze strategicznymi brakami w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, które stanowią ryzyko dla międzynarodowego systemu finansowego (krajów na „szarej” lub „czarnej liście” FATF). Kryteria te zostaną zastosowane w następnej rundzie ewaluacji wzajemnych. Mają one zapewnić, że proces umieszczania na listach FATF będzie nadal oparty na ryzyku, sprawiedliwy, przejrzysty i uwzględniający wyzwania, przed którymi stoją kraje najsłabiej rozwinięte.

W czerwcu 2024 r. przyjęto i opublikowano wspólny raport FATF, Grupy Azji i Pacyfiku ds. Prania Pieniędzy (APG) i Grupy Euroazjatyckiej ds. Zwalczania Prania Pieniędzy i Finansowania Terroryzmu (EAG) z ewaluacji *systemu AML/CTF/CFP* Indii oraz wspólny raport FATF i Grupy Specjalnej dla Bliskiego Wschodu i Afryki Północnej ds.

Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy (MENAFATF) z ewaluacji systemu *AML/CTF/CFP* Kuwejt. W październiku przyjęto i opublikowano dwa ostatnie raporty z ewaluacji wzajemnej w ramach czwartej rundy ocen FATF: FATF i Grupy Specjalnej dla Ameryki Łacińskiej ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy (GAFILAT) w sprawie ewaluacji Argentyny oraz FATF i MENAFATF w sprawie ewaluacji Omanu.

W kontekście Federacji Rosyjskiej, FATF wyrażała zaniepokojenie związane z rosnącymi zagrożeniami dla międzynarodowego systemu finansowego wynikającymi z działań Federacji Rosyjskiej oraz zdecydowała o utrzymaniu zawieszenia jej członkostwa w FATF.

Ponadto, w ramach kontynuacji aktywności w zakresie strategicznych inicjatyw FATF prowadzono następujące działania:

- W listopadzie 2024 r. FATF opublikowała zrewidowane wytyczne dotyczące krajowej oceny ryzyka prania pieniędzy. Realizowane są prace nad kompleksową aktualizacją wymogów dotyczących oceny ryzyka finansowania terroryzmu.
- FATF kontynuowała prace dotyczące zmian Rekomendacji 8: w lutym 2024 r. uzgodniono zmiany w metodyce oceny dla następnej rundy ocen wzajemnych, które wyjaśniają istniejące obowiązki stosowania środków opartych na analizie ryzyka w celu ochrony organizacji non-profit, które są najbardziej narażone na potencjalne nadużycia w zakresie finansowania terroryzmu i zapobiegają niezamierzonym konsekwencjom niewłaściwego stosowania wymogów FATF. FATF rozpoczęła również projekt przeglądu swoich procesów w celu zapewnienia, że kraje nie nadużywają wymogów FATF do ograniczania działalności organizacji non-profit.
- W lipcu 2024 r. FATF opublikowała piątą coroczną aktualizację postępów w implementacji przez kraje standardów dotyczących aktywów wirtualnych i dostawców usług w tym zakresie. Celem inicjatywy jest umożliwienie społeczności FATF wsparcia jurysdykcji w regulowaniu i nadzorowaniu dostawców usług w zakresie aktywów wirtualnych oraz zachęcanie jurysdykcji do pełnego wdrożenia Rekomendacji 15.
- Realizowano przegląd (w tym poprzez konsultacje publiczne) standardów dotyczących transgranicznych systemów płatności (Rekomendacja 16), które mają uczynić je szybszymi, tańszymi i bardziej przejrzystymi, jednocześnie zapewniając zgodność z wymogami *AML/CTF*.
- W lutym 2024 r. przyjęto zaktualizowany poradnik FATF na temat podejścia opartego o analizę ryzyka w zakresie Rekomendacji 25 dotyczącej przejrzystości i beneficjentów rzeczywistych porozumień prawnych, który uwzględnia wkład pochodzący z konsultacji publicznych ogłoszonych po posiedzeniu plenarnym FATF w październiku 2023 r. Celem inicjatywy jest ułatwienie wykrywania korupcji oraz unikania sankcji poprzez osoby prawne.
- FATF przeprowadziła i opublikowała horyzontalny przegląd działań stosowanych przez państwa członkowskie w celu zapobiegania wykorzystaniu „strażników dostępu” („*gate keepers*”), np. księgowych, prawników, agentów nieruchomości, do ułatwiania prania pieniędzy i finansowania terroryzmu.
- Rozpoczęto realizację projektu współpracy z ekspertami ds. ochrony danych i prywatności, sektorem prywatnym i innymi partnerami międzynarodowymi

dotyczącego wymiany informacji zgodnie z różnymi przepisami krajowymi *AML/CTF/CFP* oraz ochrony danych i prywatności.

- Kontynuowano działania w ramach inicjatywy „*Women in FATF and the Global Network (WFGN)*”, mającej na celu promowanie kobiet w walce z przestępczością finansową. Został zaprezentowany e-book pt. „*Breaking Barriers: Inspiring the Next Generation of Women Leaders*”, który ma inspirować kobiety do angażowania się w przeciwdziałanie przestępczości finansowej oraz uruchomiono drugą edycję programu mentorskiego w celu wzmocnienia inkluzywności i różnorodności w ramach FATF i Globalnej Sieci. E-book zawiera także wkład przedstawicielki GIIF, Pani Elżbiety Franków-Jaskiewicz, która podzieliła się swoim doświadczeniem, zebranych jako Przewodnicząca Komitetu MONEYVAL oraz Grupy Egmont.

Na nowego Prezydenta FATF na kadencję lipiec 2024 – czerwiec 2026 powołało Elizę de Anda Madrazo z Meksyku. Kluczowe priorytety prezydencji Meksyku obejmują:

- Wspieranie włączenia finansowego poprzez promowanie opartego na analizie ryzyka wdrażania Standardów FATF zgodnie z zasadą proporcjonalności;
- Zapewnienie pomyślnego rozpoczęcia nowej rundy ewaluacji wzajemnych;
- Wzmocnienie spójności Globalnej Sieci poprzez promowanie przejrzystości, włączenia i jedności oraz wspieranie propozycji mających na celu wzmocnienie współpracy między FATF i ciałami regionalnymi typu FATF;
- Wspieranie skutecznego wdrażania zmienionych Standardów FATF z naciskiem na odzyskiwanie mienia, beneficjanta rzeczywistego i aktywa wirtualne; oraz
- Kontynuowanie wysiłków na rzecz zwalczania finansowania terroryzmu i finansowania proliferacji.

Przedstawiciele GIIF uczestniczyli w minionym roku nie tylko w posiedzeniach FATF, ale także w innych jego działaniach.

Spotkania Wspólnych Grup w Ramach ICRG

W 2024 r. przedstawiciele GIIF wzięli udział w dwóch spotkaniach Wspólnej Grupy ds. Eurazji (ang. EE JG) funkcjonującej w ramach Grupy ds. Przeglądu Współpracy Międzynarodowej (ang. ICRG) przy Grupie Specjalnej ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy (FATF), oraz w jednym spotkaniu Wspólnej Grupy ds. Eurazji oraz Bliskiego Wschodu i Afryki Północnej (ang. E-MENA Joint Group), które było inauguracyjnym spotkaniem połączonych już grup, dotychczas funkcjonujących osobno jako Wspólna Grupa ds. Eurazji oraz Wspólna Grupa ds. Bliskiego Wschodu i Afryki Północnej (ang. MENA JG).

W skład Wspólnej Grupy E-MENA wchodzi jej współprzewodniczący, przedstawiciele sekretariatu FATF, Grupy Specjalnej dla Bliskiego Wschodu i Afryki Północnej ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy (MENAFATF) oraz Komitetu MONEYVAL, jak również eksperci dokonujący przeglądu raportów państw objętych przeglądem (ang. *lead reviewers*) oraz delegaci krajowi.

Na wszystkich spotkaniach Wspólnej Grupy członkowie spotykali się bezpośrednio z delegacjami z państw z poszczególnych krajów objętych procesem przeglądu ICRG w celu zadania im pytań na temat ich systemów przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu

terroryzmu i dokonywanych przez nie postępów w realizacji ich planów działań z FATF. Przedstawiciel GIIF brał w nich udział w roli eksperta dokonującego przeglądu raportu Monako.

Udział w szkoleniach FATF

W dniach 2 - 5 lipca 2024 r. przedstawiciel GIIF wziął udział w szkoleniu Financial Action Task Force (FATF) „ICRG Reviewer Training” przeprowadzonym przez Instytut Szkoleniowy FATF w Busan, w Korei Południowej. Jest to szkolenie mające na celu przygotowanie grupy ekspertów, dokonujących przeglądu raportów państw, do nowej rundy ocen systemów przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu w ramach ICRG - kluczowego procesu sprawdzania zgodności państw przez FATF.

Przedstawiciele GIIF i Prokuratury Krajowej brali udział w szkoleniach organizowanych lub współorganizowanych przez FATF przygotowujących do roli ewaluatora w kolejnej rundzie ewaluacji wzajemnych państw pod kątem zgodności ich *systemów AML/CTF* z międzynarodowymi standardami w tej dziedzinie.

Promowanie działań FATF

W ramach regularnych działań GIIF mających na celu promowanie na szczeblu krajowym inicjatyw podejmowanych na forum FATF, GIIF na bieżąco informował o działaniach FATF, publikował informacje o listach FATF (w tym tłumaczenia oświadczeń FATF na język polski), raportach, dokumentach FATF oraz prowadzonych przez FATF konsultacjach publicznych.

7.7. Grupa Euroazjatycka ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy

Polska od 2007 r. jest obserwatorem w Grupie Euroazjatyckiej ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy (EAG), która jest jednym z tzw. ciał regionalnych FATF i członkiem stowarzyszonym FATF. Podstawowym celem EAG jest ochrona integralności globalnego systemu finansowego poprzez zapewnienie spójnego wdrażania zaleceń FATF przez państwa z rejonu Euroazji. W praktyce jedną z wiodących ról w pracach tej organizacji odgrywa Federacja Rosyjska, w związku z tym Polska, od czasu agresji Rosji na Ukrainę, nie realizuje aktywnie działań wynikających ze statusu obserwatora w Grupie.

7.8. Grupa robocza ds. zwalczania mechanizmów finansowania tzw. państwa islamskiego

Udział przedstawicieli GIIF w pracach grupy roboczej Globalnej Koalicji dedykowanej zwalczaniu finansowania ISIS – *Counter ISIS Finance Group* (CIFG) potwierdza rolę i zaangażowanie Polski w skoordynowane działania społeczności międzynarodowej na polu walki z finansowaniem ISIS. Grupa powstała w 2015 r. Obecnie skupia około 70 krajów i organizacji międzynarodowych i koordynuje działania przeciwko sieciom wsparcia finansowego ISIS na całym świecie. Współprzewodniczą jej przedstawiciele Arabii Saudyjskiej, Stanów Zjednoczonych i Włoch.

W 2024 r. odbyły się dwa posiedzenia CIFG w których uczestniczyli przedstawiciele ponad 40 państw – członków grupy z całego świata. Przedstawiciel GIIF brał udział w posiedzeniach w trybie on-line. Podczas obrad skupiono się na sposobach finansowania ISIS i zwalczania tego

finansowania w Azji i Afryce. Przedstawiciele państw członkowskich CIFG oraz niezależni eksperci podzielili się informacjami o aktualnych źródłach i sposobach finansowania ISIS, zaprezentowali studia przypadków, dotyczące spraw prowadzonych przeciwko ISIS, pokazujące m. in. w jaki sposób skoordynowane działania oraz wymiana informacji między państwami i z sektorem prywatnym, w tym organizacjami non-profit, skutecznie wzmacniają działania przeciwko ISIS. W szczególności prezentowane podczas spotkań studia przypadków dotyczyły ujawnienia i zakłócania transakcji ISIS realizowanych poza formalnym systemem finansowym, w tym za pośrednictwem systemu hawala i „kurierów gotówki” („*cash couriers*”), z wykorzystaniem sektora organizacji non-profit oraz z wykorzystaniem aktywów wirtualnych i systemów płatności mobilnych.

Spotkania CIFG służyły także nawiązaniu przez społeczność międzynarodową bliższej współpracy z krajami, które są podatne na wykorzystanie przez osoby i podmioty finansujące ISIS, w celu zwiększenia zdolności tych krajów do prowadzenia dochodzeń, stosowania sankcji finansowych wobec osób powiązanych z ISIS i podejmowania innych działań przeciwko finansowaniu ISIS, a także wsparciu jurysdykcji z brakami w ich *systemach AML/CTF* w dążeniu do zapewnienia zgodności z międzynarodowymi standardami FATF w tej dziedzinie.

7.9 WSPÓŁPRACA DWUSTRONNA

7.9.1. PODSTAWY WYMIANY INFORMACJI Z ZAGRANICZNYMI JAF

Porozumienia o wymianie informacji w obszarze walki z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu, jak też prowadzona na ich podstawie współpraca, odpowiadają postanowieniom *Konwencji Rady Europy o praniu, ujawnianiu, zajmowaniu i konfiskacie dochodów pochodzących z przestępstwa oraz o finansowanie terroryzmu, z dnia 16 maja 2005 r.*, czyli tzw. Konwencji Warszawskiej (CETS 198), jak również standardom w tym obszarze opracowanym przez Grupę Egmont. Zakres otrzymywanych oraz udostępnianych informacji, zwłaszcza informacji dodatkowych, jest uzależniony każdorazowo od zakresu zapytania i zgodności z podstawowymi zasadami prawa krajowego.

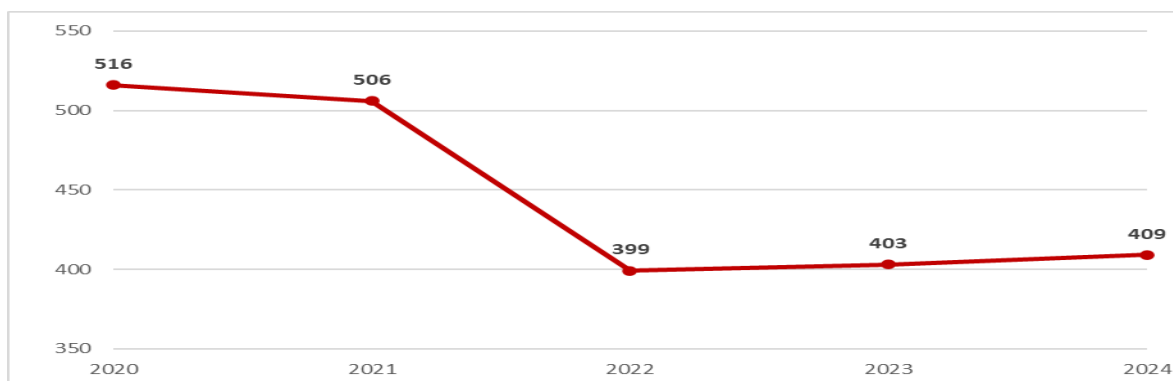
W obecnej sytuacji prawnej współpraca GIIF w zakresie wymiany informacji finansowych związanych z przeciwdziałaniem praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu z krajami UE regulowana jest na podstawie art. 111 ust. 1 *ustawy AML/CTF*. Natomiast zgodnie z art. 111 ust. 2 *ustawy AML/CTF* GIIF udostępnia posiadane informacje finansowe jednostkom analityki finansowej z państw niebędących członkami UE na zasadzie wzajemności, a wymiana informacji na podstawie Konwencji Warszawskiej regulowana jest w oparciu o art. 111 ust. 3 *ustawy AML/CTF*. Tym samym, w 2024 r. GIIF nie podpisał kolejnych porozumień o współpracy w zakresie wymiany informacji dotyczących zwalczania prania pieniędzy i finansowania terroryzmu.

7.9.2 WYMIANA INFORMACJI Z ZAGRANICZNYMI JEDNOSTKAMI ANALITYKI FINANSOWEJ

Wnioski i Informacje otrzymywane przez GIIF od zagranicznych partnerów

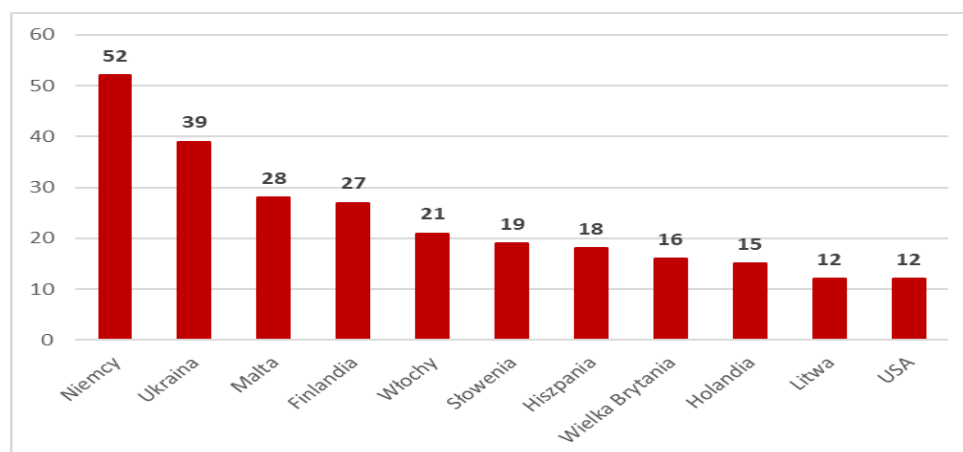
W 2024 r. wpłynęło do GIIF 409 wniosków od zagranicznych JAF, które zawierały łącznie 2017 podmiotów. Oznacza to minimalny wzrost liczby zapytań w stosunku do roku ubiegłego. Na wszystkie wnioski przekazano odpowiedź GIIF.

Wykres nr 16 – Zapytania zagranicznych jednostek analityki finansowej w latach 2020 – 2024

Ok. 68% z omawianych zapytań pochodzi od JAF państw członkowskich Unii Europejskiej. Najwięcej zapytań GIIF otrzymał od jednostek analityki finansowej Niemiec, Malty i Finlandii. Z JAF spoza Unii Europejskiej, najwięcej wniosków o informacje do GIIF przekazała Ukraina, Wielka Brytania i Stany Zjednoczone.

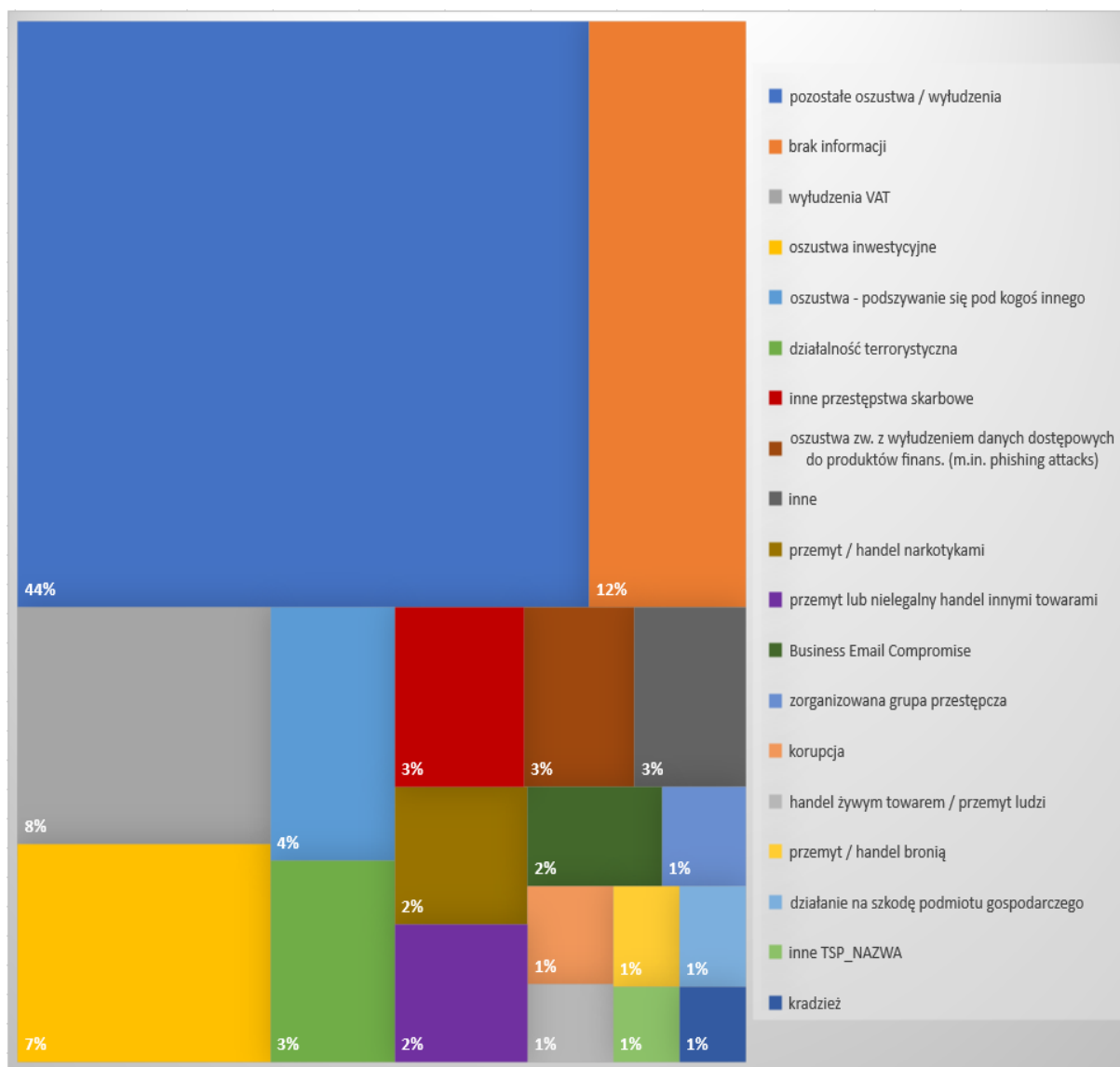
Wykres nr 17 – Zestawienie 10 państw z których zagraniczne JAF przesłały najwięcej zapytań w 2024r.

Spośród 409 wniosków otrzymanych od zagranicznych JAF, prawie całość tej liczby, tj. 400 wniosków, wskazywało na potencjalne przestępstwo bazowe w zakresie prania pieniędzy. W 55 przypadkach (12%) nie określono przestępstwa bazowego, wskazując jedynie na możliwe powiązania z praniem pieniędzy. Najczęściej wskazywaną kategorią przestępstw bazowych były różnego rodzaju oszustwa i wyłudzenia, które pojawiły się w 201 wnioskach, co stanowiło łącznie 44 % wszystkich wskazań. Ponadto, wyłudzenia VAT były wprost wymienione przy 8% wskazań. Oszustwa inwestycyjne stanowiły 7% wskazań, natomiast podszywanie się pod inne osoby oraz oszustwa z wyłudzeniem danych do produktów

finansowych (np. phishing) wynosiły odpowiednio 4% i 3 % wskazań. Związki z potencjalnym finansowaniem terroryzmu stanowiły podstawę dla 3% otrzymanych zapytań (15 wniosków). Oprócz dominujących różnego rodzaju oszustw i wyłudzeń, widoczne są również mniejsze, ale równie istotne kategorie, takie jak przestępczość zorganizowana, przemyt narkotyków, handel żywym towarem i przestępstwa gospodarcze.

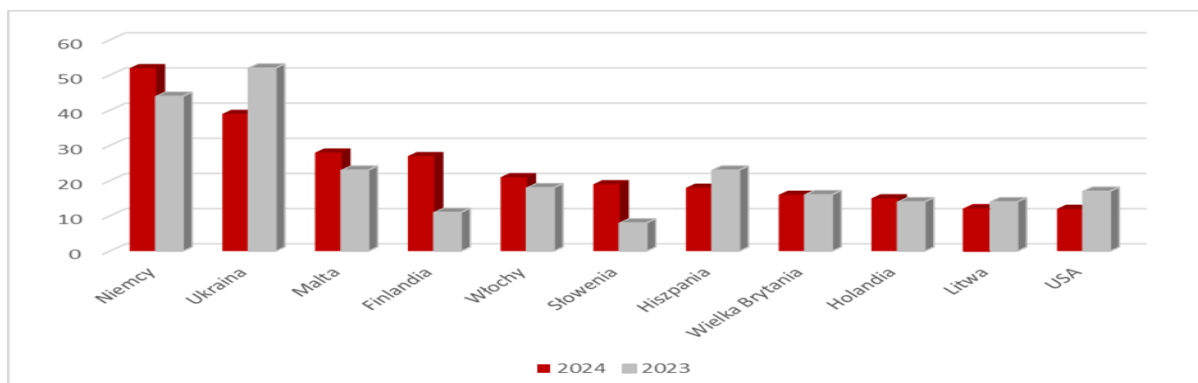
Wykres nr 18 – Zestawienie najczęściej deklarowanych potencjalnych przestępstw bazowych w zakresie prania pieniędzy we wnioskach zagranicznych jednostek analityki finansowej z 2024 r.

W 2024 roku GIIF otrzymał także jeden wniosek od EUROPOL’u, który dotyczył łącznie 28 podmiotów. Wymiana informacji z EUROPOL’em odbywa się na podstawie art. 115 [ustawy AML/CTF](#).

W 2024 roku odnotowano wzrost liczby zapytań przychodzących z Niemiec w porównaniu z rokiem ubiegłym (52 zapytania w 2024 roku w stosunku do 44 zapytań w 2023 roku). Dodatkowo, znacząco zwiększyła się z liczba wniosków ze słoweńskiej i fińskiej jednostek analityki finansowej. Znacząco spadła natomiast liczba wniosków od ukraińskiej jednostki analityki finansowej.

Wykres nr 19 – Zestawienie 10 państw z których zagraniczne JAF przesłały najwięcej zapytań w 2024 roku i porównanie z liczbą zapytań przekazanych w 2023 roku

Przez wzgląd na efektywną wymianę informacji pomiędzy GIIF a zagranicznymi jednostkami analityki finansowej, GIIF często wspiera nawiązanie współpracy pomiędzy krajowymi i zagranicznymi organami ścigania.

Blokada środków na wniosek zagranicznego partnera

Do GIIF wpłynął wniosek o blokadę od zagranicznej jednostki analityki finansowej, dotyczący rachunków obywateli tegoż kraju, prowadzonych w polskich bankach. W uzasadnieniu wniosku wskazano na prowadzone we wnioskującym kraju śledztwo dotyczące wystawiania sfałszowanej dokumentacji i poświadczania nieprawdy przez urzędniczkę państwową oraz czerpanie z tego proceduru korzyści finansowych. Podczas przeszukań w domu ww. osoby znaleziono wyciągi z polskich rachunków bankowych i potwierdzenia wpłat gotówkowych na polskie rachunki. Oszacowano, że ww. osoba osiągnęła z uprawianego proceduru korzyści majątkowe przekraczające 3 mln USD. Przeprowadzona przez GIIF analiza wykazała, że w polskich bankach oprócz wskazanej urzędniczki rachunki posiadało także trzech członków jej rodziny, w tym jej mąż. Rachunki te zasilane były głównie wpłatami gotówkowymi, a środki w większości następnie transferowane były do trzech innych krajów, w tym głównie poza UE. Poproszony o udokumentowanie źródła pochodzenia środków mąż urzędniczki przedstawił m.in. kopie deklaracji wwozu środków pieniężnych składaną na granicy z UE. Z przedstawionych deklaracji wynikało, że korzystał on z usług „kurierów” do przewozu gotówki. Na tej podstawie GIIF ustalił, że wskazani przez męża urzędniczki „kurierzy”, w okresie niespełna półtora roku zadeklarowali wwóz do Polski środków o wartości 5 mln EUR i 15 mln USD. Ponadto ustalono również, że inny członek rodziny urzędniczki także przewoził przez granicę środki, które następnie wpłacał na rachunek polskiej spółki, której był współwłaścicielem. Środki pochodzące z wpłat gotówkowych prawdopodobnie inwestowane były w bieżącą działalność spółki. Mogło to mieć na celu ukrycie ich przestępczego pochodzenia i generowanie już nowych, „wypranych”, czystych przychodów. Powyższe wpisuje się w charakter jednej z metod prania pieniędzy, polegającej na mieszaniu dochodów pochodzących z legalnej działalności z wartościami majątkowymi pochodzącymi z nielegalnych źródeł.

Na podstawie przeprowadzonej analizy GIIF podjął decyzję o realizacji wniosku partnera zagranicznego i zablokował rachunki należące do podejrzewanego o korupcję urzędniczki oraz

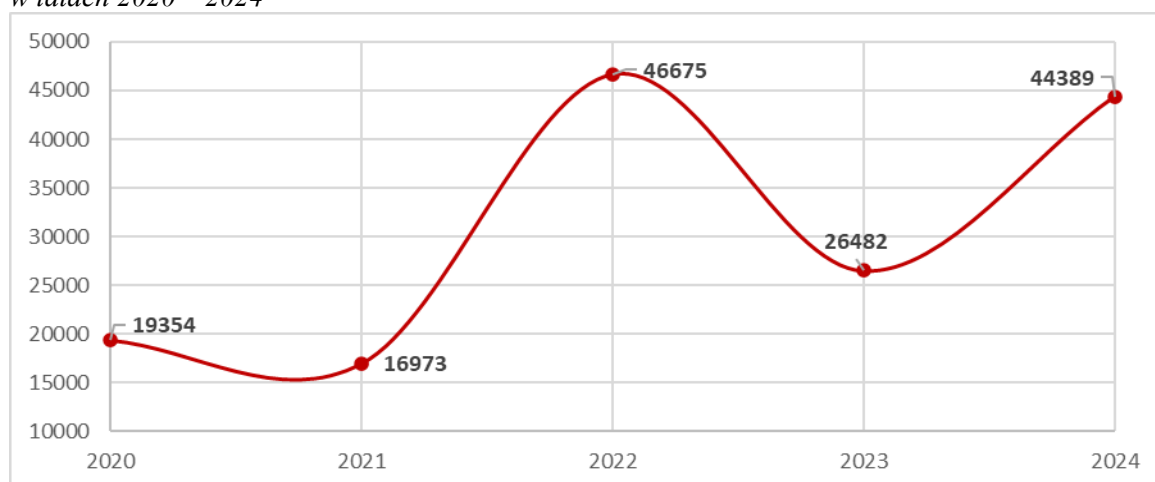
członka jej rodziny.

Poza wnioskami zagraniczne jednostki przekazują do GIIF również tzw. informacje zagraniczne dotyczące polskich podmiotów lub wartości majątkowych, które transferowane były na/z terytorium Polski. Informacje te dotyczyły nietypowych transakcji, potencjalnych przestępstw bazowych lub stanowiły wyniki analiz wskazujące na możliwy związek opisanych transakcji z praniem pieniędzy pochodzących lub finansowaniem terroryzmu. W 2024 r. GIIF otrzymał łącznie 44 389 tego typu informacji, czyli 68% więcej niż w 2023 r., w którym otrzymał ich 26 482.

Należy w tym przypadku rozróżnić:

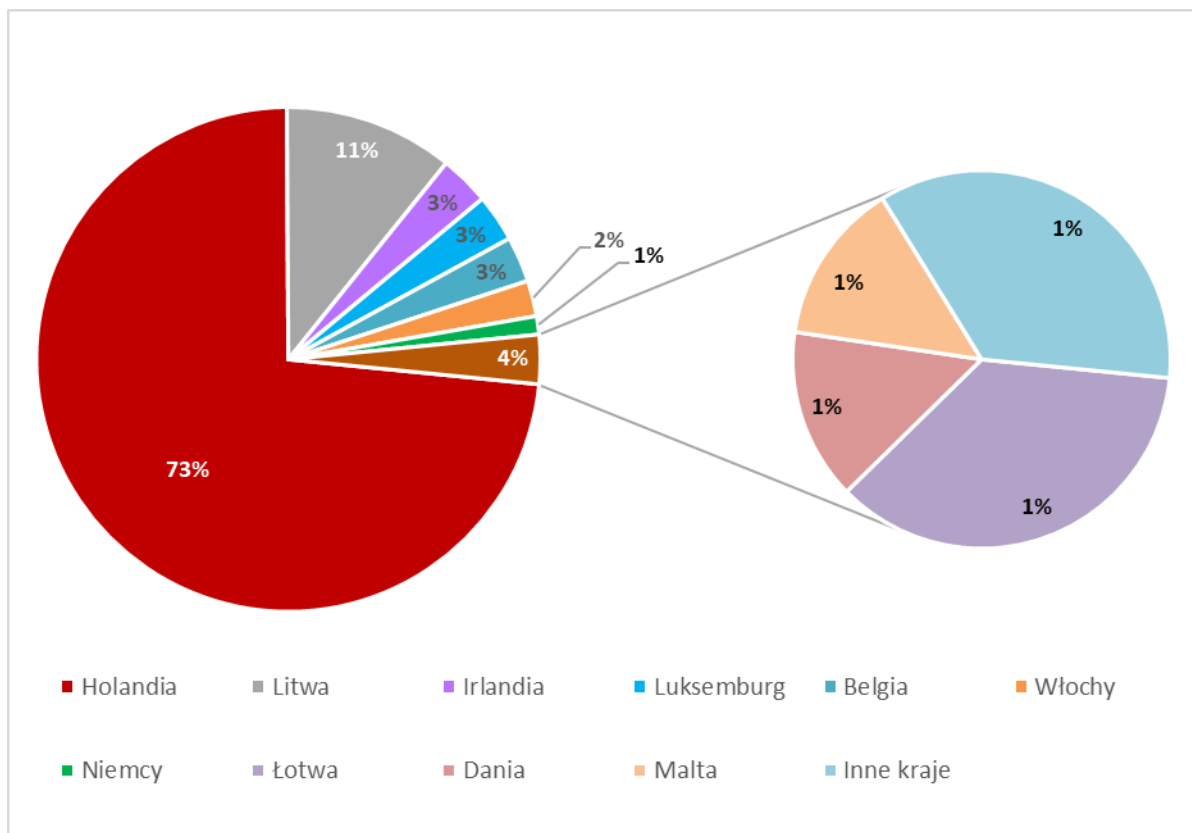
- informacje spontaniczne przekazywane do GIIF jako rezultat analizy operacyjnej lub strategicznej innej jednostki analityki finansowej – 499;
- raporty transgraniczne dotyczące zawiadomień o transakcjach podejrzanych zgłoszonych przez zagranicznych odpowiedników instytucji obowiązanych w innych państwach członkowskich i przekazanych do GIIF zgodnie z przepisami 53 pkt. 1 ust. 3 *dyrektywy 2015/849*⁵⁸ - 43 875 ;
- inne informacje przekazywane przez zagraniczne jednostki analityki finansowej lub instytucje i międzynarodowe organizacje zajmującymi się przeciwdziałaniem praniu pieniędzy lub finansowaniem terroryzmu – 15.

Wykres nr 20 – Informacje zagraniczne przekazane przez inne jednostki analityki finansowej w latach 2020 – 2024

⁵⁸ *Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/849 z dnia 20 maja 2015 r. w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, zmieniająca rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 648/2012 i uchylająca dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2005/60/WE oraz dyrektywę Komisji 2006/70/WE.*

Wykres nr 21 – Zestawienie państw z których zagraniczne JAF przesłały najwięcej informacji zagranicznych w 2024 r.

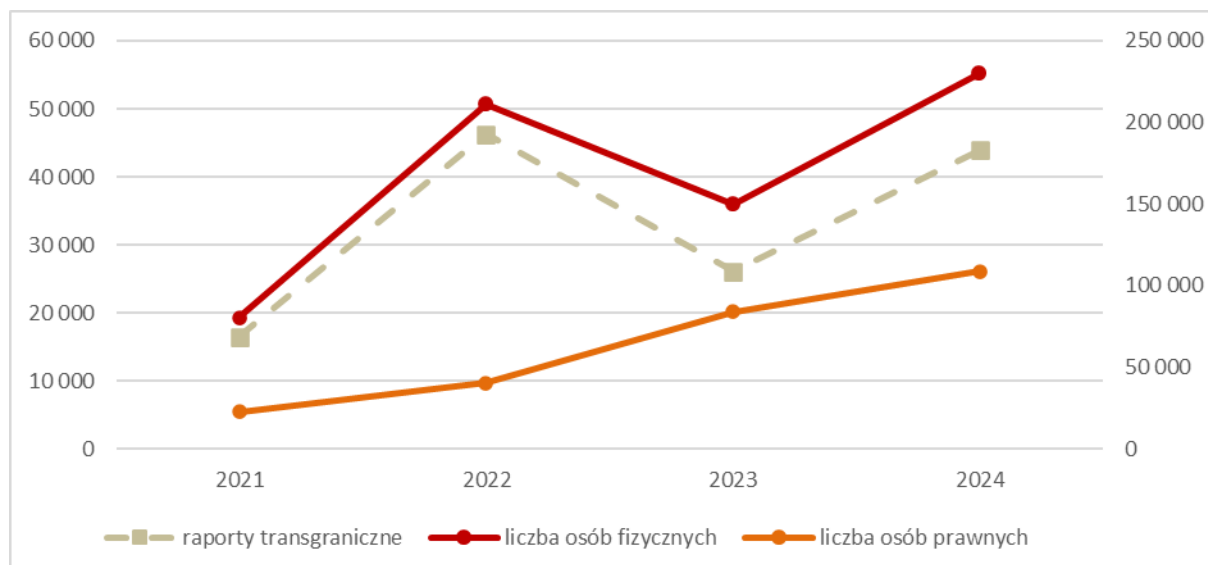

Omawiany wzrost liczby informacji zagranicznych jest po raz kolejny pochodną ilości otrzymywanych raportów transgranicznych z Niderlandów – odnotowano wzrost liczby raportów z 19 438 do 32 552. Raporty transgraniczne z Niderlandów, które stanowią ponad 73% wszystkich informacji zagranicznych, dotyczą transakcji nietypowych (ang. *unusual transaction reports*), które mają potencjalny związek z Polską. Przekazane informacje przeważnie obejmują pojedyncze transakcje, co wpływa na znaczną ilość otrzymanych raportów. Wśród pozostałych partnerów, odnotowano istotny wzrost informacji pochodzących z krajów: Litwa (wzrost o 4325 raportów), Irlandia (wzrost o 640 raportów), Luksemburg (wzrost o 583 raporty) oraz Malta (wzrost o 99 raportów) względem liczby informacji przesłanych w 2023 r. Natomiast spadek liczby raportów w analizowanym okresie zaobserwowano wśród partnerów pochodzących m.in. z Niemiec (spadek o 499 raportów) czy Danii (spadek o 146 raportów).

Raporty transgraniczne przychodzące stanowią 98,8% wszystkich typów informacji zagranicznych przekazywanych przez inne jednostki analityki finansowej. Wpływa to nie tylko na liczbę samych raportów, ale również na ilość informacji dotyczących potencjalnie podejrzanych podmiotów.

W okresie od 2021 roku do 2024 roku liczba raportów transgranicznych (*crossborder reports* oraz *crossborder disseminations*) wzrosła ponad dwukrotnie, z 16 492 raportów do 43 875. Liczba osób fizycznych objętych raportami wzrosła także ponad dwukrotnie, natomiast liczba osób prawnych odnotowanych w raportach zwiększyła się niemal pięciokrotnie.

Wykres nr 22 – Zestawienie liczby raportów transgranicznych przychodzących (lewa oś) oraz liczby podmiotów w raportach (prawa oś) w latach 2021-2024

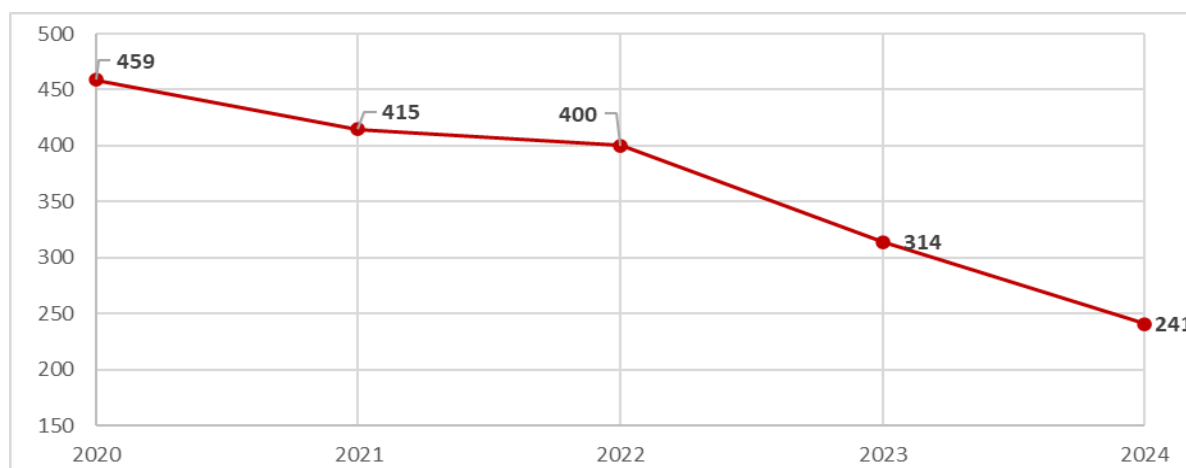

Na podstawie informacji zagranicznych otrzymanych od zagranicznych partnerów sporządzono w 2024 roku łącznie 132 powiadomienia do jednostek współpracujących⁵⁹, najczęściej do Policji, Krajowej Administracji Skarbowej oraz Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego. Informacje otrzymane od zagranicznych partnerów są również uwzględniane w innych zawiadomieniach i powiadomieniach do jednostek współpracujących, opracowanych na podstawie wyników prowadzonych postępowań analitycznych.

Wnioski i informacje przekazywane przez GIIF do zagranicznych partnerów

W 2024 r. GIIF skierował łącznie 241 wniosków z prośbą o udzielenie informacji, z czego większość (62% wniosków) skierowano do państw członkowskich Unii Europejskiej.

Wykres nr 23 – Zapytania GIIF do zagranicznych jednostek analityki finansowej w latach 2020 – 2024

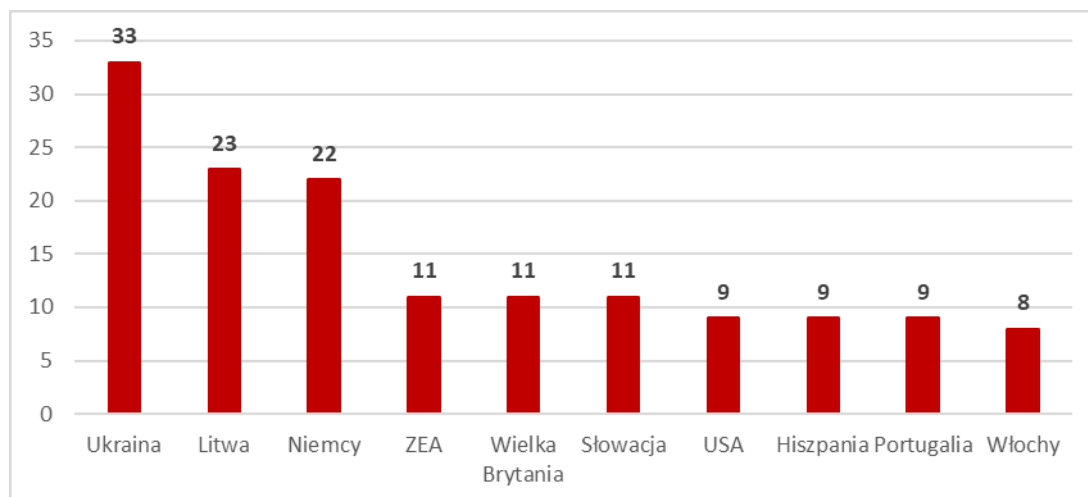

W związku z prowadzonymi sprawami analitycznymi GIIF współpracował najczęściej z JAF z Ukrainy, Litwy oraz Niemiec (analogicznie jak w 2023 roku). Informacje pozyskiwane z zagranicy służą przede wszystkim weryfikacji, czy podmioty biorące udział w realizacji

⁵⁹ Dane statystyczne dotyczące powiadomień do jednostek współpracujących zostały uwzględnione w statystykach przedstawionych w rozdziale 4.1.1.

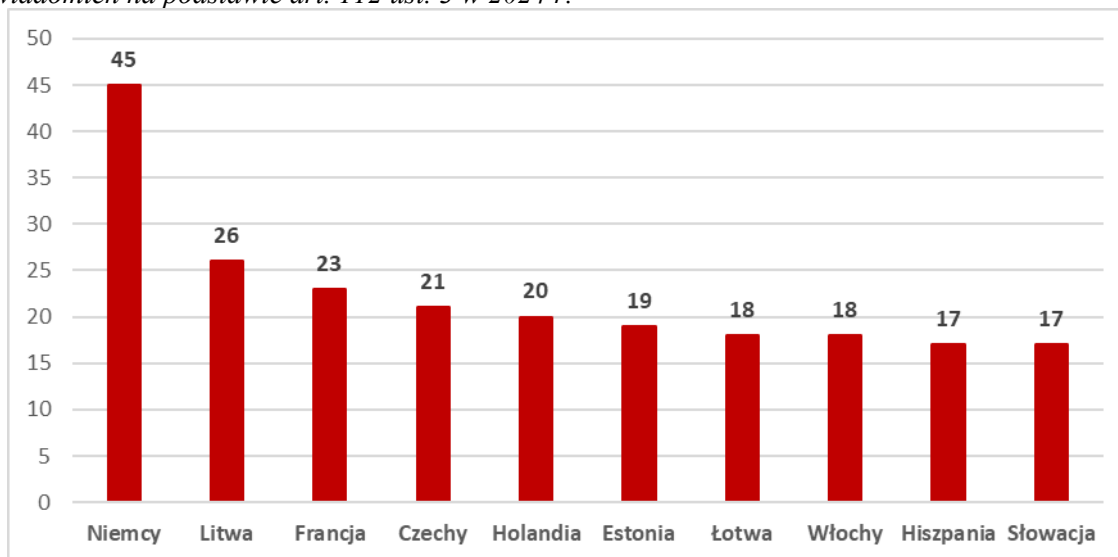
transakcji, uznanych przez instytucje obowiązane i jednostki współpracujące za podejrzane, są znane zagranicznej jednostce w związku z podejrzeniem prania pieniędzy, finansowania terroryzmu lub udziału w innej działalności przestępczej. Dodatkowo GIIF otrzymuje dane i informacje o przepływach finansowych, co umożliwia ustalenie źródła środków transferowanych do Polski lub dalszej ścieżki przepływów pieniężnych.

Wykres nr 24 – Zestawienie 10 państw - zagranicznych JAF, do których GIIF przesłał najwięcej zapytań w 2024 r.

W 2024 r. GIIF zgodnie z przepisami art. 112 ust. 3 *ustawy AML/CTF* przygotował dla zagranicznych jednostek analityki finansowej Unii Europejskiej łącznie 354 raportów o zawiadomieniach dotyczących innych państw członkowskich.

Wykres nr 25 – Zestawienie 10 państw - zagranicznych JAF, do których GIIF przygotował najwięcej zawiadomień na podstawie art. 112 ust. 3 w 2024 r.

Poza raportami transgranicznymi, do zagranicznych partnerów przekazano również 25 informacji spontanicznych zawierających rezultaty postępowań analitycznych GIIF. Najwięcej informacji (8) przekazano do Ukraińskiej jednostki analityki finansowej.

7.10. POZOSTAŁE INICJATYWY MIĘDZYNARODOWE

7.10.1. PROJEKT „WZMOCNIENIE MECHANIZMÓW OCENY RYZYKA ORAZ FUNKCJI ANALIZ STRATEGICZNYCH W POLSKIEJ JEDNOSTCE ANALITYKI FINANSOWEJ”

W 2024 r. kontynuowano prace w ramach projektu TSI „Wzmocnienie mechanizmów oceny ryzyka i funkcji analizy strategicznej AML-CTF w polskiej jednostce analityki finansowej” realizowanego przy wsparciu finansowym Rady Europy oraz Komisji Europejskiej (DG REFORM) od pierwszej połowy 2022 r. Celem projektu było udoskonalenie krajowych ram *AML/CTF* tak, aby były one zgodne ze standardami FATF oraz przepisami UE.

W ramach całego projektu przewidziano realizację 7 wyników („outputs”).

- I. **Wynik 1.** „Zmieniona metodologia przyszłych krajowych ocen ryzyka ML/TF”.
- II. **Wynik 2.** „Mapowanie danych dostępnych na potrzeby krajowej oceny ryzyka ML/FT w celu zidentyfikowania luk i przedstawienia zaleceń w sprawie usunięcia zidentyfikowanych niedociągnięć”.
- III. **Wynik 3.** „Zaktualizowana krajowa ocena ryzyka ML/FT” zostały w całości osiągnięte w poprzednich latach projektu (2022-2023 r.).

W zakresie kolejnych wyników w 2024 r. zrealizowano między innymi następujące działania:

- IV. W obrębie **Wyniku 4.** „Sektorowe oceny ryzyka prania pieniędzy i finansowania terroryzmu w celu uzupełnienia KOR, między innymi w obszarze aktywów wirtualnych (VA) i dostawców usług w zakresie aktywów wirtualnych (VASP)”:
 - W dniach 28-30 sierpnia 2024 r. w Warszawie odbyło się szkolenie w zakresie operacyjnej i strategicznej analizy spraw związanych z obrotem kryptowalutami dla przedstawicieli JAF oraz jednostek współpracujących.
 - W okresie kwiecień - wrzesień 2024 r. eksperci Rady Europy wraz z pracownikami JAF opracowywali analizę sektorową VASPs.
 - 11 września 2024 r. Rada Europy przedstawiła zweryfikowany projekt dokumentu „Przegląd rynku kryptowalut w Polsce. Wpływ Rozporządzenia MiCA na funkcjonowanie sektora VASP w Polsce, w tym na ograniczenie ryzyka ML/TF”.
- V. W ramach **Wyniku 5.** „Poradnik dotyczący wzmocnienia funkcji analiz strategicznej w polskiej JAF”:
 - 20-21 marca 2024 r. Rada Europy i DG REFORM zorganizowały międzynarodową konferencję zatytułowaną „Wzmocnienie funkcji analizy strategicznej jednostek analityki finansowej - doświadczenia, potrzeby i wyzwania”.
 - W dniach 17-20 września 2024 r. w Warszawie odbyło się szkolenie z analizy strategicznej dla pracowników JAF. Szkolenie zostało podzielone na dwie części. Pierwsza, dedykowana pracownikom JAF: „Warsztaty z opracowanego podręcznika analizy strategicznej dla polskiej jednostki analityki finansowej”, a druga “Kurs analizy strategicznej” szkolenie przygotowane wspólnie z Grupą Egmont

dedykowane było zarówno jednostkom analityki finansowej, jak i jednostkom współpracującym.

- VI. W ramach **Wyniku 6.** „Doradztwo dotyczące ulepszenia mechanizmów wymiany informacji między JAF a innymi właściwymi organami, w tym organami egzekwowania prawa (LEA), a także dotyczące wdrożenia elektronicznego raportowania transakcji podejrzanych (eSAR) w ramach krajowego systemu regulacji finansowych i nadzoru”:
- 19 marca 2024 r. w Warszawie odbyły się dwa dwustronne spotkania przedstawicieli polskiej JAF z przedstawicielami JAF Łotwy i Luksemburga. Służyły one wymianie doświadczeń w zakresie stosowania narzędzi informatycznych w przyjmowaniu i przetwarzaniu raportów eSAR.
 - 21 marca 2024 r. zorganizowano warsztaty pt. "Wdrożenie elektronicznego raportowania o podejrzanej działalności (eSAR) w Polsce w ramach krajowego systemu regulacji i nadzoru finansowego".
 - Odbyły się dwie wizyty studyjne przedstawicieli polskiej JAF związane z wykorzystaniem narzędzi informatycznych w odbieraniu i przetwarzaniu raportów SAR. Spotkania miały miejsce w dniach 5-6 września 2024 r. w Wiedniu oraz 13 września 2024 r. w Rydze.
- VII. W ramach **Wyniku 7.** „Zwiększenie potencjału FIU poprzez warsztaty mające na celu wymianę doświadczeń z FIU z innych państw członkowskich”:
- W dniach 24-25 września 2024 r. zrealizowano szkolenie w zakresie korzystania z białego wywiadu (OSINT) dla potrzeb analizy operacyjnej i strategicznej w Warszawie.

Ponadto, w ciągu roku odbyło się kilka spotkań Projektowej Grupy Doradczej (Project Advisory Group- PAG), w skład której wchodził przedstawiciel GIIF, jednostek współpracujących (MS, PK, ABW, UKNF, KGP, CBŚP, SG i NBP) oraz DG REFORM i Rady Europy. Podczas spotkań dokonywano monitoringu stopnia realizacji projektu oraz uzgadniano kolejność dalszych działań.

W ramach projektu wypracowano także 8 dokumentów technicznych zawierających wiedzę i zbiór najlepszych praktyk w obszarach tematycznych objętych projektem: „Podręcznik analizy strategicznej dla polskiej jednostki analityki finansowej”, „Przegląd metodologii w zakresie krajowego ryzyka prania pieniędzy i finansowania terroryzmu z rekomendacjami”, „Przegląd danych i źródeł danych wykorzystywanych przez Polskę przy tworzeniu Krajowej Oceny Ryzyka wraz z rekomendacjami”, „Wdrożenie elektronicznego raportowania podejrzanych działań (eSAR) w Polsce w ramach krajowego systemu regulacji i nadzoru finansowego”, „Przegląd aktualnych procedur i ram wymiany informacji pomiędzy polską jednostką analityki finansowej, a innymi organami właściwymi w sprawach ML/TF”, „Dostawcy usług w zakresie aktywów wirtualnych (VASPs) oraz międzynarodowe przykłady ich nadużyć ML/TF w odniesieniu do różnych sektorów i innych instytucji obowiązanych”, „Badania nad regulacją dotyczącą dostawców usług w zakresie aktywów wirtualnych (VASPs) i międzynarodowe praktyki w przeprowadzaniu sektorowej oceny ryzyka VASPs” oraz „Przegląd polskich ram instytucjonalnych i prawnych związanych z wykonywaniem funkcji analizy strategicznej polskiej jednostki analityki finansowej”.

Prace nad projektem zakończyły się 30 września 2024 r.

7.10.2. WARSZTATY DLA PRZEDSTAWICIELI ADMINISTRACJI UKRAINY WSPÓŁORGANIZOWANE Z OBWE

W dniach 5-8 lutego 2024 r. GIIF (we współpracy z OBWE) zorganizował warsztaty dotyczące najczęstszych ryzyk prania pieniędzy, kwestii nadzoru w sektorze VASP i aktualnych zagadnień legislacyjnych związanych z tym sektorem. W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele administracji Ukrainy realizujący zadania w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu. Warsztaty prowadzone były przez międzynarodowych ekspertów OBWE, przedstawicieli organów nadzoru oraz instytucji finansowych. Kontynuacją wydarzenia zorganizowanego przez OBWE i GIIF w lutym 2024 r. były warsztaty przygotowane dla partnerów ukraińskich w terminie 18-20 czerwca. Warsztaty dotyczyły ryzyk prania pieniędzy z użyciem kryptoaktywów oraz nowych regulacji dotyczących sektora dostawców usług w sektorze aktywów wirtualnych, w tym kwestii nadzoru nad tym sektorem. Warsztaty prowadzili międzynarodowi eksperci OBWE, przedstawiciele organów nadzoru oraz instytucji finansowych, a oprócz strony ukraińskiej (przedstawiciele Narodowego Banku Ukrainy, Narodowej Komisji Papierów Wartościowych i Giełdy Ukrainy, Państwowej Służby Monitoringu Finansowego Ukrainy oraz Ministerstwa Transformacji Cyfrowej Ukrainy) wzięli w nich udział także przedstawiciele polskich instytucji, zaangażowanych w kwestie zwalczania prania pieniędzy przy pomocy kryptoaktywów. W spotkaniu wzięło udział ok. 40 osób. Wydarzenie odbyło się w Ministerstwie Finansów, ze zdalnym udziałem części uczestników.

W lipcu 2024 r. GIIF podpisał list intencyjny, w którym podkreśla gotowość do wspierania warsztatów i szkoleń organizowanych przez OBWE, potwierdza, że współpraca z OBWE jest zgodna z szerszymi celami GIIF w zakresie walki z przestępczością finansową, szczególnie w obszarze aktywów wirtualnych i kryptowalut.

7.10.3. WARSZTATY REGIONALNE JAF W RAMACH PREZYDENCJI POLSKI W V4

W dniach 28-29 listopada 2024 r. w Warszawie odbyły się Warsztaty Regionalne Jednostek Analityki Finansowej. Gospodarzem wydarzenia był GIIF, a uczestnicy spotkania byli przedstawicielami jednostek analityki finansowej z Grupy Wyszehradzkiej (V4), tj. z Czech, Polski, Słowacji oraz Węgier. Do spotkania tradycyjnie doproszono jedno państwo spoza Grupy V4, tym razem były to Niemcy. Spotkanie poświęcone było przede wszystkim wymianie poglądów i doświadczeń oraz pozyskaniu informacji na temat najlepszych praktyk w zakresie przeciwdziałaniu praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu w państwach z regionu Europy Środkowej.

7.10.4. WIZYTY STUDYJNE

WIZYTA STUDYJNA DELEGACJI Z UKRAINY

W dniach 11-12 marca 2024 r. odbyła się wizyta studyjna delegacji z ukraińskiej jednostki analityki finansowej, dedykowana zagadnieniom dotyczącym narzędzi informatycznych

wykorzystywanych w IF do analizy danych. Przedstawiciele ukraińskiej jednostki analityki finansowej mieli możliwość zapoznania się z oprogramowaniem DataWalk jak również możliwościami i sposobami wdrożenia w jednostce analityki finansowej systemu goAML. Wizyta była także okazją do wymiany doświadczeń w zakresie analizy danych prowadzonej w jednostkach analityki finansowej.

WIZYTA PRZEDSTAWICIELA TURCJI

25 lipca 2024 r. w Ministerstwie Finansów odbyło się spotkanie z przedstawicielem Żandarmerii tureckiej. Tematem spotkania były działania GIIF w obszarze ujawniania oraz przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowania terroryzmu. W spotkaniu, oprócz przedstawicieli GIIF, brali też udział pracownicy Mazowieckiego Urzędu Celno-Skarbowego w Warszawie. Prezentowane zagadnienia obejmowały stosowane w naszym kraju rozwiązania legislacyjne, narzędzia i czynności podejmowane w zakresie wstrzymywania transakcji i dokonywania blokad rachunków. Spotkanie było doskonałą okazją do wymiany wiedzy i doświadczeń, a także omówienia możliwości ściślejszej współpracy na rzecz globalnej walki z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu.

WIZYTA STUDYJNA DELEGACJI Z NIGERII

W dniach 5-6 września 2024 r. odbyła się wizyta studyjna delegacji z nigeryjskiej jednostki analityki finansowej, z udziałem szefowej jednostki, p. Hafsat Bakari. Celem wizyty było przedstawienie polskich doświadczeń w zakresie działań związanych z obszarem kryptoaktywów oraz rejestrem beneficjentów rzeczywistych. Przedstawiciele Nigerii przedstawili swoje doświadczenia z poprawą skuteczności zarządzania systemem spraw przy wykorzystaniu sztucznej inteligencji oraz uczenia maszynowego.

7.10.5. POZOSTAŁE INICJATYWY

WARSZTATY DOTYCZĄCE MIĘDZYNARODOWYCH I UNIJNYCH STANDARDÓW PROWADZENIA DOCHODZEŃ W SPRAWIE PRANIA PIENIĘDZY I FINANSOWANIA TERRORYZMU ORGANIZOWANE WSPÓLNIE Z EU AML/CTF GLOBAL FACILITY

Warsztaty zostały zorganizowane w terminie 3-4 czerwca 2024 r. jako kolejna inicjatywa wsparcia Ukrainy w działaniach w obszarze zwalczania prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu.

W charakterze prelegentów w spotkaniu wystąpili zagraniczni eksperci kluczowego projektu Unii Europejskiej w obszarze walki z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu - EU *AML/CTF* Global Facility.

Podczas spotkania zaprezentowane zostały międzynarodowe ramy prawne ułatwiające śledztwa finansowe, dobre praktyki w obszarze zwalczania finansowania terroryzmu, rola organów ścigania i jednostek analityki finansowej w śledztwach dot. prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu oraz studia przypadków.

W spotkaniu, w roli uczestników, wzięło udział ok. 30 osób reprezentujących administrację polską i ukraińską, w tym przedstawiciele GIIF, Departamentu Zwalczenia Przestępczości Zorganizowanej MF, ukraińskiej Jednostki Analityki Finansowej (SFMS) oraz Narodowego Biura Antykorupcyjnego Ukrainy (NABU).

WARSZTATY DOTYCZĄCE WSPÓŁPRACY Z HIS MAJESTY REVENUE AND CUSTOMS (HMRC) ZORGANIZOWANE WSPÓLNIE Z KAS

Z inicjatywy administracji skarbowo-celnej Wielkiej Brytanii ds. przestępców priorytetowych (HMRC PCU) w dniu 4 czerwca 2024 r. w Ministerstwie Finansów GIIF i KAS współorganizowali spotkanie warsztatowe, którego celem było lepsze zrozumienie, w jaki sposób działają systemy zwalczania przestępczości ekonomicznej w PL i UK, jak funkcjonują jednostki zwalczania przestępczości zorganizowanej administracji skarbowych PL i UK. Podczas spotkania omówiono także możliwości wzajemnej wymiany informacji oraz ew. wspólnych działań. Spotkanie odbyło się przy udziale przedstawicieli GIIF, DZP, jednej z izb celno-skarbowych oraz HMRC i Ambasady Brytyjskiej w Warszawie.

WARSZTATY „ARTICLE 75 LEADERS' WORKSHOP” WSPÓŁORGANIZOWANE Z ZBP

W dniu 9 grudnia 2024 r. GIIF współorganizował w siedzibie Klubu Bankowca warsztaty dotyczące wdrożenia i stosowania art. 75 *rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1624 z dnia 31 maja 2024 r. w sprawie przeciwdziałania korzystaniu z systemu finansowego w celu prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu*. Warsztaty zorganizowane były w ramach programu Future of Financial Intelligence Sharing (FFIS) przez RUSI Centre for Financial Security oraz Związek Banków Polskich.

Wydarzenie miało na celu prezentację zmian w prawie unijnym w zakresie partnerstw na rzecz wymiany informacji oraz międzynarodowych dobrych praktyk w tym obszarze, a także zachęcenie do opracowania własnych planów i standardów dotyczących wdrożenia ww. art. 75 rozporządzenia.

Warsztaty odbywały się w ramach projektu badawczego, obejmującego organizację serii spotkań w państwach członkowskich UE, które miały pomóc przedstawicielom sektora publicznego i prywatnego w omówieniu wszelkich obowiązków i kwestii wynikających z art. 75 przedmiotowego rozporządzenia, a także wesprzeć ich w rozwoju partnerstw, dostosowanych do ich priorytetów i reżimów prawnych.

7.10.6. PRZEGLĄD AEOI⁶⁰

Na zaproszenie Departamentu Współpracy Międzynarodowej Krajowej Administracji Skarbowej, który koordynował proces przeglądu Polski pod kątem prawidłowej realizacji obowiązków przez instytucje finansowe w ramach Standardu CRS (Automatycznej Wymiany Informacji Podatkowych), przedstawiciele GIIF uczestniczyli w wizycie ewaluatorów Global Forum OECD, która miała miejsce w dniach 4-6 czerwca 2024 r. w Ministerstwie Finansów w Warszawie. Wizyta miała na celu lepsze zrozumienie implementacji wymogów standardu CRS w Polsce, a także charakterystyki rynku instytucji finansowych, szczególnie

⁶⁰ ang. Automatic Exchange of Information.

podstawowych wymagań dotyczących krajowego raportowania informacji przez instytucje finansowe i kontroli tego procesu przez polską administrację. Przedstawiciele GIIF odpowiadali m.in. na pytania dotyczące funkcjonowania instytucji finansowych będących instytucjami obowiązanyymi w rozumieniu przepisów o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, z perspektywy kontroli sprawowanej nad nimi przez GIIF. Pytania do przedstawicieli GIIF obejmowały również niektóre aspekty Krajowej Oceny Ryzyka Prania Pieniędzy oraz Finansowania Terroryzmu, jak również współpracy GIIF z Krajową Administracją Skarbową. GIIF przekazał także swoje uwagi do projektu raportu, który powstał w wyniku przeprowadzonej wizyty na miejscu. GIIF uczestniczył w drugiej rundzie przeglądu ewaluacyjnego Polski pod kątem oceny wymiany informacji na wniosek (ang. Exchange of Information on Request – EOIR). Działania w ww. zakresie są monitorowane w ramach systemu ocen wzajemnych państw członkowskich, realizowanych przez Światowe Forum Przejrzystości i Wymiany Informacji do Celów Podatkowych OECD.

Druga runda ocen wzajemnych OECD objęła wzmocnione standardy dotyczące dostępności informacji o beneficjentach rzeczywistych (zgodnie z definicją zawartą w Rekomendacjach FATF), w tym dostępu do nich organów podatkowych, dlatego zrealizowany przegląd objął m.in. kwestie beneficjenta rzeczywistego i rejestru beneficjentów rzeczywistych.

Przedstawiciele GIIF uczestniczyli w działaniach koordynowanych przez Ministerstwo Finansów: przygotowywali odpowiedzi do kwestionariusza, uczestniczyli w spotkaniu z ekspertami OECD, odpowiadali na dodatkowe pytania oraz opiniowali projekt raportu *Peer Review Report on the Exchange of Information on Request Poland 2023 (Second Round, Combined Review)*, który po zatwierdzeniu w dniu 3 listopada 2024 r. został opublikowany na stronie OECD.

Polska w raporcie tym została oceniona jako „*largely compliant*” czyli „w dużej mierze spełniająca” standardy OECD w odniesieniu do wymiany informacji podatkowych na wniosek.

Kolejnym działaniem w ramach przeglądu będzie wdrożenie wskazanych w raporcie OECD rekomendacji, m. in. w odniesieniu do dostępności informacji księgowych, bankowych, na temat własności i tożsamości, dostępu do informacji będących przedmiotem wniosku w ramach porozumienia o wymianie informacji czy też w zakresie praw i środków ochrony przysługujących podatnikom i osobom trzecim.

7.10.7. WYBÓR SIEDZIBY I PRZEWODNICZĄCEJ AMLA

W 2024 r. dobiegły końca prace nad wyborem siedziby i przewodniczącej AMLA. Minister Finansów oraz GIIF brali w nich aktywny udział. Odbывały się spotkania i rozmowy z reprezentantami państw, które ubiegały się o siedzibę AMLA. 22 lutego 2024 r. na siedzibę AMLA wybrano Frankfurt n. Menem.

W 2024 r. prowadzono także działania mające na celu wybór przewodniczącej AMLA. Komisja Europejska spośród kandydatur zgłoszonych w otwartym naborze wskazała trzech kandydatów na „krótkiej liście” – przedstawicieli Niemiec, Włoch i Holandii. 18 grudnia 2024 r. Parlament Europejski rekomendował kandydaturę przedstawicielki Włoch, Pani Bruny Szego.

7.11. WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA W ZAKRESIE NADZORU I KONTROLI AML / CTF

7.11.1 WSPÓŁPRACA Z EUROPEJSKIM URZĘDEM NADZORU BANKOWEGO (EBA)

Od 2020 r. – na mocy art. 9a ust. 7 *rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1093/2010 w sprawie ustanowienia Europejskiego Urzędu Nadzoru (Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego – dalej „EBA”), zmiany decyzji nr 716/2009/WE oraz uchylecia decyzji Komisji 2009/78/WE* (Dz. Urz. L 331 z 15.12.2010, str. 12 ze zm.), zwanym dalej rozporządzeniem 1093/2010, EBA – działa Stały Komitet ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy i Finansowaniu Terroryzmu (dalej „Komitet AMLSC”)⁶¹. Jego głównym przeznaczeniem jest koordynacja działań mających na celu zapobieganie wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu oraz zwalczanie takiego wykorzystywania. Komitet AMLSC przygotowuje także, zgodnie z przepisami *dyrektywy 2015/849 oraz rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/847 z dnia 20 maja 2015 r. w sprawie informacji towarzyszącym transferom pieniężnym i uchylecia rozporządzenia (WE) nr 1781/2006* (zwanym dalej rozporządzeniem 2015/847, Dz. Urz. L 141 z 5.06.2010, str. 1-18), wszystkie projekty decyzji w tym zakresie przyjmowane przez EBA.

W 2024 r. przedstawiciele GIIF aktywnie uczestniczyli w posiedzeniach Komitetu AMLSC i wspólnie z przedstawicielami Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego (UKNF) oraz Narodowego Banku Polski (NBP) reprezentowali Polskę w Komitecie. Organy stale ze sobą współpracują w ramach analizy przygotowywanych na posiedzenia materiałów. W 2024 r. miały miejsce 4 posiedzenia Komitetu AMLSC. Na posiedzeniach omawiane były tematy dotyczące m.in. prac realizowanych przez Komitet, w tym przygotowywanie projektów wytycznych EBA. Efektem prac właściwych organów krajowych w obszarze AML/CTF, w ramach Komitetu AMLSC, są m.in. publikacje wytycznych EBA z obszaru AML/CTF, które kierowane są do instytucji obowiązanych, jak również do właściwych organów. Na posiedzeniach podejmowane były również dyskusje na temat bieżących wydarzeń dot. AML/CTF (np. kwestii związanych z ryzykami dot. kryptowalut, vIBAN⁶² czy sankcjami międzynarodowymi).

Ponadto, na posiedzeniach Komitetu poddawane były pod głosowanie przygotowane przez grupy robocze (w skład których mogą wchodzić przedstawiciele Europejskich Urzędów Nadzoru - „ESAS”, jak również eksperci z właściwych organów krajowych) raporty i opinie EBA. W 2024 r. EBA miała również stały kontakt z przedstawicielami państw członkowskich UE w celu wymiany informacji, zbierania dodatkowych informacji od właściwych organów krajowych, m.in. poprzez pytania do przedstawicieli ww. organów w formie kwestionariuszy

⁶¹ Zgodnie z rozporządzeniem 1093/2010, w skład Komitetu AMLSC wchodzi przedstawiciele wysokiego szczebla władz i organów ze wszystkich państw członkowskich, właściwe do spraw zapewniania przestrzegania przez podmioty sektora finansowego zgodności z rozporządzeniem 2015/847 i dyrektywą 2015/849, przedstawiciele EBA, Europejskiego Urzędu Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych oraz Europejskiego Urzędu Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych. Ponadto Komisja, Europejska Rada ds. Ryzyka Systemowego oraz Rada ds. Nadzoru Europejskiego Banku Centralnego wyznaczają po jednym przedstawicielu wysokiego szczebla do uczestnictwa w posiedzeniach Komitetu w charakterze obserwatorów.

⁶² Ang. Virtual International Bank Account Number.

(dot. na przykład uregulowań kwestii związanych z AML/CTF w prawie krajowym, które to dane i informacje mają pomóc w realizacji zadań nałożonych na EBA).

Kolegia AML/CTF

W 2024 r. Polska kontynuowała współpracę z innymi właściwymi organami krajowymi w obszarze AML/CTF, w ramach opublikowanych przez EBA – *Wytycznych JC/GL/2019/81 z dnia 16 grudnia 2019 r. dotyczących współpracy i wymiany informacji na potrzeby dyrektywy (UE) 2015/849 między właściwymi organami nadzorującymi instytucje kredytowe i finansowe* (Wytyczne dotycząc kolegiów ds. przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu)⁶³. Przedstawiciele GIIF w 2024 r. uczestniczyli w 8 posiedzeniach kolegiów AML/CTF, w których udział GIIF był uzasadniony pełnioną rolą jednostki analityki finansowej oraz rolą organu przeprowadzającego kontrole w instytucjach obowiązanych. Na posiedzeniach podejmowane były tematy związane z działaniami nadzorczymi w zakresie AML/CTF wobec podmiotów, których kolegia dotyczą oraz wymieniane były informacje pomiędzy właściwymi organami będącymi członkami kolegium AML/CTF.

Przekazywanie informacji o karach administracyjnych przez GIIF do EBA

Na podstawie art. 60 *dyrektywy 2015/849* państwa członkowskie zobowiązane są do zapewnienia, aby: „decyzja, od której nie ma odwołania, o nałożeniu kary administracyjnej lub środka administracyjnego za naruszenie przepisów krajowych transponujących niniejszą dyrektywę była publikowana przez właściwe organy na ich oficjalnej stronie internetowej niezwłocznie po poinformowaniu osoby, której dotyczy kara, o tej decyzji”.

Państwa członkowskie wspólnoty europejskiej zapewniają na podstawie art. 62 ust. 1 *dyrektywy 2015/849*, aby ich właściwe organy informowały Europejskie Organom Nadzoru (tj. EBA, ESMA, EIOPA) o wszystkich sankcjach i środkach administracyjnych nałożonych zgodnie z art. 58 i 59 *dyrektywy 2015/849* na instytucje kredytowe lub finansowe, w tym o wszelkich odwołaniach w związku z takim nałożeniem kary, a także ich wyniku.

Zgodnie z art. 152 ust. 7 *ustawy AML/CTF*, informacja o nałożeniu kary administracyjnej na instytucje obowiązane jest przekazywana Europejskim Organom Nadzoru. Na podstawie ww. przepisów prawa, GIIF przekazuje informacje o karach administracyjnych za pośrednictwem platformy eGATE oraz platformy EuReCA prowadzonych przez EBA.

W 2024 r. GIIF przekazał do Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego raporty dotyczące kar administracyjnych nałożonych przez GIIF, Ministra Finansów, Prezesa NBP oraz KNF za pośrednictwem platformy eGATE – 41 informacje. W 2024 r. nie przekazano raportu zawierającego informacje o nałożonych karach administracyjnych za pośrednictwem platformy EuReCA.

7.11.2 WSPÓŁPRACA Z WŁAŚCIWYMI ORGANAMI NADZORU W POSZCZEGÓLNYCH PAŃSTWACH

W 2024 r. na podstawie art. 50a *dyrektywy 2018/843*, GIIF raz zwrócił się o uzyskanie informacji z zakresu AML/CTF do organu kraju członkowskiego UE właściwego do

⁶³ <https://www.eba.europa.eu/regulation-and-policy/anti-money-laundering-and-e-money/jc-guidelines-on-cooperation-and-information-exchange-for-aml/cft-supervision-purposes>

sprawowania nadzoru w obszarze przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu działając na podstawie art. 116 ustawy AML/CTF.

W 2024 r. nie były kierowane do GIIF wnioski zagranicznej JAF na podstawie art. 50a *dyrektywy 2018/843*, o udostępnienie takiej jednostce informacji dotyczących kontroli i analizy ryzyka prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu.

W 2024 r. GIIF na wniosek jednego organu krajowego państwa członkowskiego UE, właściwego do sprawowania nadzoru w obszarze przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu poinformował, że nie posiada informacji w podnoszonej w ww. wniosku sprawie.

GIIF działając na podstawie art. 115a *ustawy AML/CTF* zwrócił się jedenaście razy, w ramach współpracy z właściwymi organami nadzoru państwa UE z pytaniami dotyczącymi sześciu instytucji obowiązanych.

8. STOSOWANIE SZCZEGÓLNYCH ŚRODKÓW OGRANICZAJĄCYCH

Zgodnie z treścią *ustawy AML/CTF* instytucje obowiązane zobligowane są do stosowania szczególnych środków ograniczających o charakterze finansowym wobec osób i podmiotów umieszczonych na listach sankcyjnych publikowanych na stronie internetowej GIIF.

W 2024 r. GIIF informował instytucje obowiązane i jednostki współpracujące o zasadach stosowania szczególnych środków ograniczających w ramach szkoleń z cyklu organizowanego w związku z realizacją działań przewidzianych *Strategią AML/CTF*.

Instytucje obowiązane, które zarejestrowały się do newslettera sankcyjnego GIIF otrzymywały informacje o bieżących zmianach na listach sankcyjnych. W 2024 r. GIIF przesłał 7 newsletterów.

W 2024 r. Komitet Bezpieczeństwa Finansowego dokonał oceny okoliczności uzasadniających dalszą potrzebę stosowania szczególnych środków ograniczających wobec dwóch osób umieszczonych we wrześniu 2023 r. na liście, o której mowa w art. 120 ust. 1 pkt 2 *ustawy AML/CTF* (tzw. krajowej liście sankcyjnej), co do których istnieją podejrzenia o ich związki z terroryzmem lub jego finansowaniem.⁶⁴ Komitet nie potwierdził braku takich okoliczności, w związku z tym wpisy zostały utrzymane. Wobec osób umieszczonych na liście instytucje obowiązane stosują szczególne środki ograniczające, polegające na zamrażaniu i nieudostępnianiu wartości majątkowych oraz w przypadku zastosowania tych środków niezwłocznie przekazują stosowną informację do GIIF.

GIIF nie otrzymał zawiadomienia o zamrożeniu lub nieudostępnieniu wartości majątkowych podmiotom z list sankcyjnych osób i podmiotów podejrzewanych o związki z terroryzmem lub finansowaniem terroryzmu.

GIIF kontrolował przestrzeganie przez instytucje obowiązane środków ograniczających określonych w *rozporządzeniu 765/2006*, *rozporządzeniu 269/2014*, *rozporządzeniu 833/2014* oraz w *ustawie z dnia 13 kwietnia 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie przeciwdziałania wspieraniu agresji na Ukrainę oraz służących ochronie bezpieczeństwa narodowego*.

GIIF uczestniczył w pracach nad projektem jednolitej ustawy sankcyjnej oraz projektem zmian w *ustawie z dnia 13 kwietnia 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie przeciwdziałania wspieraniu agresji na Ukrainę oraz służących ochronie bezpieczeństwa narodowego*. Rozpoczęto także prace nad przygotowaniem zmian w *ustawie AML/CTF* tak, aby uwzględnić w niej regulacje dotyczące sankcji mających na celu przeciwdziałanie proliferacji broni masowego rażenia i jej finansowaniu, stosowanych wobec osób i podmiotów związanych z Iranem lub Koreą Północną. Procedowane zmiany w przepisach mają na celu uporządkowanie ram legislacyjnych dotyczących stosowania sankcji w Polsce oraz zapewnienie spójności w regulacji wszystkich kwestii związanych z ich egzekwowaniem.

W 2024 r. przedstawiciele GIIF uczestniczyli jako słuchacze w spotkaniach, utworzonych w związku z wojną na Ukrainie: grupie zadaniowej „Freeze and Seize” i związanej z nią podgrupie ds. zamrażania aktywów i raportowania w ramach Grupy Ekspertów ds. Unijnych Środków Ograniczających i Eksterytorialności. Grupa zadaniowa „Freeze and Seize” spotyka

⁶⁴<https://www.gov.pl/web/finanse/lista-osob-i-podmiotow-wobec-ktorych-stosuje-sie-szczegolne-srodki-ograniczajace-na-podstawie-art-118-ustawy-z-dnia-1-marca-2018-r-o-przeciwdzialaniu-praniu-pieniedzy-i-finansowaniu-terroryzmu>

się regularnie, aby zapewnić lepszą koordynację między państwami członkowskimi w zakresie egzekwowania sankcji Unii Europejskiej wobec rosyjskich i białoruskich osób i podmiotów oraz aby wzmocnić współpracę pomiędzy Unią Europejską, a jej międzynarodowymi partnerami, w tym USA i Ukrainą. Celem podgrupy ds. zamrażania aktywów i raportowania jest zbadanie, w jaki sposób można usprawnić wdrażanie unijnych środków ograniczających w zakresie zamrażania aktywów i raportowania o zamrożeniach, w szczególności w kontekście systemu sankcji za naruszenie integralności terytorialnej Ukrainy (rozporządzenie Rady (UE) nr 269/2014).

9. KOMITET BEZPIECZEŃSTWA FINANSOWEGO

W 2024 r. odbyły się 3 posiedzenia Komitetu Bezpieczeństwa Finansowego (dalej Komitetu).

W czasie spotkań członkowie Komitetu prezentowali informacje oraz dyskutowali na temat m. in.:

- działań zrealizowanych w ramach „Strategii Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy oraz Finansowaniu Terroryzmu”;
- działań do uwzględnienia w projekcie nowej strategii AML/CTF;
- okresowej oceny okoliczności uzasadniających dalszą potrzebę stosowania szczególnych środków ograniczających wobec osób i podmiotów wpisanych na listę sankcyjną GIIF;
- koncepcji wymiany informacji pomiędzy jednostką analityki finansowej a jednostkami współpracującymi (w szczególności organami ścigania) za pomocą systemu teleinformatycznego;
- pracy zespołów roboczych działających w ramach Grupy roboczej do współdziałania przedstawicieli sektora publicznego, prywatnego i publiczno-prywatnego;
- powołania przy Komitecie Grupy roboczej ds. identyfikowania i przeciwdziałania zagrożeniom występującym na rynku kryptoaktywów;
- zmiany Regulaminu Prac Komitetu celem wzmocnienia eksperckiego charakteru tworzonych przy Komitecie grup roboczych oraz zwiększenia zdolności operacyjnej Komitetu;
- postępów w realizacji zaleceń z ewaluacji polskiego systemu AML/CTF przez Komitet MONEYVAL.

Komitet pracował nad uzgodnieniem działań do uwzględnienia w nowej „Strategii Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy oraz Finansowaniu Terroryzmu”. Strategia będzie obowiązywała w latach 2025-2027. Przy projektowaniu tematów działań, wskazywano koordynatora i jednostki realizujące te działania. Członkowie Komitetu pisemnie opiniowali projekt nowej strategii AML/CTF, a zgłoszone uwagi były przedmiotem dyskusji podczas posiedzeń Komitetu.

Na podstawie art. 124 i 125 *ustawy AML/CTF* Komitet przeprowadził ocenę okoliczności uzasadniających dalszą potrzebę stosowania szczególnych środków ograniczających wobec osób lub podmiotów wpisanych decyzją GIIF z 22 września 2023 r. na listę, o której mowa w art. 120 ust. 1.

Członkowie Komitetu nie stwierdzili okoliczności, które uzasadniałyby skreślenie z listy, potwierdzając tym samym potrzebę stosowania szczególnych środków ograniczających wobec osób umieszczonych na liście.

W 2024 r. odbyło się także posiedzenie działającej przy KBF Grupy roboczej do współdziałania przedstawicieli sektora publicznego, prywatnego i publiczno-prywatnego oraz realizowano prace w ramach zespołów roboczych działających i powołanych w ramach Grupy w 2024 r.: Zespołu roboczego dla sektora bankowego, Zespołu roboczego dla instytucji płatniczych,

Zespołu roboczego dla wolnych zawodów prawniczych, a także Zespołu roboczego ds. podmiotów prowadzących działalność związaną z walutami wirtualnymi. Współpraca z przedstawicielami sektora prywatnego w ramach ww. Zespołów roboczych umożliwiła zajmowanie się sprawami i efektywne rozwiązanie problemów uznanych za priorytetowe z perspektywy współdziałania pomiędzy GIFF a konkretną kategorią instytucji obowiązanych, reprezentowaną w zespole.

Prace nad powołaniem Grupy roboczej ds. identyfikowania i przeciwdziałania zagrożeniom występującym na rynku kryptoaktywów podjęto z inicjatywy CBŚP. W ramach tych prac przygotowano i skonsultowano projekt uchwały w sprawie powołania grupy. Równolegle Komitet podjął działania zmierzające do usunięcia ograniczeń wynikających z Regulaminu Prac Komitetu w zakresie możliwości powoływania w skład grup roboczych oraz powierzania kierowania pracami tych grup osobom spoza stałego składu Komitetu. Przygotowano w tym zakresie projekt zmian w Regulaminie Prac Komitetu. Przyjęcie tych zmian jak również przyjęcie uchwały w sprawie powołania grupy roboczej planowane nastąpi w 2025 r.

10. PRACE NAD AKTUALIZACJĄ STRATEGII PRZECIWDZIAŁANIA PRANIU PIENIĘDZY ORAZ FINANSOWANIU TERRORYZMU

Pod koniec 2023 r. GIIF - we współpracy z Komitetem Bezpieczeństwa Finansowego, jednostkami współpracującymi i instytucjami obowiązany - opracował drugą edycję Krajowej Oceny Ryzyka Prania Pieniędzy i Finansowania Terroryzmu (dalej KOR). Dokument został podpisany (zaakceptowany) w dniu 27 listopada 2023 r. przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych i opublikowany w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw finansów publicznych.

Zgodnie z przepisem art. 31 ust. 2 *ustawy AML/CTF* w przypadku zmiany KOR lub gdy wymaga tego wdrożenie zaleceń Komisji Europejskiej, o których mowa w art. 6 ust. 4 dyrektywy 2015/849, GIIF opracowuje projekt aktualizacji strategii przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (dalej strategia). Prace nad aktualizacją strategii rozpoczęły się na początku 2024 r. Ich kluczowym elementem było skierowanie w marcu 2024 r. przez GIIF pisma do członków KBF z prośbą o uwagi, komentarze i sugestie dotyczące zapisów oraz działań realizowanych w strategii przyjętej *uchwałą Rady Ministrów nr 50 z 2021 r. w sprawie przyjęcia strategii przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu*, a także o propozycje działań, które powinny zostać uwzględnione w aktualizacji tego dokumentu. Współpraca z członkami KBF wynikała z faktu, że strategia nie ma na celu jedynie zaplanowania działań GIIF jako koordynatora systemu przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, ale przede wszystkim prawidłowego wyeksponowania i mitygacji najważniejszych ryzyk zidentyfikowanych w KOR. Włączenie opinii i potrzeb instytucji uczestniczących w krajowym systemie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu ma kluczowe znaczenie dla stworzenia takiej strategii, która będzie bardziej skuteczna i kompleksowa. Ponadto w czasie procedowania strategii pojawił się nowy istotny czynnik wpływający na system AML/CTF - przyjęcie przez Unię Europejską pakietu regulacji wzmacniających zestaw narzędzi do walki z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu (tzw. pakietu AML). Nowe unijne regulacje będą miały istotny wpływ na zasady funkcjonowania GIIF, organów kontrolnych i nadzorczych systemu AML/CTF oraz ich rolę w tym systemie. Przyjęcie przez UE unormowań pakietu AML wymaga uwzględnienia ich w strategii, aby zapewnić spójność i skuteczność działań w ramach polskiego systemu AML/CTF.

W dniu 4 lipca 2024 r. odbyło się posiedzenie KBF, na którym GIIF dokonał podsumowania działań, zrealizowanych w ramach pierwszej strategii, które ujęto w projekcie dokumentu „Sprawozdanie z realizacji Strategii przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu”. Uwagi do realizacji pierwszej strategii musiały być wzięte pod uwagę w propozycjach działań do aktualizacji nowej strategii AML/CTF. Na następnym posiedzeniu KBF w dniu 10 września 2024 r. omówiono zestawienie uwag i propozycji, przekazanych przez członków KBF (w tym GIIF) do nowej strategii AML/CTF wraz z propozycją ponad dwudziestu działań sformułowanych na ich podstawie. W dniu 17 września 2024 r. GIIF ponownie zwrócił się do członków KBF o uwagi bądź naniesienie potencjalnych zmian do zestawienia propozycji przekazanych na posiedzeniu KBF w dniu 10 września 2024 r. oraz dodatkowe sugestie do projektu nowej strategii AML/CTF. W odpowiedzi wpłynęły uwagi,

propozycje działań i rekomendacje dotyczące rozwoju krajowego systemu przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu. GIIF przeanalizował zgłoszone uwagi oraz propozycje, które stanowiły istotny element opracowywania aktualizacji strategii. Aby zapewnić spójność i skuteczność działań zaproponowanych przez różne instytucje oraz zrównoważyć różnice w ocenie ryzyk, priorytetach czy proponowanych rozwiązaniach, GIIF wielokrotnie stwarzał pole do dyskusji i rozstrzygania sporów w drodze dwustronnych bądź wielostronnych spotkań roboczych uczestników systemu AML/CTF. W stosunku do zaproponowanych działań wypracowywano wspólne stanowiska uwzględniające różnorodne poglądy i perspektywy uczestników systemu. Powstały projekt strategii został przedstawiony podczas posiedzenia KBF, odbywającego się w dniu 19 grudnia 2024 r. Aktualnie prace nad projektem strategii są kontynuowane.

.

11. DZIAŁALNOŚĆ PRAWNA

Działalność prawna GIIF w 2024 r. dotyczyła w szczególności komunikacji z instytucjami obowiązanyymi i jednostkami współpracującymi i opierała się na bieżącym udostępnianiu wiedzy z zakresu przepisów o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw finansów publicznych w formie Komunikatów GIIF.

Dodatkowo w 2024 r. przedstawiciele Departamentu Informacji Finansowej uczestniczyli w pracach unijnego pakietu regulacji AML/CTF w ramach grupy roboczej Rady UE.

Do zadań GIIF należało również bieżące opiniowanie projektów aktów normatywnych, pozostających w jego właściwości.

Ponadto w 2024 r. rozpoczęto prace nad nowelizacją przepisów o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu. W dniu 4 listopada 2024 r. *projekt ustawy o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu* został wpisany do Wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów pod nr UC75.

Przedmiotowy projekt zakłada m.in. uzupełnienie przepisów *ustawy AML/CTF* o regulację związaną z środkami ograniczającymi stosowanymi w celu przeciwdziałania rozprzestrzenianiu broni masowego rażenia oraz finansowaniu jej rozprzestrzeniania. Ponadto, zawiera przepisy służące zapewnieniu spójności przepisów w/w ustawy z przepisami *dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/849 z dnia 20 maja 2015 r. w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, zmieniającej rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 648/2012 i uchylającą dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2005/60/WE oraz dyrektywę Komisji 2006/70/WE* (dyrektywa 2015/849) w jej aktualnym brzmieniu. Dodatkowo projekt ma na celu dostosowanie *ustawy AML/CTF* do konkretnych zaleceń zawartych w *Raporcie 5 rundy ewaluacji polskiego systemu przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu* przeprowadzonej przez MONEYVAL.

W 2024 r. Departament Informacji Finansowej był również współuczestnikiem prac legislacyjnych związanych z wieloma innymi projektami aktów normatywnych, pozostających w zakresie właściwości organu analityki finansowej. Wśród najważniejszych należy wymienić projekt ustawy o rynku kryptoaktywów (UC2).